THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi". Business Office: 491 College St., Toronto 174, Ontario, Canada. Editor-in-Chief: ALFRĒDS VIŅČELS. Telephones: 921-7121; 465-7902. United States Editorial Offices—New York: Editor — V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A. Chicago: Editor — I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U. S. A.

WEDNESDAY, FEBRUARY 18, 1970

LATVIJA
AMERIKĀ

12. N-RS. TREŠDIENA, 1970. GADA 18. FEBRUĀRIS 20. GADS

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 25 centi

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi". Atb. redaktors: ALFRĒDS VIŅČELS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; tālr. 465-7902. Birojs: 491 College Street, Toronto 174, Ont., Canada; tālr. 921-7121. Ņujorkas redakcijas vadītājs: V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U. S. A. Tālrunis 994-7917 Čikagas redakcijas vadītāja: I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago. Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774-5744

Ticības un darbu kopcelā

LATVIEŠU EV.-LUT. DRAUDŽU APVIENĪBAS AMERIKĀ PĀRVALDES SĒDE ŅUJORKĀ

Ar Bībeles lasīšanu un lūgšanu dalībnieki sāka un pabeidza Latviešu ev.-lut. draudžu apvienības Amerikā pārvaldes sēdes darba dienas 6. un 7. februārī Ņujorkas draudzes dižajā dievnamā Jonkeros. Dievs debesu Kristū visvareni valda arī mūsu satrauktajā pasaulē. Tā nevar zust darba prieks.

Sēdes dalībniekus skumdināja ziņa, ka saslimis archibīskaps A. Lūcis. Pēc viņa sveicienu nolasīšanas viņu iekļāva kopīgajā aizlūgšanā. Pēc Baznīcas virsvaldes priekšsēža P. Eglīša novēlējumiem sēdes darba seka prāv. A. Veinberga, Dr. A. Rūša un māc. I. Gaides vadībā veicās raiti. Bija ieradušies visi jaunievēlētie LELDAAs pārvaldes locekļi, revīzijas komisijas pr-dis prof. Dr. E. Leimanis, kā arī Baznīcas virsvaldes pr-dis P. Eglītis, Kanadas apgabala garīgais vadītājs prāv. V. Sēfers, ASV austrumu apgabala pārstāvis un virsvaldes kasieris V. Gobiņš, apgāda vadītājs māc. E. Ķiploks, skolu nozares vadītājs māc. P. Nesaule un Ņujorkas draudzes mācītāji A. Ozols un K. Valters jun. ar draudzes darbiniekiem Padegu, Spirģi un Zālīti.

Visiem līdzšinējā darba veicējiem prāv. A. Veinbergs izteica pateicību, darbam paplašinoties, viņus aicinot darbu turpināt. Daudz darba saņēma šai darbā klātnākušie. Jaunā pārvalde konstruējās šādi: priekšnieks un palīdzības nozares vadītājs prāv. A. Veinbergs, viņa vietnieks un administrātīvi-juridiskās nozares vadītājs Dr. A. Rūsis, 2. vietnieks un jaunatnes nozares vadītājs māc. I. Gaide, sekretārs un teoloģijas nozares vadītājs māc. Dr. K. Bilzens, kasieris un budžeta nozares vadītājs agr. E. Robiņš, sinodes satversmes komisijas lietu pārzinātājs un evaņģelizācijas un kristīgās namturības nozares vadītājs māc. V. Vārsbergs un statistikas nozares vadītājs A. Lejiņš. Uz pārvaldes lūgumu māc. E. Ķiploks uzņēmās turpināt LELDAAs apgāda vadību, tāpat māc. P. Nesaule skolu nozares vadību, veicot šos pienākumus arī Baznīcas virsvaldē. Prāv. J. Turku lūdza turpināt dāmu komiteju nozares vadību, bet māc. J. Vējiņu — palikt ārmisijas nozares vadītājam.

Apziņa par atbildību Dieva priekšā, Latvijas baznīcas intereses un LELDAAs pērnā gada ģenerālkonferences Detroitā dotie uzdevumi veidoja sēdes tālākā darba pamatlīniju. Prāv. A. Veinbergs, novēlējis sekmes darba turpinātājiem kā Baznīcas virsvaldes loceklis, ziņoja par ārlietām, informēja par saviem apmeklējumiem Luterāņu pasaules federācijas centrā Ženevā un baznīcu sanāksmē Strasburgā, tāpat par kopā ar adv. E. Kerno izdarīto vizīti pie LCA priekšsēža Dr. R. J. Māršala Ņujorkā. Viņš informēja arī par Dr. J. Robina un adv. I. Krafta vizīti pie 'ALC priekšsēža Dr. F. A. Šaca (Schiotz) Mineapolē. Visas šīs vizītes, kuru nolūks bija stiprināt mūsu baznīcu starptautiski, devušas labus panākumus. Virsvaldes uzdevumā prāv. A. Veinbergs sanāksmē Strasburgā piedalīsies arī šogad, bet uz Luterāņu pasaules federācijas lielsanāksmi laikā no 14.—24. jūlijam Porto Alegre, Brazilijā, kā mūsu baznīcas delegāts dosies archibīskaps A. Lūsis, prāv. A. Veinbergs vai māc. I. Gaide. Informācijā par palīdzības darbu, ar kuru cenšas aizsniegt tautiešus pat Sibirijā, īpaši iepriecināja fakts, ka šo darbu izdevies nozīmīgi paplašināt.

Māc. P. Nesaule referātā par skolu un jaunatnes darbu uzsvēra, ka darbība šai svarīgajā laukā bijusi rosīga. Speciāli organizētas sanāksmes pērn notikušas trīs vietās — Gaŗezerā māc. I. Gaides vadībā, Sanfrancisko sadarbībā ar DV apvienību un māc. J. Medņa vadībā, bet Priedainē māc. J. Cālīša vadībā, kopā piedaloties 215 jauniešiem un jaunatnes vadītājiem. Māc. H. Jesifera organizētā skolotāju sanāksme Demoinā arī devusi savu ieprieciņājumu. Periodiskie izdevumi jaunatnei un bērniem „Jaunatnes Ceļš", „Bitīte" un „Biļetens ticības mācības skolotājiem" nesuši savu svētību.

Nepieciešams atalgots jaunatnes mācītājs ar pilnu darba laiku. Šo māc. P. Nesaules priekšlikumu pārvalde nolēma īstenot, tiklīdz pavairosies līdzekļi, tūlīt pieņemot arī otru lēmumu, ka darbā pieaicināms arī atalgots ģenerālsekretārs ar pilnu darba laiku, tikko to ļaus financiālais stāvoklis. Atzīstot nozaru darba strauju pieņemšanos, pārvalde to sadalīja, aicinot māc. P. Nesauli turpmāk vadīt skolu nozari, bet jaunatnes darbu uzticot māc. I. Gaidem.

Dr. Rūsis ziņoja par administrātīvi-juridiskās nozares darbu, īpaši atgādinot ģenerālkonferences Detroitā pērn pārvaldei dotos lielos uzdevumus. Māc. E. Ķiploks savukārt informēja par LELDAAs apgāda darbību, uzsverot jauno ticības mācības grāmatu un žurnāla „Ceļa Biedrs" lielo nozīmi. Tā kā šogad 2. aprīlī aprit 100 gadu kopš neilg. arhibīskapa Dr. T. Grīnberga dzimšanas, iecerēts izdot viņa piemiņai veltītu grāmatu. Rudenī, paredzams, iznāks māc. E. Putniņa rediģētā un ilgi gaidītā lūgšanu grāmata. Māc. E. Ķiploka norādījums, ka drīz var aiziet bojā labs skaits teoloģijas grāmatu, dokumentu un citu vērtīgu materiālu, lika pārvaldei aicināt A. Lejiņu pētīt iespējas, vai LELDAA varētu iegādāties sava biroja un archīva telpas kādas draudzes jaunceltnē.

Kristīgās namturības darba raksturojumu sniedza Dr. K. Bilzens. Pēc tā pārvalde īstenoja pērnā gada ģenerālkonferences vienprātīgi pieņemto lēmumu izveidot īpašu LELDAAs kristīgās namturības komisiju. Tās vadību uzņēmās māc. V. Vārsbergs, komisijā aicinot piedalīties Kalamazū Sv. Jāņa draudzes bij. priekšnieku J. Ķinenu un Grandhevenas draudzes priekšnieku A. Riekstu. Pēdējos 15 gados šis plašais negarīdznieku vadītais kristīgās namturības darbs ievērojami atdzīvinājis amerikāņu luterāņu draudzes. Dzīvā ticībā un sirsnīgā mīlestībā šo darbu veicot lajiem, tas, no baznīcas centra izejams, aizsniedz draudzes visattālākajās vietās, kur dievkalpojumos ap augšāmcēlušos Kristu pulcējas pat tikai nedaudzi baznīcēni. Lai šo ļoti nozīmīgo darbu visi labāk izprastu, pārvalde jauno iestādījumu apzīmēja par evaņģelizācijas un kristīgās namturības nozari.

Māc. V. Vārsbergs ziņojumā par sinodes satversmes komisijas darbību izcēla faktu, ka draudžu vairums vēlas, lai satversmē būtu skaidri pateikts, ka šāda sinode ir Latvijas ev.-lut. baznīcas sastāvdaļa. Sarunas ar Dr. Māršalu un Dr. Šacu šai ziņā risinājušās labvēlīgi. Debatēs pārvaldes locekļi atzina, ka darāms viss, lai mūsu baznīca nekā nezaudētu, bet iegūtu, lai visas draudzes paliktu jaunajā vienībā, kādā ir pašreiz.

Revīzijas komisijas pr-dis prof. Dr. E. Leimanis ziņoja, ka pārvaldes kases grāmatas un dokumenti ir labā kārtībā, bet kasieris agr. E. Robiņš sniedza sīku pārskatu par budžeta īstenošanos aizvadītajā gadā. No ziņojuma izrietēja, ka ienākumi bijuši lielāki nekā iepriekšējos gados, tomēr par 2000 dol. mazāk nekā paredzēts. Kasiera ierosināto budžeta projektu šim gadam pārvalde pieņēma 37.000 dol. apmērā.

Māc. J. Vējiņa rakstveidā iesūtīto pārskatu par ārmisijas noza-

(Nobeigums 5. lpp.)

GANDRĪZ VAI MODES SKATE

Mūsu laikraksta fotografs, kas bieži iegriežas Toronto latviešu biedrības sestdienas skolā, redakcijai, nododot uzņēmumus, arī pastāsta, ar kādu rūpību vecāki savus mīluļus izvada un saņem pēc mācībām skolā. Viņš uzsver, ka ir prieks vērot kārtīgi apģērbtos bērnus, it sevišķi tā sauktajā garajā brīvstundā, kad viņi priecīgi „joņo" pa pagalmu, kad var noskatīties it kā pašas jaunākās paaudzes ziemas tērpu skatē. Uzņēmumā (no kreisās) trīs 2. klases audzēknes — Inta Šulca, Astrīda Sala un Ruta Zīverte, visas 7 gadus vecas, pozē mūsu fotografam. Foto: J. Liģers

Skatieni vēršas uz Indianapoli

AMERIKAS LATVIEŠU APVIENĪBAS VALDES SĒDE VAŠINGTONĀ

Amerikas latviešu apvienības valdes sēdē 7. februārī Vašingtonā, Šorhama viesnīcas telpās, galvenais apspriežamais jautājums bija ALAs šāgada kongress Indianapolē, kuŗu šīs kolonijas latviešu organizāciju ierosinājumā valde nolēma sasaukt laikā no 22. — 24. maijam. Kongresa atklāšana paredzēta jau plkst. 10 rītā, lai rastu vairāk laika debatēm. Valde sēdes gaitā vienprātīgi vienojās, ka kongresa darba kārtā paredzama valdes priekšsēža, biroju un atsevišķo pasākumu vadītāju mutvārdu ziņojumi, bet kongresa sēžu vadība pēc iespējas būtu izkārtojama rotācijas veidā starp kongresa prezidija sastāvu, valdei esot ieskatos, ka prezidijā būtu ievēlami delegāti, kuŗi nav ALAs valdes vai revīzijas komisijas locekļi. Ar šo izkārtojumu būtu notikusi atkāpšanās no līdzšinējās ilggadējās prakses, jo iepriekšējos kongresos darba gaitu vienmēr vadīja ALAs valdes priekšsēdis.

Arī šāgada kongresā pēc iepriekšējā gada parauga darbosies četras darba komisijas. Finanču komisiju vadīs ALAs kasieris V. Kārklis, kultūras darba komisijas vadība būs ALAs kultūras daļas vadītāja J. Blumberga ziņā, administrācijas jautājumu apspriešanu vadīs ALAs vicepriekšsēdis U. Grava, bet informācijas darba komisiju — ALAs informācijas biroja vadītājs Dr. I. Spilners. Komisijas darbam paredzētas trīs stundas 23. maijā. Tās pašas dienas vakarā — nevis dienā, kā bija pērnā gada kongresā Filadelfijā — paredzētas arī jaunnās ALAs valdes vēlēšanas. Šoreiz kongresa darba gaitā plānots tikai viens referāts — 22. maijā pēc vakariņām.

ALAs darbības pirmajos gados viens kongress Indianapolē jau noticis, toreiz pasaules kaŗa pieminekļa celtnē, bet šoreiz tas risināsies pirms pāris gadiem pabeigtajā Indianapoles latviešu sabiedriskā centra namā. 17 vietējo latviešu organizāciju pārstāvju sanāksmē 23. janvārī par kongresa rīcības komisijas priekšsēdis ievēlēts Voldemārs Meļķis. Bez viņa rīcības komitejā kongresa labai sagatavošanai darbojas Zigurds Kārkliņš, Arvīds Sijāts, Ojārs Melbārdis, Lidija Odeiko, Fricis Šteinmanis, Jānis Liepnieks un Jānis Dabars. Delegātiem apmešanās paredzēta Manger Motor Inn telpās, bet dalības maksa 20 dol. Tradicionālā kongresa balle notiks 23. maija vakarā.

—

ALAs pašreizējo telpu nomas līgums izbeidzas 1. martā. Šai sakarā arī 7. februāŗa sēdē valde pārrunāja iespējas iegādāties atsevišķu namu ALAs vajadzībām, pēc debatēm atzīstot, ka ALAs sēdeklis ir Vašingtonā, kur tam arī jāpaliek, tādēļ vēlams ALAs vajadzībām celt namu kopīgajā Vašingtonas latviešu centrā. Šo iespēju apsvērt mudināja fakts, ka Vašingtonas latvieši savai baznīcai naudā un pieteiktos ziedojumos viena mēneša laikā savākuši jau 75.000 dol. tīri, dod cerību, ka arī ALA spēs savākt līdzekļus savam dokumentācijas centram. Taču šis uzdevums nav paveicams īsā laikā, tādēļ valde nolēma pagarināt līgumu par līdzšinējo telpu nomu sekretāriāta vajadzībām vēl uz 2 gadiem, bet izveidoja īpašu ALAs plānošanas komisiju tālākajam darbam, kuŗu vadīs valdes priekšsēža vietnieks Dr. V. Klīve. Šai komisijā darbosies visu darba grupu vadītāji un ALAs valdes priekšsēdis.

Informācijas biroja vadītājs I. Spilners ziņoja par radioraidījumiem uz Latviju no Madrides. Raidījumu tekstus pašreiz galvenokārt sagatavo ASV, tos ar S. Lamberga (Bostonā) starpniecību nosūtot uz Madridi. Tagad atļauts pārraidīt arī sagatavotas skaņu lentes, ko pērn, raidījumus no Madrides atsākot, nevarēja. Latviešu valodas raidījumos pašreiz darbojas divas programmas nolasītājas.

Latviešu valodas kursiem Rietummičigenas universitātē Kalamazū tagad piešķirta arī akadēmiskā ieskaite (kreditācija). Kursa dalībniekiem piešķir 240 dol. stipendiju.

Valdes sēdē konstatēja, ka žurnālā „Universitas" sniegtais Dr. O. Krātiņa referāts Baltiešu zinātnieku 1968. gada konferencē Merilendas universitātē nav tiešs tulkojums no referātā teiktā. Skaņu lentē uzņemtajā referātā O. Krātiņš izteicies citādi, un šis fakts valdei deva iespēju atzīt, ka sniegtais tulkojums nav pareizs.

Ziemeļamerikas latviešu kultūras fonda 11. janvāŗa sēdē pieņemtie pārgrozījumi ALAs valdei līdz sēdes dienai vēl nebija iesniegti, tādēļ tos nevarēja apstiprināt. Par ALAs kultūras biroja tēlotājmākslas sekcijas locekli apstiprināja Elzu Druju - Foršū.

Ievadītās ziedojumu vākšanas akcijas risinās apmierinoši. Kasieris V. Kārklis ziņoja, ka lielo ziedojumu akcijā 585 ziedotāji iemaksājuši 9653 dol., bet vēlāk sāktajā otrā akcijā 1130 ziedotāji devuši 7484 dol., kopā 17137 dol. Pirmajā akcijā ALAs valde izsūtīja aicinājumus tiem ziedotājiem, par kuŗiem varēja domāt, ka tie katru gadu varēs dot vismaz 25 dol.,bet otrā akcijā ziedot aicināja visus pārējos. Tagad valde izsūtīts atgādinājumus ziedojumus iesūtīt vismaz par vienu gadu.

—be

Konsuls V. Tomsons Kvebekas premjēra viesis

Patīkamu pārsteigumu piedzīvoja Latvijas konsuls Montrealā Vilis Tomsons, saņemot Kvebekas provinces premjēra Žana Žaka Bertranda un viņa dzīvesbiedres ielūgumu 20. janvārī viesoties Kvebekas pilsētā parlamentā. Šādu pagodinājumu un atzīšanu Kvebekas provinces valdība konsulam V. Tomsonam parādīja pirmo reizi, kaut valdība visumā līdz šim bijusi atsaucīga attieksmē uz Latvijas valstssvētku sarīkojumiem, nereti sūtot uz tiem savu pārstāvi.

Bez konsula V. Tomsona pieņemšanā pie premjēra Bertranda un viņa valdības ministriem vēl piedalījās ap 150 viesu, kuŗu vidū bija daudzu valstu kosulārie darbinieki. Pieņemot Kvebekas provinces premjēra personīgo ielūgumu no Montrealas uz apmēram 180 jūdžu attālo Kvebekas pilsētu viesi devās speciāli šim gadījumam sagatavotā vagonā, kuŗu bija sagādājusi Kanadiešu Pacifika dzelzceļu sabiedrība un par kuŗu maksāja konsulārais korpuss, pie kuŗa pieder arī V. Tomsons.

Viesi Kvebekā ieradās 20. janvāŗa agrā pēcpusdienā. Viņus apmetināja vēsturiskajā Chateau Frontenac viesnīcā, kuŗa atrodas pašā Sv. Labrenča upes krastā, paaugstinājumā, netālu no lielā cietokšņa — Citadeles. Pārgērbušies un sagatavojušies pieņemšanai, konsulārie pārstāvji devās uz netālo Kvebekas parlamenta Tautas asamblejas ēku, kur viņus pieņēma Kvebekas premjērs Bertrands ar savas valdības locekļiem. Pēc pieņemšanas plkst. 8 vakarā bija kopīgas vakariņas, kuŗas beidzās tikai pēc pusnakts.

Pieņemšanā konsulam V. Tomsonam bija iespēja aprunāties ar tautas vienības (Union National) partijas vadītāju un Kvebekas premjēru Bertrandu, personīgajai sarunai ilgstot ap 10 minūšu. Tās laikā konsuls V. Tomsons pārliecinājās, ka premjērs Bertrands ir labi informēts par Latviju un latviešu tautas apspiešanu un zemes okupāciju.

Par spīti faktam, ka Kvebekas provincē pašreiz valdošā tautas vienības partija jau gatavojas parlamenta vēlēšanām, kuŗas paredzētas šai pavasarī vai rudenī, konsuls V. Tomsons, kā noskaidrojās vēlākā sarunā ar viņu, nedomā, ka šim ielūgumam būtu tiešs sakars ar paredzamajām vēlēšanām, bet drīzāk griba tuvāk iepazīties ar Kvebekas provincē rezidējošajiem citu tautu oficiālajiem pārstāvjiem.

Tautas vienības partija, kuŗa pastāv un darbojas vienīgi Kvebekas provincē un kuŗā apvienojušies galvenokārt franču izcelsmes kvebekieši, pēc laikrakstu ziņām, jau nopietni gatavojas provinces parlamenta vēlēšanām. Kuŗa no Kvebekas provinces 5 politiskajām partijām tajās uzvarēs, to pagaidām grūti spriest, bet nopietnākie pretinieki pašreiz valdošajai tautas vienības partijai būs, liekas, vai nu liberāļi, kuŗi pašreiz veido Kanadas federālo valdību Otavā, ar jaunievēlēto provinces liberāļu vadītāju Robertu Burasu Kvebekā, vai arī kvebekiešu (Quebecois), partija ar tās kontroversālo vadītāju Renē Leveku (Levеque), kuŗam piedēvē separātisma centienus.

J. Sk.

Vai Jaltas ēras beigu sākums?

SPECIĀLRAKSTS „LATVIJAI AMERIKĀ" NO VAŠINGTONAS

Šai mēnesī paiet 25 gadi, kopš Rūzvelts, Staļins un Čērčils Jaltā parakstīja dokumentu, ar kuŗu apzīmogoja daudzu tautu likteni un radīja priekšnoteikumus starptautiskās politikas spēles norisei aizvadītajā gadsimta ceturksnī.

Ar gudru ziņu šai vēsturiskajai „trīs lielo" konferencei Staļins bija izvēlējies 1945. gada februāri, kad sarkanarmijas panākumu rezultātā austrumfrontē Hitlera diviziju mugurkauls bija salauzts. Rietumu sabiedrotajiem par lielu pārsteigumu Hitlers vēl atlikušās vācu militārā spēka rezerves neraidīja cīņā pret boļševikiem, bet ar tām radīja negaidītu pretestību sabiedroto uzbrukuma atvairīšanā rietumfrontē. Hitlers, acīm redzot, bija rēķinājies ar to, ka rietumu sabiedrotie, novērtējot Pad. savienības draudus visai Eiropai, vēl pēdējā brīdī izšķirsies par separāta miera parakstīšanu ar Vāciju. Hitlers tomēr pārrēķinājās.

Un tā nemīļigajā Krimas ziemā „trīs lielie" februārī dzemdināja dokumentu, kuŗš pasaules vēsturē iegājis kā viens no vispretrunīgākajiem startautiskajiem līgumiem. Par Jaltas konferenci sarakstīti vismaz 100 biezu sējumu, tādēļ jau uzrakstītajiem komentāru tūkstošiem būtu lieki pievienot vēl vienu.

Tagad, pēc 25 gadiem, vairums rietumu politiķu nākuši pie atziņas, ka Staļins vārda tiešajā nozīmē Jaltā piemuļķoja ne vien Rūzveltu, bet arī Čerčilu, citiem vārdiem, vīrus, kuŗiem tai laikā bija jārunā brīvās pasaules vārdā.

Jaltas konferences traģiskākā figūra nenoliedzami bija toreizējais ASV prezidents Franklins Delano Rūzvelts. Pasaules lielākās un vārenākās demokratijas pārstāvis, kuŗam ASV pilsoņi trīsreiz pēc kārtas prezidenta vēlēšanās bija ielikuši rokās lielāko varu pasaulē, diemžēl, nespēja šo varu izšķirējā brīdī likt svaru kausos. Rūzvelts Jaltas konferences laikā bija vairāk norūpējies par Lielbritanijas, Francijas, Holandes un Beļģijas izsalkumu pēc kolonijām nekā par Staļina nekaunīgajām prasībām. Rūzvelts bija pārliecināts, ka, parādot labu gribu un piekāpšanos lietās, kuŗas tieši neskar amerikāņu intereses, varēs radīt priekšnoteikumus jaunam starptautiskam klimatam pasaulē pēc Vācijas un Japānas sakāves. Tā piekāpībā un labā gribā Rūzvelts Jaltā paēdināja izsalkušo krievu lāci un, diemžēl, nepacēla balsi arī pret Baltijas valstu aprīšanu. To mēs neesam aizmirsuši un nedrīkstam aizmirst: neprasot latviešu tautas piekrišanu, ASV prezidents pirms 25 gadiem pieļāva Kremlim iekalt vergu važās mūsu tautu.

Kā izsmiekls tagad skan Rūzvelta toreizējā runa pēc atgriešanās no Jaltas ASV tautas vietniekiem namā, kuŗā viņš cita vidū teica: „Krimas konference nozīmē vispusējas rīcības sistēmas galu, galu dažādām aliansēm, galu iespaida

(Turpinājums 6. lpp.)

Ikviens jauns darbinieks ir vajadzīgs

Lasot mūsu laikrakstus, vienmēr jāpriecājas, ka latviešu jaunā paaudze ir īsti sekmīga labas un nozīmīgas izglītības iegūšanā. Pašreiz, laikam, jau būs ļoti grūti pateikt un uzskaitīt jauno zinātņu doktoru skaitu, un liels ir arī mūsu mācībspēku skaits amerikāņu universitātēs. Liels ir arī to jauno latviešu skaits, kuŗi ieņem atbildīgas vietas amerikāņu uzņēmumos un rūpniecībā. Šie fakti katru var patiešām iepriecināt, un būtu jāpieņem, ka reizē ar to mūsu organizāciju stāvoklis, nākotne un financiālā baze ir nodrošināta un mēs būsim turpmāk daudz sekmīgāki savā darbībā nekā līdz šim — ne tikai pienākumu pildīšanā pret savu tautu un tēvzemi, bet arī centienos, lai mūsu prasības sadzirdētu personas un iestādes, kuŗas veido nākotni.

Pasaciņa, ka vecā paaudze negrib ļaut jaunajiem līdzdarboties, ir jau sen izskanējusi. Katrā nopietni ņemamā organizācijā ikviens jauns darbinieks, arī gados jauns, ir gaidīts un apsveikts. Protams, tāpat kā ikdienas dzīvē un jebkuŗā darbā, arī pienākumos organizācijā ir nepieciešama pieredze, it sevišķi sabiedriskajā un politiskajā laukā, tāpat principi un nacionāla stāja, kuŗu nevar novilkt un aizmest kā vecu cimdu pāri. Ir lietas un fakti, ar kuŗiem nevar spēlēties, ko nevar akceptēt mūsu trimdas vairākums, jo, šos principus atmetot, mēs atmestu arī iespējas kaut ko kopīgu darīt ar visu paaudžu piedalīšanos — tās lietas labā, kuŗas dēļ mēs sevi apzīmējam par latviešiem un vēl arvien runājam latviešu valodu.

Nav pamata attaisnot vieglprātīgus apgalvojumus, ka latvieši 1944. un 1945. gadā atstājuši Latviju vācu nacistu propagandas ietekmē tikai tādēļ vien, ka to teicis kāds jaunās paaudzes doktors. Nav pamata arī priecāties, ja kāds jauns vēstures doktorands raksta Pad. savienības varasvīriem vēstuli, kuŗā pateicas par to, ka viņam, apmeklējot Latviju un vācot materiālus savam zinātniskajam darbam, par ko apcietināts un kā rezultātā notiesāts vecs latviešu politiskais darbinieks un valststēvs, piemēroti humānisma principi, to nenotiesājot, bet tikai izraidot no Latvijas resp. ļaujot atgriezties brīvajā pasaulē. Ar šo vēstuli jaunais doktorands atzinis savu „vainu", reizē atzinis arī notiesātā Dr. Frīča Mendera „pārkāpumu". Jau fakts vien, ka jaunais doktorands vēstulē Maskavas dižvīriem līdzīs līdzīgu „humānu" pieeju piemērot arī F. Menderam, tikai uzlej eļļu uz komūnistu propagandas dzirnavām un zināmā mērā arī atzīst, ka visi mūsu organizāciju protesti šai lietā bijuši nepamatoti.

Protams, šādu jaunu darbinieku izvirzīšana jebkuŗā vadošā postenī panāktu tikai to, ka mūsu sabiedrība sašķeltos un mums nebūtu nekādu sekmju darbā mūsu kopīgās lietas labā. Diemžēl, ir grupa trimdā dzimušo jauno latviešu, kuŗi dzīvo pārliecībā, ka viņi vienīgie spēj domāt un darboties, pat aizmirstot demokratijas principu, ka mazākums gan ir tiesīgs izteikt savus uzskatus, bet kopīgajā darbā tam jāiekļaujas vairākuma akceptētajos principos, reizē strādājot, lai ar savu darbu pierādītu, ka mazākums var izaugt par vairākumu. Bet to šī nelielā grupiņa nevēlas saskatīt un atzīt, tāpat nevēlas saprast, ka ar savu vieglprātīgo rīcību un mētāšanos ar vārdiem kaitē kopīgajai lietai.

Šīs saprašanās vietā, piemēram, Ligita Balode (viņa raksta — Balodis) kādā rakstā „Ziemeļkalifornijas Apskatā" deklarē: „Vienīgā cerība mūsu kopīgajai trimdas lietai ir trimdā augušie un izglītotie latvieši, kuŗi būs tiesīgi runāt uz lielo zemju jaunatni un viņu parlamentos mācīt, lemt un prasīt." Citiem vārdiem sakot, neviens, izņemot šos nedaudzos nenobriedušos jaunās paaudzes pārstāvjus, nav tiesīgs darboties latviešu sabiedrībā, ne lemt, ne arī līdzrunāt; teiktais nozīmē, ka izteiktajam vairākumam ar pieredzi un ne nu gluži bez izglītības un sabiedriskā stāvokļa ir jāpieņem sevis vēl neapliecinājušu nedaudzu jauno diktātūra. Ja tas nenotiek, tad „vecos" var apzīmēt par kopīgās lietas jaucējiem, kaut tie joprojām uz saviem pleciem iznes lielāko financiālo un arī darba nastu kopības labā.

Varētu likties, ka mēs atrodamies uz slidena ceļa, taču reālā dzīve rāda pretējo. Ir fakts, ka pārāk daudzi no augstāko izglītību ieguvušajiem jaunajiem latviešiem dzīvo tikai sev un pēc izglītības pabeigšanas par latviešu lietām vairs neinteresējas, bet tai pašā laikā mums tomēr ir arī vesela nopietni ņemama jaunās paaudzes darbinieku plejāde, kuŗa savu nozīmi un vērtīgumu pierāda darbā Amerikas latviešu apvienības valdē, baltiešu organizācijas BATUN enerģiskajā darbībā un arī Amerikas latviešu republikāņu apvienības izveidošanā. Tie nemētājas ar neapdomātiem apgalvojumiem, nav saindēti nedz ar svešām idejām, nedz diktātoriskām tieksmēm, bet ir spējīgi sadarboties ar visām paaudzēm. Viņu darbs mūs vieno, nevis šķeļ. Un šī jaunās paaudzes daļa ir tā, uz kuŗu varam būt lepni, kuŗa reiz turpinās un daļēji jau tagad veic darbu, ko iesāka vecā paaudze, un, pēc manas pārliecības, pārņemot vadību dabīgās evolūcijas ceļā, mūsu cīņu reiz sekmīgi pabeigs. Šīs jaunās jeb vidējās paaudzes daļa ir tā, uz kuŗiem varam būt ne tikai lepni, bet kuŗiem ikviens vecās paaudzes darbinieks, kas šobrīd vēl piedalās kopīgajā darbā, ar prieku katrā laikā nodos savus pienākumus visur, kur vien šī jaunā maiņa tos var un grib pārņemt, nodos tos ar mierīgu sirdi skaidrā apziņā, ka šie jaunie darbinieki ir jau pietiekami nobrieduši, lai izprastu arī pieredzes nepieciešamību, lai censtos šo pieredzi iegūt un tad, pārņemot darbu, uzdevumus un pienākumus veiktu apstākļiem un jaunajam laikam piemērotā veidā.

Tā ir paaudze un tās ir personības, kuŗas izprot, ka gaŗas runas kongresos, kaut arī tās teiktu gados jauni profesori, nenozīmē absolūti nekā, jo izšķirīgs ir tikai darbs, ilgstošs un pārdomāts darbs. Viņiem cienot visu to, kas izauklēja mūsu tautas brīvību un valsts neatkarību, mēs kopīgajā darbā, piemērojot jaunas idejas, varam visi iet arī kopīgu ceļu un veikt kopīgus uzdevumus. Kā jau teikts, uz šiem jaunās paaudzes darbiniekiem mēs varam būt lepni, bet jaunekļīšiem, kuŗi vēl nespēj īsti aptvert teiktā vārda nozīmi, gribētos norādīt: Audziet, kļūstiet vīri un sievas, tad arī jūs visi cienīs un nevis liegs, bet tieši lūgs kopīgajā darbā!

K. V.

ED. KEISA LATVIEŠU VALODAS KURSS (14)

...atgrieza vēstuli atpakaļ...

LASĪTĀJU VĒSTULES

AIZKAVĒJIES IEROSINĀJUMS

Ir apsveicami, kā to darīja „Latvija Amerikā", ka Latvijas neatkarības pasludināšanas svētkos teiktās nozīmīgākās runas publicē nesaīsinātas. Tādā ceļā notiek it kā latviešu sasaukšanās dažādos kontinentos un rodas jauni ierosinājumi. Dažreiz tie var izraisīt arī vērtīgas diskusijas.

Šoreiz man gribētos tuvāk pakavēties pie Dr. Ādolfa Šteina runas latviešu lauksaimnieku rīkotajā aktā Šelburnā, Kanadā (skat. „Latvija Amerikā", 1969. g. 17. un 20. dec. n-ros.). Runā pasvītrots, ka līdz šim nav izmantots mūsu galvenais ierocis — Latvijas 1922. gada demokratiskā satversme. Diemžēl, šis ierosinājums ir ļoti aizkavējies. Pamatojoties uz brīvās Latvijas 1922. gada satversmi, mēs varētu pieprasīt savu vietu Apvienotajās nācijās.

Igauņi šai ziņā bijuši daudz aktīvāki, kā liecina Aleksandra Varmas raksts „Igaunijas ārpolitika neatkarības laikā", kas publicēts „Akta Baltica" VIII sējumā. Pamatojoties uz to, ka Rietumu demokratijas neatzina Igaunijas iekļaušanu Pad. savienībā, igauņi pasvītroja, ka brīvā Igaunija arvien vēl juridiski pastāv. Tā kā sakara ar Igaunijas okupāciju brīvās Igaunijas darbība aizkavēta, igauņi trimdā parūpējās par šīs darbības kontinuitāti. Jau 1940. g. 24. septembrī A. Reijs nodibināja igauņu ārlietu delegāciju, kuŗā viņš izraudzīja vēl H. Lareteju un A. Varmu. Pēc 1944. gada okupācijas prof. I. Ulnots kā pēdējais ministru prezidents pārņēma valsts prezidenta funkcijas un likvidēja līdzšinējo ārlietu komiteju. 1944. gada septembrī viņš Stokholmā no dibināja igauņu valdību, izraugot par ministru prezidentu O. Tīfu (Tief), ārlietu ministru A. Reiju un saimniecības ministru R. Perro. Kad J. Ulnots 1946. gada 9. janvārī mira, viņa vietā stājās A. Reijs. Šī trimdas valdība piedalījās starptautiskās konferencēs Zviedrijā, Dānijā, Vācijā, Francijā, Kanadā un ASV.

Turpretim mēs, latvieši, neesam izmantojuši faktu, ka trimdā atradās mūsu Saeimas priekšsēdis Dr. P. Kalniņš, arī viņa vietnieks bīskaps J. Rancāns. Mūsu 1922. gada satversmes III daļas 52. paragrāfā ir paredzēts, ka gadījumā, ja valsts prezidents atsakās no savām pilnvarām, viņam mirstot, vai arī viņu atbrīvojot pirms pilnvaru izbeigšanās, tā pienākumus pārņem Saeimas priekšsēdis. Arī Latvijas pēdējās valdības ārkārtējās pilnvaras varēja plašāk izmantot, kamēr vēl dzīvoja Latvijas sūtnis Anglijā K. Zariņš un sūtnis ASV Dr. A. Bīlmanis.

Tagad to ievadīt ir daudz grūtāk, kaut varētu mēģināt Trimdā vēl ļoti aktīvi politiskā laukā darbojas neatkarīgās Latvijas pēdējās valdības sabiedrisko lietu ministrs Alfreds Bērziņš, trimdā ir arī bijušais sūtnis Vācijā Dr. Edgars Krieviņš un Latvijas sūtnis Itālijā, pašreiz ASV, Dr. A. Spekke, kā arī citi brīvās Latvijas ievērojamie politiķi, piemēram, Latvijas bankas bijušais direktors Ādolfs Klīve.

Dr. A. Šteins savā runā vēl ieteicis nebaidīties no noraidīgas attildes Apvienotās nācijās, ja, piemēram, sarkanā. Ķīnas uzņemšanas jautājums ceļas no jauna katru gadu un, varbūt, kādreiz atradīs arī dzirdīgākas ausis.

Dr. N. Viksniņš, Filadelfijā

★

CITA SIEVA - - KRIEVIETE

Kārlis Zutis „Latvijas Amerikā" 28. janvāŗa numurā sniedzis ievadu „Divas sievas", abas krievu tautības, no kuŗām viena mūsu zemē iemācijusies latviski, bet otra visu latvisko ignorējusi. Tas mani vedina atcerēties kādu pašas pazīņu, kuŗš arī bija atgriezies Latvijā no Maskavas ar sievu-krievieti. Viņai dzīve Latvijā nebija viegla jau tāpēc vien, ka vīrs izrādījās dzērājs un mūžīgi bezdarbnieku rindās, tādēļ pašai bija iāaudzina un jāskolo divas meitas, piedevām vēl jāprūpē vīra māte. Šī sieviete strādāja algotu darbu — ar pārtraukumiem. Latviešu valodu viņa iemācījās runāt tekoši, gan ar mazu akcentu, arī rakstīja. Kaut dzīve ar cittautieti un svešā zemē bija grūta, viņa nekad nenolaida rokas nevarībā, bet bija gādīga un rūpīga māte, abas meitas izskolojot par ārstēm, kuŗas vēl šobrīd darbojas Rīgā.

Kad sarkanarmijas kaŗavīri jau soļoja pa Brīvības bulvāri Rīgā un mēs abas kopīgi bijām tam aculieciniece, viņa man teica: „Tie ir manējie; man it kā būtu jāpriecājas, bet es raudu — par zaudēto Latviju."

„Nerakstu šīs rindas cittautību slavināšanai, bet tikai norādu uz gadījumu, līdzīgu K. Zuša ievadrakstā minētajam.

H. Mierkalna, Linkolnā

★

NEVAJADZĪGI IZGAZTA ŽULTS

Bija izdevība ieskatīties pēdējā latviešu kaŗa invalīdu žurnālā, kas veltīts Lāčplēša kaŗa ordeņa dibināšanas 50 gadu atcerei. Tā saturā cita vidū ir daži vērtīgi atmiņu raksti un atskatīšanās uz Latvijas nodibināšanas un atbrīvošanas cīņu posmu.

Taču tam pāri — gluži kā netīrumu podu lasītāju vēstulēs nevajadzīgi izgāzušas žulti atsevišķas personas kā pret DV organizāciju vispār un tās laikrakstu „Latvija Amerikā", tā arī pret kādu visai cienījamu DV amatpersonu, pie kam rakstītajā nevar saskatīt ne nopietnību, ne humoru, tikai gānīšanu un zākāšanu. Vēstuļu stils katrā ziņā pārsniedz „Dzimtenes Balss" izvirdumus.

Atrodot palīgus pašu trimdas latviešu rindās, Kremļa ķipari Rīgā par šo izrīcību var tikai priecāties. Publicējot savā žurnālā šāda satura rakstus, cietēji būs paši kaŗa invalīdi: ja līdz šim attiekšmes ar viņiem atsevišķajās latviešu kolonijās bija pavisam labas (naida kurinātāji bija tikai dažas atsevišķas personas), tad tagad tās var stipri mainīties, izpaliekot arī sabiedrības atbalstam. Jāpiezīmē, ka Latviešu kaŗa invalīdu apvienības biedru skaits vēl arvien ir samērā diezgan mazs, jo to vairums pulcējās ap DV organizāciju.

Nemaz neiztirzājot sīkāk polemiku, kuŗa kādreiz izraisījās „Latvijas Amerikā" slejās sakarā ar invalīdu nama būvi un t. s. Brāļu kapiem svešumā, neapšaubāmi jāatzīst, ka toreiz „Latvija Amerikā" savu viedokli nemaz nepauda, bet to darīja tikai lasītāji — vēstuļu autori. Beigās ar sevišķu uzsvaru piezīmējams, ka daudzi kaŗavīri, arī kaŗa invalīdi, ir sevišķu pateicību parādā tieši tam, uz ko žurnāla „Kaŗa Invalīds" rakstoņi met savas dubļu pikas.

A. Biezais, Mičigenā

LATVIJA

12. N-RS. TREŠDIENA, 1970. GADA 18. FEBRUĀRIS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels, 508 Palmerston Blvd. Toronto 174, Ont.; tālr. 531-4533. Vietējo ziņu redaktors Krišs Sidars, 34 Pasadena Gardens, Toronto 325, Ont.; tālr. 766-2261.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV — par mēnesi $2.00, 3 mēn. $5.50, 6 mēn. $10.00, 1 gadu $18.00. Atsevišķa numura cena 25 centi. Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.20, bet tekstā $4.20 — $6.40 par 1 collas slejas telpu.

Jauniešu ciemošanās okupētajā Latvijā

Latviešu trimdas saimē pastāv domstarpības par okupētās Latvijas apmeklēšanu. Citādi tas nemaz nevar būt, jo tiem, kas dzimuši, auguši, mācījušies un arī darbojušies dzimtenē, tagad, izņemot tuviniekus, cita tur nav daudz ko meklēt, kamēr zeme ir okupēta. Viņi pazīst Latvijas dabu, kultūru un latviešu tautu. Jaunieši to pazīst maz vai nemaz, bet viņiem kādreiz būs jāpārņem latviešu trimdinieku saimes vadība un jārūpējas par latviešu tautas eksistenci un politisko patstāvību. Tas jauniešiem nav iespējams, ja viņi nepazīst tautiešus, īpaši jauniešus, dzimtenē. Turienes jauniešiem arī būtu jāiepazīstas ar trimdas jauno paaudzi.

Trimdas latvieši savās skolās cenšas šo informācijas trūkumu novērst. Diemžēl, latviešu pamatskolas apmeklē labi ja puse bērnu, bet vidusskolas pat daudz mazāks skaits padsmitnieku. Sarakstes ceļā viņi nevar ar Latviju brīvi iepazīties, jo Pad. savienības cenzūra to neļauj. Padomju valdība kavē arī kultūras vērtību apmaiņu, neielaižot Latvijā trimdā izdotās latviešu grāmatas.

Lai iepazītos ar Latviju un tās latviešu jauniešiem, kā arī tos iepazīstinātu ar trimdas jaunās paaudzes locekļiem, labākā ir ciemos braukšana uz turieni. Tā kā jaunieši mācās šejienes publiskajās skolās un strādā kopā ar šejieniešiem, tad viņi labāk nekā vecā paaudze orientējas tagadējā reālajā dzīvē, bez kā nav apkaŗojami nacionālisma pretinieki. Taču jaunieši jāsagatavojas komūnistu propagandas paņēmienu izpratnei, lai varētu tajos orientēties. Vidēji jās pauaudzes tautieši un cittautieši, kuŗiem ir līdzīgas intereses, var viņus iepazīstināt ar komūnistu propagandas trikiem. Jauniešiem nav jāsteidzas, viņiem iespējams sagatavoties un tad doties uz okupēto Latviju un tur rīkoties iespējamību robežās. Vairāki trimdas jaunieši jau Latvijā bijuši un, atgriezušies trimdas apstākļos, izrādījuši daudz aktīvāki latviešu tautas interešu aizstāvēšanā nekā pirms ciemošanās savā tēvu zemē.

Tātad, nacionāli domājošajiem latviešu jauniešiem jāapmeklē okupētā Latvija. Tādi jaunieši latviešu trimdas saimē ir. Viņus varētu arī vārdā nosaukt, bet tas nebūtu taktiski. Jauniešiem pārņemot latviešu trimdas saimes vadību, šādu jaunās paaudzes locekļu skaits pavairosies, un viņi spēs sagatavoties braucienam uz okupēto Latviju un tur orientēties, lai palkpotu latviešu tautas labākai nākotnei un tās brīvās valsts atjaunošanai.

Velti šo tematu saista ar politiska rakstura secinājumiem un prātojumiem: Latvijas apmeklējumi nevar nedz attaisnot, nedz pastiprināt tās okupāciju, drīzāk veicināt svešas varas novājināšanu: jo trimdinieki garīgi ciešāk saistās ar dzimtenes tautiešiem, jo stiprāka kļūst tautas vienība, pamats tās labākai nākotnei. Rīkojoties iespējamību robežās, nedraud briesmas arī atsevišķajiem jauniešieni.

Pēteris Dreimanis

SĪKĀS ZIŅAS

● Minchenes lidlauka uzgaidāmās telpās, kuŗās pasažieri gaidījuši uz Izraēlas satiksmes lidmašīnu, kāds arabs izņēmis no kabatas rokas granātu un izrāvis tās nodrošinātāju, ļaujot tai eksplodēt pašā rokā. Arabs saspridzinājies, bet ievainotas 7 citas personas. Apcietināti divi arabi, kuŗi atradās tajās pašās telpās.

Jāpiezīmē, ka pasažieru vidū bija arī Izraēlas aizsardzības ministra Dajana dēls, kuŗš eksplozijas brīdī bijis jau lidmašīnā.

● Kalkutā naža dūrieniem nāvīgi sadurts Francijas ģenerālkonsuls Henrijs Befets (Beffeyte), bet viņa sieva no ievainojumiem jau mirusi. Sadurts arī abu 23 gadus vecais dēls.

ELLA ANDERSONE

Galotnes lapa

PASAKA

(Nobeigums

„Tu manu vecumu nekad nesasniegsi," ozols nopūtās. „Es daudzas vasaras un ziemas jau esmu pārcietis un vēl pārcietīšu, bet jūsu mūžs ir tikai viena vasara. Pavasaŗos es pats jūs izplaucēju, rudenī salnas jūs pievelc."

— Muļķis! — šoreiz lapa pretī nerunāja, tikai nodomāja. — Rudens salnām mēs neesam vajadzīgas. Ko tās ar mums darīs? Par citām lapām nezinu, bet es noteikti rudeni un pat ziemu pārdzīvošu.

Kad sākās vasaŗāja plauja, ozola lapas katraī vēja pūsmai vairs lidzi nelocījās, neskanēja kā bezbēdīgu bērnu smiekli tikai drusku žēli un bēdīgi čaukstēja. Arī tik zaļas kā pavasarī tās vairs nebija, bet bālākas un mazliet iepelēkas. Kad bērzu birzs skalojās saulē it kā zeltā un Ezermaļu kļavas dega sarkanās liesmās, ozols smagi nopūtās.

„Jūsu dienas skaitītas," viņš pavisam klusu, vairāk sevī noteica.

Lapas to tomēr dzirdēja un dažas tā nobijās, ka aizmirsa pie zara stingri pietvērties. Tā viņas atraisījās un, vējiņam augšup un lejup šūpojot, nokrita. Cita turpat pie ozola, citu vējš aiznesa tālāk.

„Nez' ko nu atkal tirumā darīs?" galotnes lapa, kritējas neievērojot, brīnīdamās jautāja ozolam.

Tīrumā, kur pavasarī bumbuļus pa vienam vien zemē meta, iebrauca vīrs ar pavisam savādu mašīnu.

„Redzi, redzi!" lapa sauca. „Zirgi velk, galvas krūtīs iecirtuši, bet vīrs soļo blakus tādam rīkam, kas it kā ķepām zemi pa gaisu sviež. Pielīkušas aiz tā steidzīgi soļo vesels bars sievu un kaut ko grozos sviež."

„Kartupeļus rok," nebija darba, kuŗu ozols nepazītu. „Pavasarī stādīja un tagad ievāc ražu."

„Nu gan tu joko," lapa neticēja. „Tad zemē svieda pa vienam, bet tagad pavisam īsā laikā tīruma malā jau vesela kaudze."

Diena bija vēsa. Saule gan spīdēja, bet izskatījās pavisam bāla, siltumu arī nekādu lielo nedeva. Ļaudis, lai rokas sasildītu, sadabūja sausus zarus un turpat tīruma vidū, kur jau kartupeļi nolasīti, iekūra uguni. Kartupeļu lauks nebija no ozola pārāk tālu. Kad ugunī zarus vien svieda, liesmas kāpa stāvus gaisā; kad kartupeļu lakstus virsū uzsvieda, tās noslāpa, un gaisā cēlās un līdz pat ozolam atvēlās balti kā piens un silti dūmi. Vēsajā rudens dienā ozolam un it sevišķi lapām siltums ļoti patika. Galotnes lapa izslējās pavisam taisna un jau cerēja, ka nāk atkal jauns pavasaris. Bet ozols, kā vienmēr, domīgi pagrozīja galvu un teica:

„Tie ir pēdējie rudens darbi. Vēl tikai zemi apars. Drīz vien ziema būs klāt."

Tādu valodu dzirdot, daudzas lapas nobijās un bez mazākās vēja pūsmas nobira zemē. Vesels klēpis.

Ar katru nākošo dienu ozola zari kļuva kailāki. Rītos lauki bija balti. Pusdienās saulīte gan salnu izkausēja, bet nākošajā rītā visa apkārtne bija atkal balta. Galotnes lapa pagrieza galvu pa labi un kreisi. To viņa nebija darījusi jau sen. Aukstās un gaŗās rudens naktis arī viņu bija padarījušas nekustīgāku, vienaldzīgāku, klusāku un mazāk iedomīgu. Apkārtni apskatījusi, viņa nobijās ne pa jokam. Birzs kaila, kļavas tāpat, tikai ozoliem zaros vēl pa lapai turējās. Brūnas un sakaltušas, bet pie zariem vēl turējās pavisam stipri.

„Kā tas var būt?" galotnes lapa gribēja zināt.

„Redzi," un šoreiz krūtis izgāza un balsi pacēla ozols. „Mēs esam dzelzs ozoli. Mūsu lapas visilgāk salam pretī turas un spītē. Ir gadījumi, ka lapas, gan sakaltušas un sačervelējušās, visu gaŗo ziemu pie zariem noturas."

Bet galotnes lapa īsto ziemu nesagaidīja un nepiedzīvoja. Kādā rītā, kad saule dzenāja sevišķi biezu salnu, viņa tikko vairs galvu cilāja. Ne runāja, ne pasauli vēroja. Vienaldzība, pilnīga vienaldzība un trulums bija viņu pārņēmis. Kad ozola galotnē iesēdās aukstais austrenis un to stiprāki sapurināja, lapa krita. No zara uz zaru. Un tad vairs nebija neviena zara. Viņa lidoja. Kad turpat netālu no ozola lapa gandrīz jau sasniedza zemi, to paķēra vējš un nesa. Tāgad viņa patiešām lidoja. Cēlās augstāk un grima atkal zemāk, paskrējās ātrāk, tad atkal gaitu palēninaja. Ko pavasarī bija vēlējusies, tas tagad, rudenī, piepildījās. Viņa lidoja. Arvien tuvāk nāca kā tērauds zilā ūdens josta. Arī ūdens kustējās, visu laiku un nemitīgi, uz vienu pusi vien tecēja, uz vienu pusi vien, bet ūdens kalni nekur nesakrājās. Arī platā josta nekļuva ne šaurāka, nedz tajā ūdens nokritās.

„Tā Gauja," vējš nosvilpoja un pameta lapu tieši upes krastā.

Lidojot lapa bija kaut cik atžirgusi. Viņa skatījās, kur ir plostnieki, par kuŗiem ozols stāstīja, klausījās, kad atskanēs viņu dziesma. Nekā. Tikai austrenis dzenāja pa pļavām sakaltušās lapas un purināja kailos krūmus un kokus. Tad viņš atkal satvēra galotnes lapu un aizrāva sev līdz.

„Ļauj man palikt!" lapa lūdzās. „Man gribas redzēt plostniekus, dzirdēt viņu dziesmas. Gribu redzēt baltās ievas un dzirdēt lakstīgalas."

„Muļķe!" vējš smējās. „Tā pavasaŗa daļa. Tad man jābūt klusam un mierīgam. Tad citi vēji pa pasauli apkārt skraida. Bet tagad sākas mana darba diena!"

Un vējš pasvieda lapu gaisā — augstu augstu. Viņai noreiba galva. Kā atpakaļ pie ozola atrauta un tam gandrīz pie pašām kājām nosviesta, viņa vairs ne juta, ne zināja. Sāka krist atsevišķas sniega pārslas. Sākumā gaisā lidinājās un zemē nolaidās pa retai pūkai, bet tad arvien vairāk un vairāk, straujāk un straujāk. Pavisam īsā laikā sniega pārslas pārklāja pelēko un netīro apkārtni ar baltu un mīkstu segu. Arī galotnes lapa, no nemaņas neatmodusies, palika turpat pie ozola kājām zem ziemas biezās villaines.

Hugo Vitols

Paci

Dievi un cilvēki ir vien
— teicis kāds liels sengrie
nieks pirms turpat 2500
Un mums atliek tikai para
nepārspētajās grieķu māksl
tiskajās atliekās — dažās
tās kolonnās, statujās, trav
saprastu, ka sengrieķu v
redzes mākslinieki bija vie
tis. Pasludinot, ka dievi u
ki ir viena cilts, Pindārs ne
pazemot dievus, bet gan
cilvēkus.

Un tagad? Astronautu la
Tie, kas sevi dēvē par jau
slas avangardu, degradēj
vus par cilvēkiem un cilvēs
bezprāta dzīvniekiem māksl
kā, atteikušies ne tikai no
bet arī no saprāta, no form
labu pilnīgai nemākslai, dz
amoka skrējienā pēc „orig
nebijušā, pēc nebijuša neg
nebijušas kroplības. Zinātn
neapturami un neatlaidī
priekšu savu godīgo gaitu
mākslu atkritusi atpakaļ n
aiz primitīvo cilvēku laikme
gadu pirms mūsu ēras, b
vokli, kad cilvēkā vēl neb
dzirkstījusies pirmā mākslas
stele, kuŗa tam lika izdalīt
pazemes alu vai ūdens trau

Šī nepievilcīgā patiesība
īpašu reljefu tieši tagad, k
vadījāmies no liela un smalk
slinieka, no melnbaltās māk
grafikas — meistara Sigis
Vidberga. Viņš bija un palik
galam mākslas uzticīgais pa
nepādevās viegla panākuma
miem, kaut nekas nebija
techniski vieglāk (kas spēj
spēj mazāk), kā degradēt
mākslu līdz tagadējo mūzc
galeriju direktoru gaumei u
sībām. Sigismunds Vidbergs
uzticīgs mākslai arī t.s. j
pasaulē.

Man priekšā uz galda
mēra „Odiseja", kuŗu no
valodas ar apbrīnojamu pre
grieķu kvantitātīvā pantmēr
smu vārsmā, tulkojis Augus
zēns un tik jūtīgi un uzticīgi
garam ilustrējis Sigismund
bergs. Grāmata salikta L
valstspapīru spiestuvē Rīg
gadā. „Odisejā" ir 24 noda
katra no tām sākuma lapp
tāta ar Vidberga smalkās s
zīmējumu, attēlojot svarīgā
tikumu tajā. Ilustrācijas ir
niālas klasiskajai grieķu m
Tās interesanti salīdzināt ar
Fridrichsona ilustrācijām
dei". Fridrichsons tur parā
grieķu garam svešs rom
kamēr Vidbergs „Odisejā"
cina sevī par īstu klasiki.

Nebūs daudz lielo nāciju
tādu, kas varētu lepoties
precīzu un oriģinālam tuvu
jumu kā tekstā, tā ilustr
Lai dotu klasikai tuvu māksl
bergs savus tēlus — pēc se
paraugiem — iezīmējis uz

(62. tu

Ungārijā bija tikai viens
pāršalks pasauli, kuŗa lē
kardinālām pārmaiņām.
augsteeltnes, kuŗās mitin
ritātes nekronētie vadītā
kas cits kā parazīti. Savu
varu nobeigt ar Heines v
draugu līķi, bet mēs esam
mu gavilēm pa starpām
nav laika priecāties, nav
taures, no jauna jāiet cī
nekā pirms simt gadiem
pacilāti, bet cīnītāju val
tāpat kā ticības apliecin

Advokāts Kvjatkovs
reizi Česlava vārdi viņu
meta pašas dziļākās pre
acis kļuva valgas. Ko a

„Česlav, tev ir liela ta
kuŗas nāks pēc mums,
labā? Nepateicība ir pasa
tāja advokāts. Viņš nobir
nus no pussagruzdējušā
pateikt znotam to, ko v
„Visas problēmas neviens

Paciet ības un skaistuma burvis

GRAFIKAS MEISTARA SIGISMUNDA VIDBERGA PIEMIŅAI

Dievi un cilvēki ir vienas cilts, — teicis kāds liels sengrieķu dzejnieks pirms turpat 2500 gadiem. Un mums atliek tikai paraudzīties nepārspētajās grieķu mākslas patētiskajās atliekās — dažās apdauzītās kolonnās, statujās, traukos, lai saprastu, ka sengrieķu vārda un redzes mākslinieki bija vienis prātis. Pasludinot, ka dievi un cilvēki ir viena cilts, Pindārs nedomāja pazemot dievus, bet gan pacelt cilvēkus.

Un tagad? Astronautu laikmetā? Tie, kas sevi dēvē par jauno mākslas avangardu, degradējuši dievus par cilvēkiem un cilvēkus par bezprāta dzīvniekiem mākslas laukā, atteikušies ne tikai no prāta, bet arī no saprāta, no formas par labu pilnīgai nemākslai, dzenoties amoka skrējienā pēc „oriģinālā", nebijušā, pēc nebijuša neglituma, nebijušas kroplības. Zinātne gājusi neapturami un neatlaidīgi uz priekšu savu godīgo gaitu, taču mākslu atkritusi atpakaļ ne tikai aiz primitīvo cilvēku laikmeta 5000 gadu pirms mūsu ēras, bet stāvoklī, kad cilvēkā vēl nebija iedzirkstījusies pirmā mākslas dzirkstele, kuŗa tam lika izdaiļot savu pazemes alu vai ūdens trauku.

Šī nepievilcīgā patiesība gūst īpašu reljefu tieši tagad, kad atvadījāmies no liela un smalka mākslinieka, no melnbaltās mākslas — grafikas — meistara Sigismunda Vidberga. Viņš bija un palika līdz galam mākslas uzticīgais palatīns; nepadevās viegla panākuma solījumiem, kaut nekas nebija viņam techniski vieglāk (kas spēj vairāk, spēj mazāk), kā degradēt savu mākslu līdz tagadējo mūzeju un galeriju direktoru gaumei un prasībām. Sigismunds Vidbergs palika uzticīgs mākslai arī t.s. jaunajā pasaulē.

Man priekšā uz galda ir Homēra „Odiseja", kuŗu no grieķu valodas ar apbrīnojamu precīzitāti grieķu kvantitātīvā pantmērā, vārsmu vārsmā, tulkojis Augusts Ģiezēns un tik jūtīgi un uzticīgi teksta garam ilustrējis Sigismunds Vidbergs. Grāmata salikta Latvijas valstspapīru spiestuvē Rīgā 1943. gadā. „Odisejā" ir 24 nodaļas, un katra no tām sākuma lappusē rotāta ar Vidberga smalkās spalvas zīmējumu, attēlojot svarīgāko notikumu tajā. Ilustrācijas ir konģeniālas klasiskajai grieķu mākslai. Tās interesanti salīdzināt ar Kurta Frīdrichsona ilustrācijām „Iliādei". Frīdrichsons tur parādās kā grieķu garam svešs romantiķis, kamēr Vidbergs „Odisejā" apliecina sevi par īstu klasiķi.

Nebūs daudz lielo nāciju pulkā tādu, kas varētu lepoties ar tik precīzu un oriģinālam tuvu tulkojumu kā tekstā, tā ilustrācijās. Lai dotu klasikai tuvu mākslu, Vidbergs savus tēlus — pēc senajiem paraugiem — iezīmējis uz dažādu Erosa kalpos, pie kam viņu labprāt min blakus Bērdslejam, kuŗa darbus apbrīnoja. Bet salīdzinājums, lai cik interesants, nevedina uz domām par līdzību, īpaši pēc nesenās plašās Bērdsleja retrospektīvās izstādes Ņujorkā. Bērdslejs atsedz izlaidības neglītumu, kaut to dara ar viselegantākajām līnijām un rotaļīgākajiem melniem laukumiem. Vidbergs, kā jau patiess latviešu mākslinieks, nebija ekspresionists, viņš nevēlējās novilkt „dvēselei ādu" un to parādīt pārsteigtam un sašķebinātam skatītājam. Tāpat kā latviešu tautas dziesma ir dzedra, tā dzedra ir Vidberga māksla. Skaista? Jā. Erotiski mulsinātāja? Nē.

Kāds ļoti asprātīgs un filozofiski noskaņots latviešu gleznotājs rakstīja, ka Vidbergs savas smalkās spalvas un smalko līniju dēļ neesot varējis pievērsties ar sekmēm traģiskiem sižetiem. Man ir pretēja pieredze. Kādā izstādē Rīgā ieguvu Vidberga spalvas zīmējumu no viņa „Piektā gada" cikla. Taču te, paliekot uzticīgs arī šai savai smalkajai līnijai, mākslinieks tomēr bija panācis tādu intensitāti (grafika tēloja latviešu revolūcionāru apšaušanu), ka darbs bija jānojem no sienas... Mākslinieks, paliekot pilnīgi uzticīgs sev, bija radījis emocionāli tik spēcīgu darbu, ka skatītājam nebija iespējams tajā bez emocionālas iesaistības diendienā noraudzīties.

☆

Ir dīvaini, ka mākslinieks, kas septiņus gadus mācījies Štiglica mākslas skolā (1908.—1915.), pievērsdamies skolas gados stikla gleznie cībai, savu galveno un beigās vienīgo vērību pievērsis sīkajai tušā mērktajai spalvai. Taču lai atceramies, ka Vidbergs devis arī teātrim dekorāciju metus „Don Kichotam", tāpat „Zizeles" un „Mīlas uzvaras" kostīmiem. Un stikla gleznie cībā, kuŗai viņš gatavojās skolā? Arī tai viņš sniedzis savu devu, veidojot Aglonas dievmātes svētnīcai trīs aizaltāŗa logus, kā arī metus Straupes baznīcas, Darba kameras un Kongresa nama logiem.

Ir parasts Vidbergu ierindot cinot, cik liela, sugestētāja vara bija mākslinie kam, kuŗš dienas gaismu bija ieraudzījis Kurzemes hercogistes galvaspilsētā Jelgavā pirms nepilniem 80 gadiem kā pilsētas valdes grāmatveža Jāņa Vidberga un viņa dzīvesbiedres Elizabetes, dzimušas Ozoliņas, dēls. Ar savu neizsmeļamo pacietību, apbrīnojamo gaumi un pašaizliedzīgo mākslas mīlestību Sigismunds Vidbergs darījis godu saviem vecākiem, savam un Latvijas vārdam.

Sigismunds Vidbergs †

Sigismunda Vidberga grafika

Taču viss pārējais viņa mūžs bijis veltīts sīkajai, necilajai tērauda spalvai, ar kuŗu tas veicis tik daudz ievērojamu mākslas darbu, kuŗus mīlēja saistīt ciklos: „Melluži", „Eslingena", „Piektais gads", „Trimdinieku serija", „Cīņa pie Daugavas". Savu pēdējo plašo darbu klāstu meistars sniedza pirms pieciem gadiem Ņujorkā, atzīmēdams savus 75 dzīves un 50 neatkarīga mākslinieka darbības gadus. Tā bija skaista, kupla un sumināta izstāde.

Bet meistars turpināja strādāt vēl četrus gadus, kad slimība un nevarība viņam izņēma spalvu no rokas.

Taču pavisam nesen man bija izdevība un prieks prof. Dr. H. Rožankovskas mājās Bostonā redzēt vienu no skaistākajiem darbiem, kuŗu Vidbergs radījis ASV: jauna nēģeriete ar baltu plīvuru kā rotu. Reiz redzēts, šis darbs vairs nepamet atmiņu mūzeju, lie-

KULTŪRAS CHRONIKA

Tā kā Raiņa 40. nāvesdienas atceri pērngadā 12. septembrī nebija atzīmējis ne Raiņa un Aspazijas fonds, ne pārējās latviešu trimdas organizācijas un biedrības, Latvijas PEN klubs Stokholmā nolēma „parādu" nokārtot, 11. janvārī rīkodams simpoziju V. Srēlertes vadībā ar virstematu „Rainis pēc 40 gadiem". U. Ģērmanis runāja par Raiņa „Daugavā" izteiktajām nacionālpolitiskajām domām, izceldams dzejnieka atziņu, ka „tautas labā jāstrādā visām šķirām". Raiņa drāmatiskos darbus apcerēja J. Gulbītis. Viņa stāstījumā Raiņa vārds bija saistīts (jādomā — pirmoreiz atklātībā) ar sirreālisma jēdzienu, īpaši attiecē uz lugu „Spēlēju, dancoju". J. Gulbītis atzina, ka visas Raiņa drāmas centrētas uz nākotni, un tajās parādoties, ka nacionālisms nerunā pretī sociālismam. Dzejnieka valodas attīstību raksturoja Dr. V. Rūķe - Draviņa, pasvītrodama Raiņa valodas vārdnīcas nepieciešamību. Gar šādu vārdnīcu pašlaik strādājot Zinātņu akadēmijas darbinieki okupētajā Latvijā. Dr. A. Johansons runāja par kritikām un polēmikām, kuŗās Rainis savā laikā „tiesāts", ar citātiem izraisīdams klausītājos jautrību.

Edvarda Džonsona mūzikās fonds pasūtinājis komponistam Tālivaldim Ķeniņam koŗa darbu 4 balsīm, solistiem un orķestrim. Kompozicijas pirmatskaņojums paredzēts Gvelfas šāgada pavasaŗa festivālā.

Ausma Jaunzeme

MAN NAV

Viņi prasa, kādēļ man nav.
Es nemāz negribu.
„Ja tev ir divi krekli, dod tam, kam nav,"
— es aidevu,
un viņi prasa, kādēļ man nav.

Es naudu nemāku skaļi skaitīt.
Skaitu klusumā dainas
kā pāturus
mierinājumam.

Viņi man prasa, kādēļ es buŗu
un kādēļ man nav.

Es domāju ilgi. Ilgi.
Un nakti negulu. Možos un kliedzu,
bet neprasu, kādēļ man nav.
Es prasu Viņam, kādēļ
to nav,
kas dainas skaitu.

Magdalēne Rozentāle

Mūsu literātūras klasiķi skaņu platē

RŪDOLFS BLAUMANIS, ANNA BRIGADERE, AUSTRA ŠTEINBERGA, RŪDOLFS MUCENIEKS, OLĢERTS PARŅICKIS, JĀNIS ŠĀBERTS, OSVALDS URŠTEINS

„Saule, saule, zeme, zeme." — šie skanīgie vārdi, iezīmēti gaumīgā latviskā ornamentā uz plates apvāka, kuŗu darinājis Vitolds Vītols, aicina noklausīties pirmo Amerikas latviešu apvienības kultūras biroja izdoto skaņu plati. Apvāka veidojums labi palīdz ieinteresēt klausīties plati. Ne vien atturīgās krāsās zīmētā priekšpuse (virspuse), bet arī ar īsām nepieciešamām ziņām un mākslinieku attēliem papildinātā otra puse.

Pieci skatuves mākslinieku fotoattēli — Osvalda Uršteina, Rūdolfa Mucenieka, Austras Šteinbergas, Olģerta Parņicka un Jāņa Šaberta — kādā no viņu nozīmīgākajām lomām četrdesmitajos gados un teātŗu saraksts, kuŗos viņi tēlojuši, sniedz informāciju un ierosina.

Ziņas par ieskaņotajiem literārajiem darbiem un ievadvārdus sacerējusi Rasma Birzgale. Ievadvārdi „Saule, saule, zeme, zeme" ir laimīgi izvēlēti (ierosme no tautas dziesmas Nr. 28120), ar tiem īsi raksturojot Rūdolfa Blauma ņa un Annas Brigaderes literāro devumu, kuŗam strāvo cauri pieķeršanās zemei un tiekšanās uz ētisku gaismu. No šiem ievadvārdiem arī uzzinām, ka serijā iecerētas piecas plates un tā veltīta „jaunekļīgajiem jautātājiem" par latvisko dvēseli un dzīves ziņu. Ar šīs serijas pirmās plates saturu dots sākums plašā jautājuma daudzveidīgajām atbildēm, īpaši ētiskajā un humora jomā.

Materiālu izvēle ir laba, un aktieŗu mākslinieciskais sniegums teicams.

Plates pirmā puse veltīta Rūdolfa Blaumaņa drāmām, izvēlo ties pusi traģisko, pusi komisko skatu, tā atklājot Blaumaņa drāmas mākslas abus veidus. Pirmie ieskaņoti drāmas „Indrāni" 4. cēliena 5. un 6. skats, kuŗos kaimiņš Kauķēns mēģina pārliecināt Indrānu tēvu izlīgt ar dēlu. Kaut situācijas īss apraksts ir uz plates apvāka, ļoti noderīgi un piemēroti ir pāris paskaidrojuma teikumu pirms tēlojuma. Šos skatus, tāpat kā nākošos, ievada mūzika, kuŗa lieliski pieskaņota tekstam.

Drāmas „Indrāni" skati Jāņa Šaberta (Indrānu tēvs), Austras Šteinbergas (Indrānu māte) un Rūdolfa Mucenieka (Kauķēns) tēlojumā sākas klusināti un, drāmatiski kāpinoties, beidzas traģiskā smagumā, ko atbalsta piemērota mūzika. Galvenais dialogs risinās starp Šabertu un Mucenieku. Skatam sākoties, abu balsis izklausās gauži līdzīgas, it kā abas lomas tēlotu viens aktieris. Ja mākslinieki ilgāku laiku nav dzirdēti, ir grūti zināt, vai patiesībā viņu tembri ir tik ļoti līdzīgi jeb vai tas tikai šķitums zināmu techniskuieskaņošanas apstākļu dēļ. Dialogos gan vēlams saspēlēties aktieriem ar atšķirīgiem balss tembriem.

Komiskajā daļā, kuŗā Blaumaņa lugas „No saldenās pudeles" 1. cēliena 5. skatu tēlo Osvalds Uršteins (Taukšķis) un Olģerts Parņickis (Krišs), lieliski izceļas abu aktieŗu balss dažādība. Uršteins ir nepārspējams savā savdabīgā humora veidošanā ar dažādiem balss izteiksmes līdzekļiem. Mūzika ļoti iederīga, tāpat kā drāmas „Indrāni" skatos. Sākuma ievadvārdi skan skaidri un dzidri.

Plates otrā pusē ieskaņoti Annas Brigaderes darbi — prozas tēlojums „Zemes meklētāji" no bērnības autobiografiskās triloģijas I daļas (Dievs, daba, darbs) un 5. un 6. tēlojums no pasaku lugas „Lolitas brīnumputns".

Austra Šteinberga, lasot par mazās Anneles pārdzīvojumiem, spēj labi parādīt savu plašo balss apjomu — no zemiem vīriešķīgiem toņiem līdz meitenes izteiksmei ar iejūtīgu pārdzīvojumu.

„Lolitas brīnumputna" tēlojums ir atkal Olģerta Parņicka un Osvalda Uršteina izstrādāts (Poķis un Cintis), ar pievilcīgiem kontrastiem (Poķa lielīgums un bravūra, Cinša blēdīgums, bailība). Rūķīšu klātiene asprātīgi ieveidota ar sīkiem trokšņu efektiem un mūziku. Abi mākslinieki izceļas arī ar Brigaderes saistītās dzejas valodas ritma dabisku un skaistu skandējumu.

Jāatzīmē vēl pārējais, kas nepieciešams dokumentācijai, proti — plate izdota 1969. gada rudenī, tās techniskais veidotājs un skaņu meistars ir Ivars Buks, un to var atskaņot gan „mono", gan „stereo" veidā, tātad — plate ir ļoti praktiska.

Šo plašu seriju iesākot, nenoliedzami veikls darbs, kas ne vien spēs dokumentēt mūsu mākslinieku talantus un iedzīvinās mūsu literatūras mantojumu, bet kalpos arī dažādiem citiem, īpaši audzināšanas mērķiem. Ar lielāku interesi gaidāma otra plate, kuŗa solīta martā, ar Kārļa Skalbes, Jāņa Jaunsudrabiņa un Friča Bārdas darbiem, kā jau ziņots „Latvijas Amerikā" pagājušā gada 24. septembŗa numurā.

Pēteris Aigars

NEMIRSTĪGAIS NEMIERS

ROMĀNA „ATKUSNIS SĀKĀS OKTOBRĪ" II DAĻA

(62. turpinājums)

Sacelšanās

Ungārijā bija tikai viens no daudzajiem viļņiem, kas pāršalks pasauli, kuŗa lēni, bet neatvairāmi nobriest kardinālām pārmaiņām. Ir jāizvēdina piesmakušās augsteeltnes, kuŗās mitinās valsts un partijas autoritātes nekronētie vadītāji, kuŗi savā būtībā nav nekas cits kā parazīti. Savu stāstu par pieredzi Ungārijā varu nobeigt ar Heines vārdiem: 'Visapkārt gul manu draugu līķi, bet mēs esam uzvarējuši... Uzvaras dziesmu gavilēm pa starpām skan bēŗu raudas, bet mums nav laika priecāties, nav laika sērot. No jauna skan taures, no jauna jāiet cīņā...' Tas ir rakstīts vairāk nekā pirms simt gadiem un izklausās, varbūt, pārāk pacilāti, bet cīnītāju valodai nepieciešama pacilātība, tāpat kā ticības apliecinātāju spredikiem..."

Advokāts Kvjatkovskis klausījās znotā, un pirmo reizi Česlava vārdi viņu aizkustināja. Tie skāra laikmeta pašas dziļākās pretrunas. Viņa parasti sausās acis kļuva valgas. Ko atbildēt?

„Česlav, tev ir liela taisnība, bet — vai paaudzes, kuŗas nāks pēc mums, būs pateicīgas par pūlēm to labā? Nepateicība ir pasaules alga!" pēc brīža atjautāja advokāts. Viņš nobirdināja porcelāna traukā pelnus no pussagruzdējušā cigāra. Beidzot viņš gribēja pateikt znotam to, ko visu vakaru gatavojies sacīt: „Visas problēmas neviens nav atrisinājis, un es šaubos, vai arī mēs šovakar šajās mājīgajās telpās, raugoties mēnesnīcas apgaismotajā jūrā, tās atrisināsim." Viņa valoda zaudēja darīšanu vīra skarbumu un ieguva poētisku apakštoni. Galu galā te taču izšķīrās viņa vienīgās meitas liktenis. Kam viņš atstās savu bagātību, kuŗa nebija liela, bet pietiekami nozīmīga, lai jaunajam pārim atņemtu vienu otru rūpju brīdi. Varbūt Česlavs būs piekāpīgāks nekā Vanda un nenoraidīs viņa labos nodomus.

„Mīļais znot," turpināja advokāts, „mēs ar sievu esam nolēmuši jums kāzu gadījumā pasniegt nelielu čeku — 1000 mārciņu, kuŗas varat izmantot dzīves sākšanai. Vanda to noraidīja, bet mēs vēlam jums tikai to labāko. Aizmirsīsim, ja pagātnē bijušas kādas nesaprašanās. Ja jūs viens ar otru esat apmierināti, mums nav tiesību būt neapmierinātiem. Gadās, ka bērni dažkārt aizmirst vecākus, bet vecāki bērnus nekad..."

Advokāts jau izņēma čeku grāmatiņu un pildāmspalvu. Viņš ņaudzījās uz znotu. Vanda nosarka un nolaida skatienu. Varbūt Česlavs pieņems tēva dāvanu... Kaut principā Vanda bija pret čeka pieņemšanu, viņai tomēr gribējās sagādāt vecākiem kādu prieku. Ja jau viņi pieņem Česlavu, tad vajadzētu pieņemt arī tēva dāvanu.

Česlavam pār lūpām pārslīdēja tikko tverams smaids. Viņš brīdi padomāja, meklēdams piedienīgus vārdus, lai neapvainotu sievas tēvu, bet tai pašā laikā arī neapgrūtinātu savu sirdsapziņu.

„Es sirsnīgi pateicos par jūsu labo nodomu, bet ņemat ļaunā, ka pagaidām mēģināsim lauzties uz priekšu pašu spēkiem. Tā ir labāk. Gribam iesākt no pašas apakšas. Arī jūs, kad ieradāties Anglijā, iesākāt bez kādām rezervēm, tikai ar savu padomu un savām rokām. Visi vecāki, labu nodomu loloti, vēlas nogludināt bērniem pēc iespējas ceļu, bet nepelnīta nauda ne arvien dod labus augļus. Tā vājina raksturu un mazina pārliecību par pašu spēkiem un veiksmi. Pēdējie divi faktori tomēr ir galvenie, kas izšķir cilvēka panākumus. Tādēļ mēs ar Vandu, vismaz pirmo gadu, pūlēsimies dzīvot sava budžeta ietvaros un izdot tikai tik daudz, cik paši nopelnam. Atstāsim jūsu labo piedāvājumu rezervē; nav ļauni, ja ir rezerve. Uzskatiet, ka neesam noraidījuši jūsu dāvanu, tikai atlikuši tās pieņemšanu..."

Pēdējie vārdi nomierināja visus.

Vanda no savas puses piemetināja:

„Ļaujiet mums pašiem sākt; ja nevarēsim, tad lūgsim padomu. Jo cilvēkam mazāk mantas, jo mazāk rūpju; atliek vairāk laika domāt par citiem."

Māte pasmaidīja par meitas dzīves atziņu, Kvjatkovskis apmierināts noglabāja kabatā čeku grāmatiņu un zelta pildāmspalvu. Viņš nodomāja pie sevis: lai jau izmēģina paši spēkus, lai izvingrina muskuļus.

Česlavs, redzēdams, ka viņa viedoklis ņemts vērā roku, atelpoja. Viņš rādīja Vandai un sievas vecākiem uz mēnesnīcas apgaismoto jūru:

„Kāds miers un sidrabots blāzmojums klājas pār parasti nemierīgo jūru! Paisumi un bēgumi mainās, bet jūra ir un paliek savos krastos. Ne to satrauc mūsu mīklas, ne mūsu laime, ne nelaime. Dabas elpa nomierina, tā ir vislabākā narkoze. Par to pārliecinājos, pavadīdams Ungārijā vientulībā garo ziemu. Mēnesnīcā raudzījos Balatona ezera līmenī, un man daudzas neskaidras parādības kļuva skaidras. Kā mazie vilniši šūpo mēness mirdzumu! Kaut mēness būtībā ir pelēka akmens bumba, kāds spīdeklis liek tam tomēr mirdzēt un uzburt uz zemes visromantiskākās ēnas un ainas. Mīļie vecāki, piedodiet, ka salaulājāmies bez jūsu ziņas. Negribējām vienkārši jūs sarūgtināt, jo likās, ka nepiekritīsit mūsu laulībām. Ja tā bijusi alošanās, piedodiet arī to," Česlavs gribēja izlīdzināt pēdējās nesaskaņas, lai Vandai nebūtu neērti satikties ar māti un tēvu.

„Viss ir izlīdzināts, mīļie bērni. Viss piedots. Es pārskatījos, nenovērtēju Česlavu!"

„Mēs visu esam piedevuši," apgalvoja arī māte. „Bet tagad, liekas, ir laiks doties mājup," Kvjatkovska kundze paraudzījās rokas pulkstenī.

Restorāna ēdamzāle arī pamazām tukšojās.

„Česlavs lai brauc mums līdz. Gan pārnakšņosim visi. Galu galā jaunlaulātajiem jāmācās gulēt vienā gultā," viņa piemetināja.

Vanda pietvīka un pārmetot teica:

„Māt, kam tu mūs izsmej?"

„Neizsmeju, meit, tas ir mans pienākums... Arī mana māte to teica."

„Tā?" izbrīnījusies vaicāja Vanda. Viņas pietvīkums izzuda.

„Tā tas notika," atbildēja Kvjatkovska kundze, kamēr znots viņai pasniedza ūdeļu apmetni, ar kuŗu vakara vēsumā apsegt plecus.

Advokāts pa to laiku norēķinājās par vakariņām, noraidīdams znota palīdzību.

„Šoreiz mēs maksājam abi ar sievu, nākošreiz jūs," viņš jokoja.

Laukā pūta dzestrs vējš, jūra klusi čaloja. Arī mierīgākā jūra nekad nav pilnīgi mierīga. Dziļumi arvien runā. Ūdens līmenis atspoguļoja mēnesi un zvaigznes. Krastmalas spuldzes bija jau nodzēstas. Pulkstenis rādīja pusstundu pēc pusnakts. Visi četri klusēdami un sevī apmierināti devās uz mašīnu, kuŗa vientuļīgi gaidīja braucējus. Viņus bija pārņēmis lielais pasaules ritums, šūpojot to dvēseles kā jūra šūpo viļņus, paisumiem un bēgumiem mainoties. Kāda cita pārlaicīga gudrība, kuŗa stāv pāri visiem cilvēka prāta apsvērumiem, viņiem čukstēja ausīs sen dzirdētus, bet arvien jaunus un neatburtojamus vārdus par mīlestību un mieru. Česlavs aplika roku Vandas pleciem, un viņa pateicīgi palūkojās jūrā, jo gaidīja viņa pieskārienu, kā roze gaida rasas pilnienu vai ziedoša ābele vēja pūsmu...

(Turpinājums sekos)

Mūsu sabiedribā gandriz neievērots panākums

Skolotāju organizāciju pasaules federācijas kongresa dalībnieki 1968. gadā Irijas galvaspilsētā Dablinā, pārrunājot savas profesijas problēmas, cita vidū atzina, ka skolās svarīgi mācīt bērniem pazīt pasaules lielos garus un viņu darbus par svētību visai cilvēcei. Par tiem varētu mācīt gan vēstures un dabzinātņu stundās, gan stāstot par mākslām vai politiskām norisēm. Sakarā ar šogad atzīmējamo Starptautisko izglītības gadu minētais kongress izraudzīja īpašu „sponsoru" grupu ar dalībniekiem no dažādām valstīm, kas pirmo reizi rīkoja sacensību skolotājiem visas pasaules mērogā, ar noteikumu iesūtīt 25 dižgaru vārdus pēc pašu izvēles, kuŗu idejas un darbi veicinājuši cilvēku saprašanos. Izvēli vajadzēja motivēt tādā veidā, lai paskaidrojumi būtu piemēroti 10 — 15 gadu vecu skolēnu uztverei. Pirmajai godalgai paredzēts pasaules apceļojums, apmeklējot tās vietas, kur darbojušies uzvarētāja izraudzītie dižgari. Paziņojumus par šo sacensību izsūtīja skolotāju organizācijām visā pasaulē.

Kanadā šo paziņojumu izlasīja arī latviešu skolotāja — Dēnesberijas (Danesbury) pamatskolas Toronto 6. klases audzinātāja Tonija Krūka, latviešu sabiedrībā pazīstama arī kā divu jaunatnes grāmatu un daudzu stāstu autore. Aicinājumā viņa saskatīja iespēju bagātināt bērnu gara pasauli, reizē gūstot augļus arī sev.

Pērnā gada 18. novembrī Kanadas skolotāju federācijas starptautisko attieksmju komiteja paziņoja, ka no visiem kanadiešu skolotāju iesniegumiem Pasaules sabiedrības dižgaru starptautiskajai sacensībai tālāksūtīšanai žūrijai Londonā, Anglijā, izvēlēti tikai četri darbi. Viens no tiem bija Tonijas Krūkas. Daudzie apsveikumi, intervijas un sumināJumi gan no koliģēm un skolas vadības, gan skolu un izglītības padomes,, Ontario skolotāju federācijas un preses izdevumiem nespēja nomērt pārstarot pašas dziļo prieku par labi veikto darbu, viņas vārdiem runājot: „...bezgala lielo ieguvumu, iedziļinoties šo cilvēku dzīvē un darbā, kas man ir lielākā balva par negulētajām naktīm."

Savam iesniegumam Tonija Krūka bija izraudzījusies pasaules dižgarus no dažādām profesijām: medikus Livingstonu, Šveiceru, Mariju Kirī, Bantingu, Flemingu un māsu Florenci Naitingēli; valstsvīrus un politiķus Gandiju, Čērčilu, Hameršeldu un nēģeŗu vadoni Kingu; zinātniekus un izgudrotājus Edisonu, Einšteinu un atomfiziķi Braunu; rakstniekus Šekspīru, Dikenu, Stīvensonu, Helenu Kelleri un sev tuvāko sveštautiešu rakstnieci Pērlu Baku; komponistus Bēthovenu un Verdi, mākslinieku Mikelandželo un da Vinči, kā arī „dinamita karali" Nobelu, kuŗa miljoni vēl šobaltdien veicina iniciatīvu mākslu un zinātņu laukā,, skautu un gaidu kustības dibinātāju Bēden - Pauelu, visbeidzot prieka dāvinātāju visu vecumu bērniem — Voltu Disneju.

Ar mācīšanu Tonija Krūka sākusi nodarboties jau 15 gadu vecumā Latvijā, palīdzot ar privātstundām, visvairāk algebrā, nesekmīgākiem skolēniem. Skolotājas darbs turpināts Vācijā, Getingenas bēgļu nometnes skolā. Pakļausot pasaules YWCAs aicinājumam, viņa 1949. gadā devās lekciju turnejā pa Zviedriju, iepazīstinot ar bēgļu likteni un dzīvi nometnēs zviedrus no Malmes līdz Dalarnai. Kanadā T. Krūka jau 11 gadu darbojas par skolotāju kanadiešu skolās, šai laikā iegūstot arī Toronto universitātē B. A. gradu. Vaicāta par turpmākām iecerēm savā audzinātājas darbā, kas ir skolotājas un rakstnieces Tonijas Krūkas sirdslieta, viņa pastāsta, ka nodomājusi paklausīt skolas direktora mudinājumam rakstīt jaunatnei piemērotu lasāmvielu angļu valodā. Tik vienkārši. Kur cits pēc lielā darba gozētos panākumu un atzinības saulē, Tonijai Krūkai padomā jau citi veikumi, ar ko aizpildīt laiku līdz Pasaules sabiedrības dižgaru starptautiskās sacensības žūrijas galīgajam vērtējumam, kas paredzams tikai pēc dažiem mēnešiem,kā rakstīts febr. sākumā saņemtajā Londonas universitātes izglītības institūta paziņojumā. Vēlēsim, lai grāmatā, kuŗā paredzēts publicēt uzvarētāja un pārējo divu godalgoto vietu ieguvēju darbus, piesūtot tos skolotājiem visā pasaulē, varētu lasīt arī rosmigās latviešu audzinātājas rakstu!

S. A.

Tonija Krūka

Turpinās Bērzaines izdaiļošanu

TORONTO LATVIEŠU MEDNIEKU UN MAKŠĶERNIEKU KLUBA GADA SAPULCE

Lauku īpašuma Bērzaines tālāka izbūve un izdaiļošana bija viens no galvenajiem pārrunu jautājumiem Toronto latviešu mednieku un makšķernieku kluba gada sapulcē 8. februāri Latviešu namā, kuŗu, piedaloties 56 biedriem, vadīja kluba pr-ks Dr. P. Bārdiņš, protokolējot sekretāram A. Kvēpam. Sapulces ievadījumā ar klusuma brīdi piemiņa mūžībā aizsauktos kluba biedrus D. Senkanu un D. Smanu, pēc tam Dr. P. Bārdiņš ziņojumā par darbību izteica prieku par veiktajiem Bērzaines sabiedriskās ēkas pārbūves darbiem, kuŗi prasījuši ne tikai daudz pūļu, bet arī līdzekļu, sevišķi pateicoties sporta daļas vaditājam K. Švernam, kuŗš ne tikai pats daudz strādājis, bet arī aizdevis klubam 3000 dol. piebūves darbu paveikšanai. Kārtojot būvdarbus, kuŗus Bērzainē uzsāka pērnā gada 5. maijā, bet pabeidza 24. septembrī, K. Šverns nobraucis vairāk nekā 4500 jūdžu. Dr. P. Bārdiņš domāja, ka vajadzēs pāris gadu, lai nokārtotu saņemtos aizdevumus, tad varēs turpināt Bērzaines tālāku izbūvi.

Sekretārs A. Kvēps ziņoja, ka aizvadītajā gadā notikušas 11 valdes sēdes un 4 biedru vakari, pēdējiem kopā pulcinot 180 dalībnieku. Klubā, kuŗš ir slēgta biedrība ar maksimālo biedru skaitu 125, pašreiz ir 124 biedri. Aizvadītajā gadā izskaitīti 2, bet klāt nākuši 5 jauni biedri. Slimie biedri apmeklēti slimnīcās. Kasieris N. Ģēģeris informēja, ka pērnajā gadā ienākumi bijuši 13.046 dol., sastādoties galvenokārt no biedru maksām (15 dol. gadā, kopā 1900 dol.) un sarīkojumu atlikumiem, bet izdevumi 13.735 dol., lielāko summu (7500 dol.) prasot pārbūvēm Bērzainē. Sporta daļas vaditājs K. Šverns ziņoja, ka notikušas 4 šaušanas sacīkstes ar citu latviešu klubu biedru piedalīšanos, galvenokārt mača balozu šaušanā, kopskaitā sašaujot ap 35.000 „balozu". Kluba sekmīgākais šāvējs pērn bijis J. Muskats, kas ieguvis 4 pirmās un 2 trešās vietas, sekojot A. Tropiņam ar 1 pirmo un 4 trešajām vietām. Aizvadītajā medību sezonā kluba biedri nomedījuši 3 aļņus, kuŗus ieguva J. Atmata, P. Grava no Berijas un G. Paeglis, 27 zaķus, 3 stirnas, 1 lapsu, 46 pīles un 20 irbju, bet citi mazāki medījumi kluba vadībai nav pieteikti. Visumā kluba biedru kopīgais medījumu skaits šai sezonā bijis jūtami mazāks nekā gadu iepriekš. Sarīkojumu daļas vaditājs V. Jostiņš informēja, ka pērn 4 sarīkojumi notikuši Bērzainē, bet 2 Latviešu namā, abiem pēdējiem dodot labākos ienākumus — katram vairāk nekā 500 dol. Viņš ieteica Kanadas latviešu 5. dziesmu svētku laikā Bērzainē rīkot tīģeru šaušanas sacīkstes, domājot, ka tās klubam dotu labus ienākumus.

Revīzijas komisijas ziņojumā adv. A. Zutis norādīja, ka pārbaudījis kluba darbības 20 postenus, atrodot tos labā kārtībā. Viņš ieteica iznīcināt 6 vecāko gadu sarakstu un citus mazāk svarīgus dokumentus, turpretim goda tiesas dokumenti glabājami 20 gadu. Kluba ricībā esošo mantu pārzināšanai valdē paredzams mantziņa amats. Ontario mednieku un makšķernieku federācijas sadarbībā ar klubu notikusi labā saskaņā, kā ziņoja kluba pārstāvis šai federācijā S. Pizāns, bet P. Rudzītis ziņojumā par goda tiesas darbību norādīja, ka izmeklēšanas stadijā vēl ir kāda lieta par kluba biedru savstarpēju aizdevumu nekārtošanu, kuŗa iejaukti arī galvotāji. Šai sakarā izraisījās gaļākas debates par to, cik tālu sniedzas goda tiesas kompetences (A. Audze) un vai tās neskar kluba biedru personīgās lietas. Vairāki sapulces dalībnieki domāja, ka biedru sadzīvē ievērojams saderības princips un visiem jābūt savstarpēji godīgiem (A. Zutis), bet A. Kvēps uzsvēra, ka noteikti ievērojams solījums, kuŗu dod katrs biedrs, klubā iestājoties.

Bērzaines saimnieks J. Birznieks informēja par nepieciešamākajiem uzlabojumiem īpašumā, norādot, ka ļoti vēlams peldbaseins un iegādājami sūkņi ūdens tīruma rēgulēšanai. Paredzēts paplašināt automašīnu novietošanas laukumu, tādēļ būs izcērtami koki. 60 akru lielajam īpašumam vajadzīga arī rūpīgāka apsaimniekošana, bet to pagaidām kavē līdzekļu trūkums. Debatēs K. Deklavs iestājās par steidzīgu volejbola laukuma iekārtošanu. V. Jostiņš ieteica Bērzaines priekšpuses izdaiļošanu, bet J. Birznieks — nozīmīgāku pasākumu jautājumos kontaktētīes ar attiecīgiem speciālistiem. Līdzīgi domāja arī citi runātāji, bet A. Audze ieskatīja, ka šajos jautājumos līdz šim nav bijis pietiekamas rūpības. Sapulce atzina, ka līdzekļu trūkuma dēļ šai gadā lielāki pasākumi Bērzainē nebūs iespējami, bet veicināmas darba talkas (J. Krasovskis), par kuŗām skeptiski izteicās J. Birznieks, atzīstot, ka līdz šim biedri šai ziņā parādījuši maz interesēs, bet tencinot J. Pilādža atsaucību.

Gaļākas debates izraisījās arī kluba biedru jautājumā. Attiecībā uz biedriem, kuŗi sasnieguši 65 gadu vecumu, bija ierosinājums tos atbrīvot no maksājumiem un ieskaitīt vecbiedros, bet otrs ieteikums paredzēja goda biedru apzīmējumu. Pieņēma A. Zuša ierosinājumu tos atzīt par goda biedriem. Šai sakarā N. Ģēģeris domāja, ka par goda biedriem var kļūt, ja attiecīgo vecumu sasniegušais klubā sastāvējis 5 gadus, bet A. Zutis izteicās par 10 gadu laiku, ko nobalsojumā arī pieņēma. Tāpat pieņēma L. Ozoliņa ieteikumu, ka visiem biedriem pirms gada sapulces piesūtāms kases pārskats un budžeta projekts.

Pie makšķerēšanas sekcijas vaditāja J. Veckera ziņojuma bija ierosinājums, ka panākams kuplāks dalībnieku skaits sekcijā un sacensībās. Aizvadītajā sezonā notikušas 3 žibulēšanas sacīkstes, viena no tām kopīgi ar DV Toronto nodaļas makšķernieku sekcijas biedriem.

Sapulce pieņēma N. Ģēģeŗa izstrādāto budžetu šim gadam 4489,89 dol. apmērā, ienākumos lielākās summas paredzot no biedru maksām (1800 dol.) un sarīkojumiem (1000), bet izdevumos paredzot 600 dol. Bērzaines piebūvei saņemto aizdevumu dēldēšanai, 500 dol. Bērzaines uzpošanas darbiem, 500 dol. balvu iegādei u. c. Bija iebildumi pret balvām paredzēto summu (K. Deklavs), bet P. Bārdiņš un K. Šverns domāja, ka tā paturama nemainīta.

Par kluba priekšnieku ar aklamāciju šim darbības gadam ievēlēja līdzšinējo Dr. P. Bārdiņu, tāpat viņa vietnieku J. Atmatu, kuŗš uzņēmās arī mantziņa pienākumus. Par sekretāru ievēlēja līdzšinējo A. Kvēpu, bet par viņa palīgiem V. Uzuli, K. Makaru un R. Zoni; par kasieri līdzšinējo N. Ģēģeri, bet par viņa palīgu A. Gūtmani. Par sporta daļas vadītāju izraudzīja K. Švernu ar palīgiem K. Krieviņu, J. Muskatu, M. Holcmani un E. Grīnu, par sarīkojumu daļas vaditāju līdzšinējo V. Jostiņu ar palīgiem J. Greizi, K. Blumbergu un V. Veidemani, par makšķernieku sekcijas vadītāju tāpat līdzšinējo J. Veckeru ar palīgiem F. Noveiko, K. Greizi un J. Krasovski, pistoļu šaušanas sekcijā G. Oškalnu un G. Paegli, bet mazkalibra šaušanas sekcijā L. Purmali un P. Panderu. Par Bērzaines saimnieku ar aklamāciju atkal apstiprināja līdzšinējo J. Birznieku.

Revīzijas komisijā izraudzīja A. Kristapsonu, A. Zuti un K. Deklavu, par kluba pārstāvjiem Latviešu nama akciju sabiedrībā P. Bārdiņu, P. Rudzīti un A. Kristapsonu, bet par pārstāvjiem Ontario federācijā S. Pizānu, O. Palmeru, N. Aviku, G. Plavnieku un A. Brenci. Goda tiesā ievēlēja J. Veckeru, J. Zāliti un P. Rudzīti.

Pēc vēlēšanām vēl izraisījās debates par piedalīšanos Ontario federācijā, kuŗa prasa no katra biedra 3,75 dol. gada maksu, iegūstot nodrošinājumu negadījumos, kādi var notikt kā dažādajās sacīkstēs, tā arī medībās. Ar lielu balsu vairākumu sapulce atzina, ka šī piedalīšanās turpināma. Vēl sapulce atzina, ka kluba darbībā jācenšas ieinteresēt jaunatni.

Pēc sapulces, kuŗas darba seku paveica 3 stundās, dalībniekiem nododot arī ziedojumus Bērzaines vajadzībām, visi pārrunās vēl pakavējās pie pusdienu galda, par tajā ceļamo rūpējoties V. Jostiņam ar palīgiem.

O. K.

Kumelīšu, piparmētru vai rožogu tēja — kuŗa no tām un ar kādas šķirnes ievārījumu vai piedevām piemērotākā abolu pankūkām? Šo problēmu J. Liberim Latviešu nama dāmu komitejas rīkotajā „Pankūku ballē" Toronto atrisināt cenšas palīdzēt sarīkojuma saimnieces (no kreisās) G. Āpše, F. Krūmiņa un M. Sproģe. Foto: J. Lāgers

Kads būs tas melnais pirti?

Mākslinieku vienības Latvis šāgada tradicionālais karnevāls, kuŗam, kā jau ziņots, izraudzīts nosaukums „Melnais pirtī", notiks jau 14. gadu un risināsies 20. februārī plkst. 8 vakarā Kolumba zālē Toronto. Lai apmeklētāji ar un bez maskām „nenomaldītos", piezīmējams, ka Kolumba zāle atrodas Sherbourne un Linden ielu krustojumā, ieeja no pēdējās. Faktiski tas nebūtu jāatgādina, ja pa to pašu vietu nebūtu arī izeja pēc pavadītās karnevāla nakts... Tātad — izeja uz Lindena ielu, bet par tālāknokļūšanu uz mājām jārūpējas katram pašam, rīkotāju atbildība še izbeidzas!

Maskām paredzētas 3 godalgas, protams, gleznas. Piebilstams, ka nebūs pirmās, otras un trešās godalgas, kā parasti mēdz praktizēt, bet īpaša balles žūrija izraudzīs godalgošanai vienu masku, kuŗa visvairāk atbilst karnevāla nosaukumam, otru — elegantāko, bet trešo — oriģinālāko. Lai arī pārējiem balliniekiem būtu izredzes tikt pie gleznas, tad vienu izlozēs uz ieejas karšu numuriem, tātad — īpašas lozes nevienam nebūs jāpērk un uztraukums par to aiztaupīts, tikai jāatceras, kuŗā kabatā noglabāta ieejas karte. Par gleznu vērtību liecina mākslinieku vārdi, kuŗiem šoreiz bija kārta savus darbus dāvināt: Kārlis Langenfelds, Ēriks Dzenis, Edgars Krūmiņš un Visvaldis Reinholds. K. Langenfeldam piedevām karnevālā piekrīt arī citi uzdevumi — kopīgi ar savu „labo roku" Ģirtu Tiltiņu un citiem mākslinieķiem zāli pārvērst par īstu pirti melnajam, ko ar savu lietpratēja aci pārlūkos vienības priekšnieks un sarīkojuma atbildīgais vaditājs Jānis Zuntaks.

Gaidāmā karnevāla gaisotni daļēji jau pavēstījis Ilgvars Šteins savā ielūguma kartes zīmējumā, kas ir tik izteiksmīgs, ka vērts to ielogot un piekarināt pie sienas visredzamākajā vietā. Nav ieteicams to novietot guļamistabā, lai arī sapņi nerādītos melnais, ar kuŗu jau diezgan darīšanu dienā. Ja kāds, savu dzīvesvietu mainot, nav šo vērtīgo dokumentu saņēmis, tas vēl dabūjams pie Latvja priekšnieka J. Zuntaka, kuŗam pastnieks daudzus izsūtītos ielūgumus atnesis atpakaļ, nespējot atrast adresātu. Lai atslogotu kasierim Zigfrīdam Juršēvskim darbu karnevāla vakarā, pavēstījams, ka ieejas kartes iepriekš iegādājamas arī viņa keramikas studijā (1425A Bloor St., tālr. 536-8183) par zemāko cenu, ar kādu vien iespējams sakurināt melnajam īstu pirti. Nav jāmaksā sudraba dālderos vai zelta rubļos, bet pietiek ar Kanadas papīra dolariem — 6 no personas, rezervētu vietu pie galdiņa ieskaitot.

Balliniekus arī šogad apciemos karnevāla speciālais nakts izdevums, kuŗu sagatavo A. Jaunzems un Augusts Kopmanis, piedaloties citiem mākslinieķiem un humora mīļotājiem ar zīmējumiem un asprātībām jautrās gaisotnes kāpināšanai. Spēlēs pazīstamā maltiešu septiņu mūziķu deju kapella, kuŗa prot „noraut" arī latviskās „Sudmaliņas" tā, ka prieks klausities!

Ir labi saprotams, ka karnevāla darbinieķi pēc balles beigām cenšas sev iegūt skaistos zāles dekorējumus un mākslinieciskos zīmējumus, lai tie atgādinātu vienas nakts izjūtas un piedzīvojumus visu gadu. Taču — lai varbūt, nebūtu jāizsauc ātrās palīdzības mašīna suvenīru vācēju izraisītiem negadījumiem, sarīkojuma vadība aizrāda, ka visi šie zīmējumi pēc karnevāla beigām bez nervu bendēšanas pieprasāmi kasierim Z. Juršēvskim, kuŗš tad arī gādās, lai tie saņēmēju rokās nokļūtu veseli un nesaplosīti. Pēc šī paskaidrojuma atliek tikai vēl teikt: uz redzēšanos ar melno pirti 20. februāŗa vakarā!

—ņ

TORONTO ZINAS

● Baltiešu 7. februāŗa radiorai-darbdienās no plkst. 6 — 9 vaka-dījumā no Okvilles raidītāja latviešiem veltītajā pusstundā runātājs kanadiešu klausītājus informēja par paredzētajiem Kanadas latviešu 5. dziesmu svētkiem Toronto, ziņojot, ka svētkos piedalīsies ap 1000 dziedātāju liels koris un ap 850 tautas deju dejotāju, bet apmeklētāju skaitu no visas pasaules lēš ap 15.000, to vidū ap 500 viesu no Anglijas. Pēc šī ziņojuma skaņu platēs atskaņoja Jāzepa Vītola „Gaismas pili" un citas latviešu koŗu dziesmas.

● TLTA drāmatiskais pulciņš ar šai mācību gadā režisora H. Miķelsona vadībā iestudētās R. Blaumaņa komēdijas „No saldenās pudeles" izrādi 31. janvārī viesojās Montrealā, kur uzvedumu bija rīkojusi vietējā latviešu pamatskola un ģimnazija resp. skolas pārzinis K. Deksnis, pulcinot ap 200 skatītāju. Nedēļu vēlāk, 7. februārī, Toronto ģimnazisti izrādi atkārtoja Hamiltonā, kur to vietējās latviešu Kristus draudzes baznīcas zālē noskatījās ap 150 interesentu. Arī šai gadījumā viesizrādi bija izkārtojusi E. Gulbes vadītā latviešu skola. Ar dekorāciju un citu skatuves materiālu nogādāšanu no Toronto uz Hamiltonu drāmatiskajam pulciņam izpalīdzēja keramiķe Velga Jansona.

● Archibīskapam A. Lūsim vēl arvien slimojot, māc. A. Briedis Sv. Jāņa draudzē kristīja Kristoferu Lī Andri Saksonu, bet māc. Ā. Čops Sv. Andreja draudzē saulaļājis Paulu Mensku ar Sandru Čiveru (Chiver).

● TLMM kluba mēneša sanāksmē 5. februārī DV namā piedalījās 32 biedri un interesenti. S. Uzulis rādīja krāsu uzņēmumos mežu izciršanas darbu, kā arī Algonas parka dzīvniekus. Sekojošās pārrunas vadīja kluba priekšnieks Dr. P. Bārdiņš.

★ Mākslinieks Valentīns Pāvuls laikā no 27. februāŗa līdz 8. martam Sv. Jāņa baznīcas mazajā zālē rīko savu pirmo patstāvīgo gleznu izstādi. To 27. februārī plkst. 8 vakarā atklās LNAK kultūras nozares vadītāja Ingrida Vīksna, bet izstāde būs atvērta darbdienās no plkst. 6 — 9 vakarā un svētdienās no plkst. 3 —9 vakarā.

● Lai iepazīstinātu sabiedrību ar savu audzēkņu apgūtajām mākām dažādajās interešu grupās, kuŗās nodarbības notiek pēc obligātajām mācību stundām, TLTA sestdienas ģimnazija 22. februārī plkst. 5 pēcpusdienā Latviešu namā rīko jauno talantu vakaru.

● Sv. Andreja draudzes dāmu komitejas rīkotais gadskārtējais bazārs - loterija notiks 22. februārī tūlīt pēc dievkalpojuma (ap plkst. 4 pēcpusdienā) baznīcas sabiedriskajās telpās.

● TLB sestdienas skolas darbības līdzekļu gūšanai rīkotā bazāra labā par vienu nedēļu atlikta Sv. Jāņa draudzes dāmu komitejas rīkotā draudzes pēcpusdiena notiks 22. februārī tūlīt pēc dievkalpojuma baznīcas sarīkojumu zālē. Archibīskaps A. Lūsis stāstīs par savu viesošanos pie latviešiem Venecuēlā.

● Toronto latviešu biedrībā pēc ilgāka pārtraukuma šogad atkal rīko kostīmu vakaru, kuŗš paredzēts 7. martā Latviešu namā. Dienu vēlāk, 8. martā, turpat biedrības izkārtojumā Sv. Andreja draudzes mācītājs Ā. Čops referēs par tematu „Dažas mūsu laikmeta diagnozes".

LNAK PAZIŅOJUMS

Moniku Menniku no Rīgas, kuŗa ar māti un meitu laikā no 1945.— 1948. gadam uzturējās bēgļu nometnē Ķīlē, Vācijā, no kurienes izceļoja uz Kanadu vai ASV, meklē Uwe Lisson, 23 Kiel, Gaesch Str. 8—10, Schleswig-Holstein, West-Germany.

M. Sleinei, kuŗa kādreiz dzīvoja Toronto (13 Grandview Ave.), pienākusi vēstule no Liepājas, kuŗa saņemama LNAK birojā, Latviešu namā Toronto.

HAMILTONA

● Ventas (10.) gaidu vienībā 7. februārī svinīgo gaidu solījumu nodeva Indra Pulciņa, Sandra Richtera un Maija Suškova.

● DV Hamiltonas nodaļas gadskārtēji rīkotais Pigbridžas karnevāls, kuŗam šogad izraudzītais nosaukums „Bērna prātā", notiks 21. februārī plkst. 7.30 vakarā Rainbow zālē (Kinga un Sanforda ielu krustojumā). Ieejas maksa 3 dol., studentiem pusscena. Labākajām maskām paredzētas godalgas, to vidū B. Treimaņa glezna.

LIELS DEVUMS SAVAI DRAUDZEI

TORONTO LATVIEŠU BAPTISTU DRAUDZES GADA SAPULCE

Toronto latviešu baptistu draudzes gada sapulci, kuŗā piedalījās 31 dalībnieks, 4. februārī vadīja draudzes mācītājs R. Ekšteins, bet protokolēja V. Skudra. Sniegtais darbības pārskats atklāja, ka draudzē uz šāgada 1. janvāri bija 97 locekļi. Aizvadītajā gadā miruši 4 draudzes locekļi, viens aizceļojis, bet četri jauni iecelojuši Kanadā un pievienojušies draudzei no Brazilijas. Dievkalpojumi notikuši katru svētdienu, bet trešdienu vakaros — bībeles studijas. Dievkalpojumus diezsmām kuplinājis draudzes koris, iznemot divus mēnešus vasaras atvaļinājuma laikā. Gada ritējumā notikuši 8 pārdomu vakari, kuŗus Latviešu namā kopā apmeklējuši 408 interesenti, noklausoties māc. R. Ekšteina priekšlasījumus par laikmetīgiem tematiem. Baptistu draudžu locekļus Kanadā un citās valstīs reizi mēnesī apciemo izdevums „Idejas un ideāli", kuŗu izdod 500 eksemplāros.

Kases pārskats savukārt rādīja, ka draudzes locekļi pērn ziedojuši draudzes vajadzībām, misijai un palīdzības darbam 8918,85 dol. 736,41 dol. doti, ziedotājiem neminot vārdu, bet 424,50 dol. saņemti labvēļu ziedojumos. 264,26 dol. draudzes kasei devuši dažādi sīki ieņēmumi. Tā Toronto latviešu baptistu draudzes nepilnais locekļu simts katrs devuši savai draudzei caurmērā 103 dol. gadā,

(Nobeigums 5. lpp.)

Darb

DV L

Rosīgais sabiedriskais darbinieks un koŗa diriģents Voldemārs Aparjods, kuŗam zaudēto ģimenes dzīvi aizstāj darbs DV apvienībā un ziedošanās latviešu dziesmai, 20. februārī Milvokos atskatījās uz 60 mūža gadiem.

Gavilnieks dzimis 1910. gada 20. februārī Jaunpiebalgā skolotāja Kārļa Aparjoda ģimenē un savos rados skaita vairākus mūziķus (Emīls Dārziņš) un citus Piebalgas skolu un kultūras darbiniekus. Sekojot ģimenes tradicijai, šodienas jubilārs pēc Jaunpiebalgas pamatskolas beigšanas iestājās Rīgas skolotāju institūtā, kuŗu beidza kā viens no gados jaunākajiem 19 gadu vecumā, rudenī uzsākot skolotāja gaitas Jeŗu pamatskolā, bet atgriežoties no obligātā karadienesta, pārņēma skolas vadību, turpinot to līdz atkārtotai iesaukšanai karadienestā 1944. gada rudenī. Šai laikā uzplauka V. Aparjoda sabiedriskā rosība Rūjienā un Jeŗu pagastā, sevišķu vērību veltījot skolas un pagasta jauktā koŗa izveidošanai un vadīšanai.

Atbrīvots no gūsta Cēdelgemā, viņš īsu laiku uzturējās bēgļu nometnē Flensburgā, kur tomēr paguva noorganizēt jauktu koŗi, bet darbību uzsākot Baltijas universitātei Hamburgā, viņš stājās studentu rindās, rosīgi piedalīdamies sabiedriskajā pašdarbībā, bet drīz pārceļās uz Ķīles universitāti, kur ieguva filozofijas kandidāta grādu.

1951. gadā V. Aparjods izceļoja uz ASV un apmetās uz dzīvi Milvokos, kur pievienojās topošajai DV apvienībai un jau tā paša gada 8. decembrī, apvienības atklāšanas svētkos, vadīja ātrumā izveidoto DV kvartetu, no kuŗa izauga DV vīru koris, kuŗu viņš pašaizliedzīgi vada vēl tagad. 1953. gadā DV saime viņu izraudzīja par apvienības priekšnieku, un arī šos pienāku

LIELS DEVUMS . . .

(Pārnesums no 4. lpp.)

ievērojot, ka dažādu iemeslu dēļ daži ar naudas līdzekļiem nav varējuši kopīgajā darbā piedalīties, kādi gan visā gadā bijuši tikai trīs. Tas nozīmē, ka precēts pāris, piemēram, savai garīgajai aprūpei caurmērā devis vairāk nekā 200 dol. gadā Zemākais ziedojums bijis 5 dol., augstākais — 835 dol.

Misijas darbam Bolivijā, Brazilijā un Indijā izdoti 1346 dol., bet palīdzības saiņu sūtīšanai uz dzimteni un vecajiem ļaudīm Vācijā — 1240 dol. Draudzes sapulce nolēma arī turpmāk atbalstīt latviešu baptistu draudžu apvienības nometni pie Filadelfijas dievnama celšanai, tāpat turpināt palīdzību trūkumcietējiem Latvijā un grūtdieņiem Eiropā, kā arī sekmēt misijas darbu Bolivijā un Indijā. Pārrunāja arī baptistu koŗu dziesmu dienas rīkošanu nākošajā gadā Toronto. Saņemta ziņa, ka Ziemeļamerikā viesosies mācītājs Gunārs Tīss no Brazilijas, šai sakarā nolemjot viņu aicināt apmeklēt arī Toronto latviešu baptistu draudzi.

Sovasar paredzēts kopīgs latviešu baptistu lidojums uz Braziliju sakarā ar turienes ticības brāļu kongresu. 60 personu iecerētajā grupā vēl var pieteikties Toronto draudzes locekļi, sazinoties ar savu mācītāju. Viesošanās Brazilijā ilgs 3 nedēļas, paredzot apmeklēt arī latviešu koloniju Vārpā un Palmā, kā arī jaunā valsts galvaspilsētu Braziliju zemes vidienē, bet ilgāk uzturoties Riodežaneiro un Sanpaulo. Lidojuma maksa 350 dol.

Draudzes padomē šogad darbosies L. Nams, V. Skudra, V. Simanovskis, J. Statkuss, H. Jansons, Ž. Gertners un J. Ābele, bet balss tiesības padomē baudīs arī koŗa, māsu pulciņa, svētdienas skolas un jaunatnes pārstāvji. Pienākumi sadalīti šādi: draudzes priekšnieks L. Nams, draudzes un padomes sekretārs V. Skudra, kasieri Jānis un Nellija Ābeles, draudzes saimnieks V. Simanovskis, koŗa diriģents A. Purvs, viņa vietnieks Ž. Gertners, māsu pulciņa priekšniece H. Zariņa, svētdienas skolas vadītāja N. Ābele un jaunatnes pulciņa priekšnieks K. Pontuška. Draudzē pašreiz darbojas četras pionieres un ērģelnieces — Ilze Ābele, Velta Nama, Iveta Skudra un Mudīte Ekšteina.

E/S

Darbs personīgās dzīves vietā

DV DARBINIEKA UN DIRIĢENTA VOLDEMĀRA APARJODA 60 MŪŽA GADI

Rosīgais sabiedriskais darbinieks un koŗa diriģents Voldemārs Aparjods, kuŗam zaudēto ģimenes dzīvi aizstāj darbs DV apvienībā un ziedošanās latviešu dziesmai, 20. februārī Milvokos atskatījās uz 60 mūža gadiem.

Gavilnieks dzimis 1910. gada 20. februārī Jaunpiebalgā skolotāja Kārļa Aparjoda ģimenē un savos rados skaita vairākus mūziķus (Emīls Dārziņš) un citus Piebalgas skolu un kultūras darbiniekus. Sekojot ģimenes tradicijai, šodienas jubilārs pēc Jaunpiebalgas pamatskolas beigšanas iestājās Rīgas skolotāju institūtā, kuŗu beidza kā viens no gados jaunākajiem 19 gadu vecumā, rudenī uzsākot skolotāja gaitas Jeru pamatskolā, bet, atgriežoties no obligātā kaŗadienesta, pārņēma skolas vadību, turpinot to līdz atkārtotai iesaukšanai kaŗadienestā 1944. gada rudenī. Šai laikā uzplauka V. Aparjoda sabiedriskā rosība Rūjienā un Jeru pagastā, sevišķu vērību veltījot skolas un pagasta jauktā koŗa izveidošanai un vadīšanai.

Atbrīvots no gūsta Cēdelgemā, viņš īsu laiku uzturēšās bēgļu nometnē Flensburgā, kur tomēr paguva noorganizēt jauktu koŗi, bet, darbību uzsākot Baltijas universitātei Hamburgā, viņš stājās studentu rindās, rosīgi piedalīdamies sabiedriskajā pašdarbībā, bet drīz pārcēlās uz Ķīles universitāti, kur ieguva filozofijas kandidāta gradu.

1951. gadā V. Aparjods izceļoja uz ASV un apmetās uz dzīvi Milvokos, kur pievienojās topošajai DV apvienībai un jau tā paša gada 8. decembrī, apvienības atklāšanas svētkos, vadīja ātrumā izveidoto DV kvartetu, no kuŗa izauga DV vīru koris, kuŗu viņš pašaizliedzīgi vada vēl tagad. 1953. gadā DV saime viņu izraudzīja par apvienības priekšnieku, un arī šos pienākumus viņš veic joprojām. Viņa vadībā apvienība 17 gadu laikā biedru skaita, kultūrālās pašdarbības un palīdzības līdzekļu sagādes ziņā ierindojusies vienā no pirmajām vietām ASV DV apvienību vidū. Viņa nopelnu kontā ierakstāms arī tas, ka pie apvienības darbojas 72 jauniešu liela tautas deju kopa un DV aizbildniecībā atrodas arī ļoti aktīvā Gaujas skautu un Tālavas gaidu vienība.

1956. gadā V. Aparjodu ievēlēja ASV DV zemes valdē, kuŗā viņš 6 gadus veica viceprieksšēža un kultūras daļas vadītāja pienākumus. Daudz enerģijas viņš ieguldījis DV kultūrālās darbības stimulēšanai atsevišķajās apvienībās, arī DV dienu organizēšanā visu ASV mērogā, bet sevišķu uzmanību veltījis koŗu izveidošanai. Lai sagādātu jaunas dziesmas vīru koŗiem, viņa iersmē un vadībā ASV DV zemes valde izdevusi divus dziesmu krājumus „Vīru balsis", iespiešanā pašreiz atrodoties trešajam. Kopš ASV DV zemes valdes sēdēkļa pārcelšanas uz Nujorku, V. Aparjods kā kultūras lietu referents turpinājis nemitīgi rūpēties par pašdarbības uzturēšanu DV apvienībās. Viņa labi apdomātie iefeikumi vienmēr guvuši atsaucību ASV DV zemes valdē un DV apvienību delegātu sapulcēs, allaž sekojot arī mērķtiecīgai ričībai atļauto līdzekļu robežās.

Milvokos V. Aparjods līdzās DV apvienības vadībai čakli strādā ar savu vīru koŗi, jau 10 gadu ir arī vanadžu seksteta mūzikālais vadītājs, bet nesen sācis sagatavot meiteņu kvartetu. Bez šī darba viņš pārzina arī DV namu un ir Viskonsinas latviešu kreditsabiedrības valdes locekļis. Par panākumiem darbā V. Aparjods apbalvots ar DV organizācijas zelta nozīmi, ALAs kultūras biroja goda rakstu un skautu Saulīti.

E. Peniķis

Voldemārs Aparjods

Priekšnieka amata maiņai jānotiek Vācijā

RIETUMVĀCIJAS DV ZEMES VALDES SĒDE BINGENĀ

DV saimei Rietumvācijā aizvaditais gads bijis samērā veiksmīgs, ko apliecināja atsevišķo nozaŗu vadītāju ziņojumi zemes valdes sēdē 24. un 25. janvārī Bingenā, 7132. latviešu darba rotas telpās. Budžets īstenojies ar uzviju, tādēļ bijusi iespējama lielāka palīdzība: Ziemsvētku veltēs 233 ģimeņu vienībām izmaksātas 7815 DM, bet aprūpei izlietotas 53.515,23 DM, kas ir vairāk nekā budžetā bija paredzēts. Valde bija ieskatos, ka šāgada DV centrālās valdes sēde jāsasauc Vācijā un jaunievēlētajam organizācijas priekšniekam amats no līdzšinējā jāpārņem svinīgā sēdē.

Jauno darbības gadu uzsākot, sēde galvenokārt bija veltīta valdes locekļu ziņojumiem par veikto darbu aizvadītajā gadā, atzinumiem, problēmām un nākotnes iecerēm. Valdes locekļu ziņojumi bija baze, kuŗa, dzirdēto izvērtējot, jauj plānot turpmāko darbu. Svarīgākie darba sekas punkti bija Rietumvācijas DV statūtu grozījuma projek invalidu mītnes Bērzaines jautājums, šāgada delegātu sapulce un šai gadā paredzētās informācijas darbinieku sanāksmes organizēšana visas Vācijas mērogā.

Pagājušā gada novembrī vācu laikraksts „Stimme der Freiheit", kas atbalsta apspiesto tautu centienus, atskatījās uz 10 gadu iznākšanu, šai sakarā decembrī izdotajā jubilejas numurā vienu lappusi veltījot katrai apspiestajai tautai. Pateicoties DV centrālās valdes materiālam atbalstam un žemes valdes pr-ža J. Ciruļa labajiem sakariem ar laikraksta redakciju, viena lappuse bija veltīta arī latviešu vajadzībām. Laikrakstu iespiež 36.000 eksemplāros, no kuŗiem latviešu sektors izplata 1100.

Ziemsvētku veltēs izmaksātas 7815 DM, sadalot šo summu 223 ģimeņu vienībām. No aprūpes nozares vadītāja ziņojuma bija redzams, ka Rietumvācijas valdes organizētajai loterijai lozes izsūtītas visām vietējām DV nodaļām, un kopām, kā arī atsevišķi dzīvojošajiem DV darba atbalstītājiem. Daļa ložu nosūtīta arī citām DV zemēm izpatīšanai. Atsaucība, ziedojot laimestus šai loterijai, bijusi laba, un sekmes paredzamas arī ložu izplatīšanā, ko var spriest no fakta, ka par izsūtītajām lozēm jau ienāk norēķini.

Nodaļas un kopas savas saistības ar zemes valdi visumā izpildījušas labi. Tā zemes valdes budžets īstenojies ar uzviju, paredzēto 12.300 DM vietā ienākot 13.871,83 DM vispārējai darbībai. Aprūpei kopsummā izdotas 53.515,23 DM, vairāk nekā budžetā bija paredzēts.

Izvērtējot pērnā gada jaunatnes sanāksmi Bērzainē, kuŗā piedalījās 26 jaunieši no dažādām Vācijas vietām, bet divi no Anglijas, valde atzina, ka pieliktās pūles nav bijušas bez panākumiem un šādas sanāksmes rīkojamas arī turpmāk. Jaunieši paši par šo sanāksmi izteikušies atzinīgi, tāpat arī par vietas izvēli — Bērzaini. No katras sanāksmes paliek pieredze techniskā izkārtojumā un programmas veidošanā, un šī gūtā pieredze izmantojama turpmākajās sanāksmēs.

Abu valdes informāciju nozaŗu techniskajā izkārtojumā pērn notika divas informācijas un administrācijas darbinieku sanāksmes. Katra bija domāta vienā Vācijas daļā esošajām nodaļām un kopām, vadoties no aprēķina, ka ar šādu dalījumu būs iespējams sapulcināt lielāku dalībnieku skaitu un samazināt ceļa izdevumus. Praksē tomēr izrādījās, ka dalībnieku skaits nav bijis lielāks nekā iepriekšējā gadā, kad notika tikai viena informācijas darbinieku sanāksme. Toties divu sanāksmju organizēšana uzliek lielāku slodzi rīkotājiem un rada arī grūtības referentu sagādē. Tādēļ valde atzina, ka turpmāk atkal rīkojama tikai viena sanāksme, visām nodaļām un kopām kopīga. Turpmāko informācijas sanāksmju programma būtu veidojama kā līdz šim, pirmajā vietā liekot politiskos jautājumus. Aizvadītajā gadā 16 nodaļas un kopas izdevušas savus apkārtrakstus, ar tiem informējot biedrus par darbu organizācijā, kas rada lielāku interesi arī darbībai atsevišķajās vietās.

Kultūras nozare pērn izkārtojusi rakstnieka Arnolda Apses (no Francijas) turneju 7 Vācijas nodaļās, veco laužu mītnē un Brēmenē. Nozare plāno arī šai gadā organizēt līdzīgu turneju, aicinot kādu citu literātu. Iepriekšējā valdes sēdē kultūras sekcija bija ierosinājusi izdot skaņu plati, veltītu latviešu kaŗavīriem, kuŗas vienā pusē būtu patriotiski dzejoļi ar kopnosaukumu „Latvijai" bet otrā pusē — „Latviešu kaŗavīram". Dzejoļus ierunātu aktrise Dagmāra Kurmiņa. Tagad pārrunājot vēreiz skaņu plates jautājumu, valde vienojās, ka tā izdodama jau šogad.

Sēdes tālākajā gaitā valde izskatīja jauno pārstrādāto statūtu projektu, kuŗu ar sīkiem labojumiem pieņēma nodošanai DV nodaļu delegātu sapulces apspriešanai. Jaunajā projektā sīkāk precizētas biedru tiesības un pienākumi, kā arī „novilktas līnijas" starp organizācijas lēmējiem un pārvaldes organiem. Jaunie statūti, pretēji līdzšinējiem, „būvēti no apakšas uz augšu": organizācijas pamatā ir biedri, kuŗi veido nodaļas un kopas, seko zemes valde un delegātu sapulce.

Bērzaines jautājums ir un paliek valdes darbības smagumpunkts, kuŗa nokārtošana prasa pacietību un pūles, jo invalidu mītnes turpmākā veidošana ir atkarīga no vācu iestāžu nostājas un pretimnākšanas. Uz valdes 1968. gada iesniegumu atcelt Bērzaines objektam ierobežojumus un atļaut būvēties atļauja līdz šim vēl nav saņemta. Divos rakstos vienīgi norādīts, ka šī jautājuma izšķiršanai nepieciešams laiks, lūdzot galigo atbildi vēl pagaidīt. Iekām šī galigā atbilde no vācu iestādēm nav saņemta, nav arī iespējams pieņemt kādus lēmumus par Bērzaines nākotni.

Valde apstiprināja nesen Frankfurtē nodibināto DV kopu ar šāgada 1. janvāri. Kopu pagaidām vada Andrejs Stuburs.

Pārrunājot DV centrālās valdes sēdes sasaukšanu šai gadā, visi zemes valdes locekļi bija ieskatos, ka šai sēdei jānotiek Vācijā, jo kopš DV organizācijas dibināšanas pirmo reizi mainās tās augstākais vadītājs, tādēļ amata pārņemšanai jaunajam priekšniekam būtu jāierodas pie līdzšinējā, lai svinīgā sēdē pārņemtu amata funkcijas. Šis sēdes laikā būtu izkārtojams arī koncerts, par ko rūpētos Rietumvācijas zemes valde, ar to piedodot vēsturiskajam notikumam vēl lielāku svinīgumu.

Valde pieņēma arī darba seku Rietumvācijas DV nodaļu delegātu sapulcei, kas notiks 21. un 22. martā Kēnigsšteinā, kā arī budžeta protu 1970. gadam. Vienojās delegātu sapulces laikā atzīmēt arī plkv. O. Kalpaka piemiņas dienu ar piemērotu referātu. Arī informācijas darbinieku sanāksmi valde izšķīrās rīkot Kēnigsšteinā, par datumu izraugot 23. un 24. maiju. Tajā būs vairāki referāti par politiskajiem jautājumiem un mūsdienu problēmām. Valdei radusies iespēja segt sanāksmes dalībniekiem ceļa un dalēji arī uzturēšanās izdevumus. Plaša jaunatnes sanāksme savukārt plānota rudenī Minsterē. Paredzams, ka arī tajā varēs dalībniekiem atlīdzināt ceļa izdevumus.

Brīvās Latviešu Balss radioraidījumus uz okupēto Latviju Rietumvācijas zemes valde atbalstīs materiāli arī turpmāk, kā arī palīdzēs sagatavot programmas. Par visas DV organizācijas līdzšinējo atbalstu ļems centrālā valde savā šāgada sēdē.

A. M.

Lettonias 100 gadu

Simt gadu mūs šķir no brīža, kad neliels pulciņš latviešu studentu Tērbatā sanāca kopā, lai ar savām zināšanām un darbu palīdzētu augt un attīstīties tautiskā atmodas laika ideoloģijai. Tā Tērbatas rakstniecības vakaru un studentu korporācijas Lettonias sākums ir cieši saistīts ar mūsu tautas nacionālā lepnuma atdzimšanu. Viņu ideoloģiskais vadonis bija Kronvaldu Atis, kuŗa patriotisko runu un darbu iespaidā izveidojās Tērbatas rakstniecības vakaru un Lettonias pamatprincipi. Tie nav mainījušies vai novecojuši līdz pat mūsu dienām, un savos pamatos tie šobrīd liekas tikpat moderni un aktūti kā pirms 100 gadiem, jo brīvības, taisnības, neatkarības un nacionālas kultūras ideja nenoveco. Ne kaŗi, nedz arī vairāku okupāciju varas nav spējušas tās mainīt. Tāpēc dievkalpojumos un svētku aktos vairākos kontinentos šāgada februārī pulcējas kopā letoņu saime, lai demonstrētu savu piederību latviskajai kultūrai.

Valsts varu Baltijas telpā tai laikā reprezentēja cariskās Krievijas administrācija, bet saimniciskā un kultūrālā dzīve bija vācu muižniecības iespaidā. Abas dominējošās varas bija naidīgas latviešu nacionālajiem centieniem un latviešu inteliģencei, kuŗu veidoja gan latviešu skolotāji dažādos Latvijas novados, gan arī latviešu studējošā jaunatne, kuŗa bija iesaistījusies latviešu pulciņos pie Rīgas, Tērbatas, Maskavas un Pēterpils universitātēm. Krievija pēc zaudēta Krimas kaŗa manāmi pakļāvās Rietumeiropas iespaidam, kas Latvijas telpā sāka izpausties kustībā, kuŗu mēs tagad apzīmējam par tautisko atmodas laikmetu. Tā laika latviešu prese, latviešu skolotāji, dzejnieki un rakstnieki ar dedzīgu asumu uzstājās pret latviskās kultūras apspiešanu. Latviešu studenti sāka atklāti un ar lepnumu krievu un vācu universitātēs apliecināt savu piederību latviešu tautai.

Tā pirmo reizi vēsturē 1856. gadā Kr. Valdemāra, Alunāna un Barona vadībā 14 latviešu studenti lauza līdzšinējo un no visiem tikpat kā akceptēto tezi, ka mācīta latvieša nevar būt. Pamatā šai tezei bija apgalvojums, ka, ja izglītība ir iegūta vācu valodā, tad latviešu valoda varētu būt gan pietiekama vienkāršām dzīves sarunām, bet tajā nav iztirzājams nekas tāds, kas pieder augstākām un sarežģītākām dzīves, mākslas vai kultūras problēmām. 1856. gada pulciņa dalībnieki atklātībā apliecināja, ka viņi biedrojas tāpēc, ka atzīst vērsa latviešu gara mantu vākšanai un kopšanai, lielu vērtību veltījot latviešu valodas izdaiļošanai. Vakari, kā tos sauca tautās mutē, izdeva J. Alunāna iesāktās „Sēta, daba, pasaule" 4. grāmatu, arī vakarnieku savāktās studentu dziesmas 1879. gadā. Ar rosīgu piedalīšanos Rīgas latviešu biedrības vasaras sapulcēs, daudz laika un pūļu ziedojot tās zinātņu komisijas darbā, Tērbatas rakstniecības vakari bija iemantojuši latviešu tautas simpatijas un atzinību.

Par savām krāsām vakarnieki pieņēma sarkan-balt-sarkanas, kuŗas atklāja vakarnieks — vēstures students Jānis Grīnbergs. Kā students viņš, Tērbatas universitātes bibliotēkā šķirstot „Atskaņu croniku", kā pirmais latvietis atklāja 9224. rindkopu, kuŗā runa par Cēsu zemessargu karogu, sarkanā krāsā ar baltu svītru. Chronikā minētais karogs vēlāk kļuva par Latvijas valsts karogu. Šādās krāsu lentēs vakarnieki uzstājās 1873. gada pirmos vispārējos dziesmu svētkos, kuŗos bija aicināti par kārtības uzturētājiem. Tas tautā izraisīja lielu sajūsmu, jo par krāsām jau rakstīja Auseklis savā „Gaismas pilī".

Gadu vēlāk, pievienojoties Tērbatas saržēto konventa trīskrāsu principam, vakarnieki savas krāsas mainīja uz sarkan-balt-zeltu, bet 1882. gadā, kad beidzot bija panākta Lettonias legālizēšana, uz tagadējjās zaļ-zil zeltu, jo krievu administrācija nepieļāva sarkano krāsu.

Rakstniecības vakaru pastāvēšanas laikā to rindās bija 113 vakarnieku no kuŗiem krietns skaits ar savu darbu guvuši paliekamu vārdu mūsu tautas vēsturē. Atis Kronvalds, publicisti Dr. J. Velme un A. Vēbers (Varaidiešu Sanders), skolotājs K. Millers (Zariņu Kārlis) bīskaps K. Irbe, prāvests Dr. K. Kundziņš un K. Avots, ilggadējais Rīgas latviešu biedrības priekšnieks un sūtnis Fr. Grosvalds, Dr. J. Lautenbachs un valodnieks K. Milenbachs ir daži tā laika biedri.

Lettonias legālizēšanas darbā ievērojami nopelni ir teologam Jānim Pārstrautam, kas 80-to gadu sākumā atgriezās Tērbatā pēc dažu gadu pārtraukuma studijās slimo acu dēļ. Viņš kopā ar citiem laika biedriem skaidri apzvēra nelegālā stāvokļa sliktās puses. Iecerētā mērķa īstenošanai Pārstrauts piegāja ar lielāko uzmanību un diplomātiju. Bija jāpanāk ne tikvien saržēto konventa apstiprinājums, bet arī jāatrod veids, kā pie Lettonias paturēt Tērbatas rakstniecības vakarus. Viņš un viņa laika biedri apzinājās, ka Lettonias idejas pamatā jābūt tautiskā atmodas laika garam un ideoloģijai, kas ar savu spēcīgo tautisko strāvojumu varēja saturēt kopā nacionāli domājošo latviešu studējošo jauntni... Vakari katrā ziņā bija jāpatur un jāietilpina Lettonias dzīvē kā tās svarīga un nepieciešama sastāvdaļa. Šādu precedentu Tērbatas korporācijas vēl nepazina, bet ar to bija izteikta Lettonias dziļākā jēga un arī saturs. Vairākas reizes Pārstrauta izstrādātos statūtus noraidīja, kamēr beidzot izdevās atrast kā Lettoniai, tā arī saržēto konventam pieņemamu darbības projektu. To iespaidoja arī daži lokāli politiski apstākļi. Tērbatā tai laikā bija ievadīta senātora Manaseina revīzija, kuŗa atklāja vairākas nelikumības vāciešu aprindās. Tāpēc vācu politiķi aicināja latviešus sadarboties, lai kopīgi varētu pretoties krievu spiedienam. Šo situāciju Pārstrauts prata veikli izmantot, un beidzot 30 dibinātāju parakstīto un iesniegto lūgumu 1882. gada 9. maijā Tērbatas saržēto konvents arī apstipri-

(Nobeigums 6. lpp.)

Jauna vadība

LATVIEŠU VIRSNIEKU APVIENĪBA KANADĀ PARŅEM GLOBĀLO VADĪBU

Latviešu virsnieku apvienības Kanadā gada sapulci, piedaloties 18 biedriem, 8. februārī Latviešu namā Toronto atklāja un vadīja vltn. V. Krūmiņš, protokolēja ltn. L. Vēveris. Pēc valdes un revīzijas komisijas gada pārskata pieņemšanas valdes pr-dis V. Krūmiņš pateicās visām amatpersonām par veikto darbu aizvadītajā gadā.

Sekojošajās amatpersonu vēlēšanās apvienības vadībā radās lielākas pārmaiņas. Pār jauno valdes priekšsēdi ievēlēja kapt. A. Auguli (4 Monaco Court, Downsview, Ont., Canada), par sekretāru vltn. J. Āboltiņu, par valdes locekļiem — adm. kapt. O. Dzērvīti, vltn. E. Lūsi un vltn. V. Krūmiņu, bet par valdes amata kandidātu — ltn. V. Bamberu. Revizijas komisijā savukārt ievēlēja virsleitnantus E. Ozoliņu, E. Jaunzaru un A. Zēvaldu.

Latviešu virsnieku apvienība Kanadā rotācijas kārtībā šogad uz 2 gadiem pārņem arī koporganizācijas globālo vadību, kuŗai citā vidū piekrīt žurnāla „Kadets" izdošana. To turpmāk rediģēs kapt. Jānis Šmits, (271 Rushholme Rd., Toronto 4, Ont., Canada), kuŗam arī iesūtāmi visi žurnālam domātie raksti.

Kanadas latviešu 5. dziesmu svētku laikā paredzamā arī daudzu bijušo latviešu virsnieku ieradšanās Toronto, tādēļ gada sapulcē pārrunāja iespējas organizēt īpašu virsnieku pulcināšanos kopīgā draudzības sanāksmē. Sapulce tādu atzina par vēlamu, aicinot kādreizējos virsniekus, kuŗi vēlētos šādā sanāksmē dziesmu svētku laikā piedalīties, sazināties ar Latviešu virsnieku apvienības Kanadā valdes sekretāru J. Āboltiņu (11 Maxwell Ave, Toronto 7 ,Ont.,Canada). Ja būs pietiekami daudz interesentu, apvienības valde izkārtos pulcēšanās vakaru, paziņojot vietu un laiku.

Sapulce pārrunāja arī goda zīmju un ordeņu nēsāšanu, ko atzina par vēlamu, ieteicot to darīt Latvijas valstssvētku aktos un citos izcilos nacionālos sarīkojumos.

—rs

LIELS DEVUMS . . .

(Pārnesums no 4. lpp.)

ievērojot, ka dažādu iemeslu dēļ daži ar naudas līdzekļiem nav varējuši kopīgajā darbā piedalīties, kādi gan visā gadā bijuši tikai trīs. Tas nozīmē, ka precēts pāris, piemēram, savai garīgajai aprūpei caurmērā devis vairāk nekā 200 dol. gadā Zemākais ziedojums bijis 5 dol., augstākais — 835 dol.

Misijas darbam Bolivijā, Brazilijā un Indijā izdoti 1346 dol., bet palīdzības šaiņu sūtīšanai uz dzimteni un vecajiem laudīm Vācijā — 1240 dol. Draudzes sapulce nolēma arī turpmāk atbalstīt latviešu baptistu draudžu apvienības nometni pie Filadelfijas dievnama celšanai, tāpat turpināt palīdzību trūkumcietējiem Latvijā un grūtdieniem Eiropā, kā arī sekmēt misijas darbu Bolivijā un Indijā. Pārrunāja arī baptistu koŗu dziesmu dienas rīkošanu nākošajā gadā Toronto. Saņemta ziņa, ka Ziemeļamerikā viesosies mācītājs Gunārs Tīss no Brazilijas, šai sakarā nolemjot viņu aicināt apmeklēt arī Toronto latviešu baptistu draudzi.

Sovasar paredzēts kopīgs latviešu baptistu lidojums uz Braziliju sakarā ar turienes ticības brāļu kongresu. 60 personu iecerētajā grupā vēl var pieteikties Toronto draudzes locekļi, sazinoties ar savu mācītāju. Viesošanās Brazilijā ilgs 3 nedēļas, paredzot apmeklēt arī latviešu kolonijas Vārpā un Palmā, kā arī jauno valsts galvaspilsētu Braziliju zemes vidienē, bet ilgāk uzturoties Riodežaneiro un Sanpaulo. Lidojuma maksa 350 dol.

Draudzes padomē šogad darbosies L. Nams, V. Skudra, V. Simanovskis, J. Statkuss, H. Jansons, Ž. Gertners un J. Ābele, bet balss tiesības padomē baudīs arī koŗa, māsu pulciņa, svētdienas skolas un jaunatnes pārstāvji. Pienākumi sadalīti šādi: draudzes priekšnieks L. Nams, draudzes un padomes sekretārs V. V. Skudra, kasieri Jānis un Nellija Ābeles, draudzes saimnieks V. Simanovskis, koŗa diriģents A. Purvs, viņa vietnieks Ž. Gertners, māsu pulciņa priekšniece H. Zariņa, svētdienas skolas vadītāja N. Ābele un jaunatnes pulciņa priekšnieks K. Pontuška. Draudzē pašreiz darbojas četras pianistes un ērģelnieces — Ilze Ābele, Velta Nama, Iveta Skudra un Mudīte Ekšteina.

E/S

Ticības un darba kopcelā

(Pārnesums no 1. lpp.)

res darbību nolasīja prāv. A. Veinbergs. Darbs veicies labi. Sekojošajās pārrunās pārvalde apsprieda dažādus jautājumus — uzskatāmības mācību līdzekļu (filmu, diapozitīvu ar ieskaņotu paskaidrojumu tekstu latviešu valodā u.c.) iegūšanu skolu un jaunatnes darbam, jauktās laulības, veco ļaužu mītnes, darbinieku palīdzības fondu un citu, sēdei pēdējā daļā nonākot laika trūkumā. Lai sabiedrību labāk informētu par baznīcas darbu, pārvalde centīsies sniegt rakstus par aktuāliem jautājumiem biežāk. Vēl pieņēma prof. E. Leimaņa un A. Lejiņa iesniegto rezolūciju, ar kuŗu visas draudzes aicinātas maksājumus LELDAAI nokārtot pilnos apmēros, lai pārvalde arī apvienības mērķus varētu īstenot iespējami pilnīgi. Nobeigumā pārvalde izteica aicinājumu vecākiem kopā ar bērniem apmeklēt dievkalpojumus rēgulāri, lai izlūgtos Dieva svētību mūsu tautas nākotnei.

Par sēdes dalībnieku labklājību, bagātīgi klājot galdus, gādāja Nujorkas draudzes dāmu komitejas darbinieces.

Dr. K. Bilzens

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

DETROITA

DV apvienības vanadžu kopa vairākus mēnešus gatavojās savai maskū ballei „Ciemos pie latviešiem Tobago salā", kuŗa notika 31. janvārī, lai rūpīgi sagatavotu sarīkojumam atbilstošu telpu dekorējumu un visu pārējo, kas nepieciešams ballinieku labsajūtai. Vanadžu pūlēs arī attaisnojās, jo, apmeklētājiem ienākot zālē, pretim patiešām strāvoja dienvidsalu siltums un atmosfaira, visur zaļojot veiksmīgi izgatavotām palmām, plaukstot ziediem un lidinoties visfantastiskākajiem tauriņiem. Viesus sagaidīja pats „hercogs Jēkabs (A. Tīdemanis), liekot tiem vispirms iziet cauri Jāņa Bērziņa celtajiem Sv. Andreja vārtiem,kur bija nokārtojamas „muitas" formalitātes. Hercoga Jēkaba kādreizējo varu Tobago salā pauda arī Vitālija Saulīša izgatavotais nocietinājums ar tā laika lielgabalu un municiju. Arī apmeklētāji bija ballei rūpīgi gatavojušies, kaut pilnajā zālē bija tikai 26 maskas, toties visas skaistas un īpatas. Tā visas arī bija pelnījušas atzinību, un žūrijas komisijai (E. Mazjāne, H. Pareizs un J. Rubačs) nenācās viegli izšķirt trīs balvu ieguvējus. Bija nepieciešama vairākkārtēja aizklāta nobalsošana, kamēr noskaidrojās, ka 1. godalga piekritusi „Moŗu pārim" (Līga un Ilgvars Jēkabsons), 2. godalga — „Musketierim" (Arnis Krasts), bet 3. godalga „Sēnei" (Robella Bille). Hercogs Jēkabs no savas puses piešķīra godalgas „Galma dāmai" (Judīte Merca no Saginavas) un „Karalim" (Roberts Sinkēvičs). Sarīkojums deva labu atlikumu vanadžu kopas darbam.

—dm—

KLĪVLENDA

Apvienotās draudzes dāmu komiteja uzsākusi mantu loterijas ložu izplatīšanu. Izloze iecerēta 19. aprīlī, tās atlikumu nododot jaunā draudzes nama celšanai. Lozes var iegādāties pie dāmu komitejas darbiniecēm.

J. E.

LŪDZU, KLAUSIETIES
Toronto Latviešu misijas radio raidījumu 14. GADA GĀJUMA
BRIDIS AR DIEVU
katru svētdienu, no pl.
8 — 9.30
Niagaras WHLD raidītājs
(viļņi 1270).
Informācijas tālr. Toronto
261—4218.

KANADAS BAZNĪCĀS

TORONTO

Archibīskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 3, Ont., tālr. 767-2310. Sv. Jāņa draudze, tel. 921-3327, 200 Balmoral Avenue

Dievkalpojumi notiek regulāri katru svētdienu plkst. 11 dienā draudzes baznīcā.

Māc. A. Cops, 38 Balaby Cr. Don Mills. Tālr. 449-4087.

Sv. Andreja draudze, tel 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 9.

22. februārī pl. 3 pēcpusdienā dievkalpojums un svētdienas skola; pēc dievkalpojuma dāmu komitejas gadskārtējais bazārs.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2739.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

22. februārī pl. 2 pēcpusdienā Lielās lūdzamās dienas dievkalpojums un svētdienas skola, pēc dievkalpojuma draudzes vakars baznīcas zālē.

HAMILTONA

Hamiltonas latviešu ev.-lut. Kristus draudze 18 Victoria Ave., S. Māc. K. Pavasars

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Avenue, Montreal 28 P. Q. Tel. HU 9-3228.

Montrealas latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudze Sv. Jāņa baznīca, 4545 Marcil Avenue.

OTAVA

Māc. Edg. Lange, 864 Pleasant Pk. Rd., tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut. Miera draudze Sv. Pētera lut. baznīca 400 Sparks iela.

22. februārī pl. 2 pēcpusdienā Lielās lūdzamās dienas dievkalpojums ar dievgaldu.

SARĪKOJUMU KALENDĀRS

TORONTO

22. februārī, pl. 5 Latviešu namā TLIA gimnazijas audzēkņu talantu vakars.

26. februārī — pl. 8 vak. Latviešu nama māc. K. Ekšteina teterats „Pasaules baznīca un antikrists". Mūzikalaja daļa bartons Peteris Geistauts.

No 27. februāra — 8. martam V. Pavļa gleznu izstāde Sv. Jāņa baznīcas mazaja zālē, 200 Balmoral avenijā. Atklāšana 27. februārī pl. 8. Izstāde atvērta no pl. 6 līdz 9 vakarā, sestdienās un svētdienās no 3 — 9.

20. februārī — pl. 8 vakarā Columbus Hall: mākslinieku vienības Latvis slēgts karnevāls „Melnais pirtī".

8. martā — pl. 5 pecpusdienā Sv. Jāņa baznīcā (200 Balmoral Ave.) plkv. O. Kalpaka piemiņas dievkalpojums.

14. martā — pl. 4 pēcpusdienā Anitas Grigales - Rundānes ērģeļu koncerts St. Paul baznīcā (Bloor St. E.)

13. martā — pl. 7.30 vakarā Inn on the Park viesnīcā Toronto korporācijų kopas rīkotā Kalpaka balle.

No 3. aprīļa — 12. aprīlim E. Vingra gleznu izstāde Sv. Jāņa draudzes sarīkojumu telpās — 200 Balmoral Ave. Atklāšana 3. aprīlī pl. 8 vak. Izstāde atvērta sestdienās un svētdienās no pl. 12 — 9 vakarā, pārējās dienās no pl. 5 — 9 vak.

11. aprīlī — pl. 8 vakarā A.L.T. Bostonas ansambļa visizrāde — S. Moma „Svētā liesma", Bickford Park vidusskolas zālē.

HAMILTONA

21. februārī — pl. 8 vakarā Pigbridžas karnevāls Rainbow zālē, Sanford un King ielu stūrī; karnevāla moto „Bērna prātā"; Silvio Cammillery deju kapella.

24. aprīlī — pl. 8 vakarā Latviešu biedrības telpās, 16 Queen St. North, dzejoļu vakars ar Olafu Stumbru.

CIKAGAS PIECĪŠU BRĪNIŠĶĪGIE PIEDZĪVOJUMI (5):

Janina sēdus izšļūca cauri priekškaram...

ALBERTS LEGZDIŅŠ RAKSTA, KĀDĒĻ BRISBANĒ IR LABI UZSTĀTIES OTRDIENAS ● KĀ PIECĪŠI (GANDRĪZ) UZVARĒJA LATVIEŠU NOVUSISTU IZLASI ● KAS NOTIEK, JA MODERNĀS TELPĀS IELAIŽ VECMODIGU PUBLIKU ● KĀ PIECĪŠI TIKĀS AR AUSTRĀLIJAS MINISTRU PREZIDENTU ● KĀ ULDIS IZMĀCĪJĀS PAR „KLEMPNERU" ● KĀDĒĻ PIECĪŠIEM MELBURNAS LIDLAUKĀ UZBRUKA „ZILAČI" UN KĀ NO TIEM IZBĒGA

Biju, laikam, gulējis kopš lidmašīnas pacelšanās Sidnejā, kad mani pamodināja stjuarteses burbuļojošs: „Would you care for a cup of tea?" Iekām atžilbu, manās rokās jau bija iespiesta krūzīte, un, lejot no divām kannām reizē, smaidīgā meitene to piepildija ar tēju un pienu — pa austrāliešu modei. Ar ārzemju ceļotājiem parasti jau tā neapietas, taču mana baltā aitu farmera cepure un no vietējā alus uzbriedušais jostas līmenis, viņā, laikam, bija radījis austrālisku iespaidu. Dzerot bālgano tēju, atceros, kā mani ar to dzirdināja bērna dienās, tikai toreiz, lai es neapdedzinātos, tēju uzlēja uz puķainas apakštasītes, un es to strebu pa krievu modei. Nez', ko teiktu mans austrāliešu blakussēdētājs, ja es paņemtu tēju uz apakštasītes, bet, diemžēl, to nevarēju, jo tur jau mirka papīra zalvete.

Pēc apmēram stundas lidojuma nolaidāmies Brisbanes lidlaukā un tikāmies ar sagaidītājiem — klusu meiteni un diviem kungiem īsās biksēs. Tas tādēļ, ka temperatūra bija virs 80 Fārenheita grādiem, un mēs ar skaudību nožēlojām savu biksu gaŗumu. Mani ar Uldi Streipu uzņēma veikalnieks Okša kungs ar kundzi. Viņu modernā māja atrodas mazā pakalnā, puķu un krūmu iežogota. Ēdamistabā jau klāja galdu, un, kamēr vēl skaloju nost ceļa putekļus, jau dzirdēju pie galda vienmēr izsalkušā Ulža pieklājīgo gremošanu.

Divas stundas pirms izrādes ierādāmies Brisbanes latviešu namā, pēc ārienes spriežot, vienkāršā koka ēkā, kuŗa mazliet atgādina hernhūtiešu saiešanas namu. Iekšpusē bija neliela zāle ar tādu pašu skatuvi un priekšā saliktiem baznīcas soliem. Par spīti otrdienas vakaram, zāle drīz vien bija pilna, un tā mēs apmierināti uzsolojām uz skatuves. Gaisās zāles ugunis ļāva mums labi saredzēt gandrīz katra skatītāja sejas vaibstus, un šoreiz tas palīdzēja, jo visi izrādījās tikpat smaidīgi, kā koncertapvienības kasieris pēc izpārdota sarīkojuma. Vai nu brisbaniešī bija izslāpuši pēc latviskiem skatuves sniegumiem, vai arī viņi humoristiski noskaņoti, bet nelikās, ka viņi smietos un aplaudētu tikai pieklājības dēļ, kā kāds vājāk apdāvināts novērotājs vēlāk spriedelēja. Uz vakara beigām mēs peldējām uz provinciāla, taču latviska sirsnības viļņa, kādu būtu grūti atrast ASV latviešu lielākajos centros. Krietnu daļu no sajūsmas izraisīja Janīna Ankipāne, kuŗai ar laiku kļuva grūti atteikties no atkārtojumiem. Beigās, skrienot nost no skatuves, viņai paslīdēja jaunmodīgo kurpju kluciņu papēži, un cauri aizkariem uz aizmugures istabu, smagi nosēžoties, aizšļūca blondā latgaļu dziesmu tulce.

Puslaikā stāvējām uz neliela palieveņa nama aizmugurē un dzīvi ieelpojām spirdzinošo vasaras nakts gaisu. Tādu jau sen vairs nebijām baudījuši kopš apmešanās Čikagā. Pret blāvajām dienvidu puslodes debesīm, līdzīgi skatuves dekorācijām, slējās apkārtējo māju silueti, mums pretim draudzīgi mirdzinot savas ugunis. Šo mazo poētisko starpbrīdi, diemžēl, iztraucēja gaŗās skatītāju rindas, kuŗas plūda uz dārzā iekārtotajām labierīcībām. Tātad, pianistam Valdim Treimanim tomēr bijusi taisnība!

Pēc sekmīgi pabeigtas izrādes kopā ar skatītājiem vēl pavadījām kādu stundu skatuves aizmugurē. Bierība bija gādājusi par cepumiem un vēsu vīnu. Mēs izslāpuši dzērām, pieklājīgi mājām ar galvām, kad mūs uzslavēja, un priecīgi parakstījāmies uz brisbaniešu nopirkto skaņu plašu albumu vākiem. Ap pusnakti bijām atkal mājās un uz vietas noorganizējām ASV-Austrālijas 1. meistarsacīkstes novusā. Jau sākumā ar jaunekļīgo optimismu izcēlās Uldis, pazīņodams: „Parādiet man, kā šo spēli spēlē, un mēs jums sametīsim!" Beigās tomēr triumfēja pieredze, un mēs knapi zaudējām.

Pēc pusnakts mēģināju zvanīt uz Čikagu, bet vienmēr atbildēja svešs vīrietis. Beidzot noskaidrojās, ka arī šai laukā austrālieši neuzticās sievietēm, tādēļ „telefona jaunkundzes" ir vīrieši. Kad tas bija skaidrs, mani pēc divām minūtēm savienoja ar Čikagu, un bija labi dzirdēt mazā dēla skaidro „labrīt!" Mazāk skaidra bija atikušo divarpus minūšu saruna ar sievīnu — par pelēm pagrabā, par īrniekiem, kuŗi nemaksā, par sniega kupenām uz trotuāra un beigās: „Neiztērē visu naudu!"

Trešdienas rīts pienāca pēc dažām stundām. Kamēr Jānītis (Rinkušs) ar Ilmāru (Dzeni) mēģināja izpelnīties vietējo meiteņu apbrīnu, lecot dažādos veidos no peldbaseina tramplīniem, mēs pārējie ātri izbraucām cauri pilsētas centram. Apbrīnojām vecmodīgās koka ģimenes mājas, kuŗas būvētas vairākus metrus virs zemes uz pāļiem, lai vējš dzesinātu grīdas. Jocīgas mums šķita arī Ziemsvētku dekorācijas, pārvilktas pār saules sakarsēto galveno ielu, kuŗā, ar tropu ķiveri galvā, policists diriģēja satiksmi.

Ap pusdienas laiku jau atkal lidojām atpakaļ uz Sidneju, jo še sākas un beidzas visi iekšzemes lidojumi. Lidlaukā mūs atkal sagaidīja uzticamā Sane Aboliņa ar attīstītajām Fidži fotografijām un „Latvijas Amerikā" redaktora A. Vinčela adresi, kuŗu šai brīdī, iespējams, pūlējās izburtot kāds Fidži iedzimtais, kas atradis manu tur pazaudēto adrešu grāmatiņu... Pēc divām stundām sēdējām atkal lidmašīnā un lidojām uz Austrālijas mākslīgo galvaspilsētu Kanberu.

Bijām mazliet izbrīnījušies, kad lidmašīna gatavojās nolaisties nelielā lidlaukā, jo nekur tuvumā neredzējām apdzīvotas vietas. Kā mums vēlāk pastāstīja vienīgā sagaidītāja, tad to visu paredzējis amerikāņu architekts Barlejs Grifins, kuŗš 1912. gadā iesācis pilsētas plānošanu. Kanberas ielas ir taisnas un platas, apstādītas krūmiem, puķēm un kokiem. Starp modernajām valdības ēkām daudz zālāju laukumu un automašīnu novietņu. Gandrīz paša pilsētas vidū liels mākslīgs ezers.

Vispirms piestājāmies pie modernā pilsētas centra, kur stikla vitrīnā mums pretim kliedza plakāti „The Chicago Quintet — Scetches and Lyrics in Latvian". Tas pēdējais arī bijis vainīgs, ka esam noraidīti vietējā televīzijā.

Pēc īsas apskates devāmies uz mums paredzēto sadales punktu, kur mūs pie durvīm sagaidīja izskatīga Austrālijas latviete un piedāvāja aukstu alu. Tikai pāris pudeļu bija iztukšotas, kad pēc mums ieradās pajumtes devēji, jo Kanberā bijām kristīgi sadaliti starp visiem gribētājiem. Daudz laika ciemoties gan neatlika. Pārģērbāmies un steidzāmies atpakaļ uz zāli, kur visa vakara vadība bija vietējo austrāļu rokās. 30 minūtēs izgājām cauri programmai ar apgaismotāju, lai pieskaņotu gaismas efektus. Skaņu sistēma izrādījās pirmklasīga, un nelielā, bet modernā zāle izskatījās ļoti mājiga. Pirms izrādes gan bijām brīdināti, ka liels skatītāju skaits nav gaidāms, tomēr, uzejot uz skatuves, satrūkāmies, jo 300 ar samtu pārvilktajos sēdekļos nevarēja saskatīt vairāk par 100 kvēlojošu acu pāru.

Diemžēl, neesam vēl tik notrulināti, lai to panestu bez sekām. No tā cieš diezgan jūtami mūsu uzvedums, un vislabāk situāciju raksturoja Ilmārs, drūmi skatīdamies pāri tukšajām krēslu rindām uz tumšā spīdošo „Exit" zīmi. Starpbrīdī klusēdami sūcām mums pienestos Bacardi ar Coca Colu. Arī no Sidnejas atbraukušie sekotāji bija drūmi. Izrādes otrā daļā tomēr veicās labāk, jo visi vietējās tautas dejas grupas Sprigulītis dalībnieki bija pārsēdušies pirmajās rindās un skaļi aplaudēja un smējās, vienalga, vai bija kam aplaudēt un smiet, vai arī ne. Troksnis tomēr atdzīvināja zāli un kopā ar dažiem latviešu klausītājiem pamodināja arī vairākus austrāliešu ciemiņus.

Visumā izrāde vilkās kā B klases filma. Iekšēji saviļņoti, bet ārēji nesajūsmināti vācām prom savus instrumentus un tad gaidījām, kad sāks nākt autogrammu tīkotāji. Viena kundze arī pabāza galvu, bet, ieraudzījusi mani novelkam virskreklu, nomurmināja „pardon" un kā gliemezis pēc pirmā lietus piliena ātrāva galvu atpakaļ aiz ugunsdrošajām tērauda durvīm. Kad uz skatuves, atslēgas žvadzinot, uznāca zāles aptīrītājs, mums kļuva skaidrs, ka nekādus parakstus nevienam vairs nevajadzēs, un tā mēs atkāpāmies uz lietuviešu klubu, kur mums bija paredzēta maza sanākšana.

Klubs izrādījās vienīgā vieta, kur tik vēlu vakarā var vēl dabūt stiprāku padzērienu. Vairāki lietuviešu biedri jau izskatījās līdzīgi pie sienas piestiprinātajām briežu galvām, tikai ar pārcilvēcīgu spēku spējot noturēties pie bāra letes malas. Arī latvieši še laikam labi pazīstami, jo nekādas biedru kartes neprasīja. Kaut jaunākie Piecīši sāka spēlēt biljardu un organizēja izbraukumu pilsētas apskatei Sidnejas un Kanberas latviešu meiteņu pavadībā, es ar Ilmāru, kā jau drusku vecāku, jutām mazu nogurumu un kopā ar naktsmājas īpašniekiem devāmies mājup.

(Serijas 5. raksta nobeigums nāk. numurā)

Lettonias 100 gadu

(Pārnesums no 5. lpp.)

nāja. Pēc saņemta apstiprinājuma arī no universitātes vadības Lettonia 1882. gada 14. maijā kļuva pilntiesīga locekle Tērbatas saržēto konventā.

Nākošajā sēmestrī pēc Lettonias krāsu atsegšanas tās locekļi, apzinoties savu spēku un tiesības, parakstīja un publicēja savu nacionālo deklarāciju, svinīgi apliecinot savu tautisko nostāju: 1) Ko Lettonia grib? — a) Lettonia grib būt pajumte Tērbatas rakstniecības vakariem, mājas vieta un audzināšanas vieta latviešu studentiem un to aizstāvētāja; b) latviešu tautas izglītotās daļas kodols Tērbatā, kuŗa uzdevums ir gādāt par latviešu tautas labklāšanos un uzplaukšanu. 2) Vai vajag tādēļ Lettoniā uzturēt tautisku garu? — a) Vajadzīgs no principiālā stāvokļa; b) vajadzīgs no praktiskā stāvokļa.

Ar šo laiku sākot, Lettonia nostiprinājās Tērbatas universitātes dzīvē. Literārie vakari, tāpat kā sākuma laikā, notika katru sestdienu, un to tematika jo-projām bija nacionāli un kultūrāli jautājumi. Arī skaitliski Lettonia turpināja pieaugt, jo lielākā daļa no Tērbatā studējošajiem latviešu jaunekļiem pievienojās jau krietni prāvajai letoņu saimei. Pēc vakarnieku paraug Lettonia izdeva „Sēta, daba, pasaule" 5. — 8. grāmatas, bet Vilja Olava - Pluttes redakcijā enciklopēdisku rakstu krājumu „Latvju tauta" 3 grāmatās. Šie izdevumi bija vieni no pirmajiem mūsu zinātniskajā literātūrā un ieguva lielu atsaucību visplašākās tautas aprindās. Pēc pirmo gadu asajām cīņām stāvoklis stipri uzlabojās, un Lettonia kopā ar Literāriem vakariem varēja aizvadīt darba pilnus un raženus pirmos 30 gadus. Arī attieksmes ar vācu studentiem bija uzlabojušās un kļuva gandrīz normālas līdz 1905. gadam, kad tās letoņu un vāciešu starpā atkal krasi saasinājās.

Latviešu studenti atteicās pievienoties vāciešu organizētajām pašaizsardzības vienībām, kuŗas it kā dibināja vācu īpašumu aizsargāšanai pret revolūcijas laika patvaļībām. Par nepadošanos saržēto konventa lēmumam Lettoniu no tā izslēdza, bet par to letoņu saime vairs daudz neuztraucās un neskuma, jo respekts un zināma cieniba jau bija panākta, un šāds saržēto konventa lēmums to vairs nevarēja mainīt. Letoņu saimei atlika daudz vairāk laika sākt atkal Literāro vakaru pārrunās un debatēs izkristallizēt jaunu un tālāku latvietības ideju — Latvijas valsti. 1905. gada notikumi bija pamatā jaunām domām, un nacionālpolitiskās atziņas sāka pieņemt konkrētu formu. Ideja par Latvijas valsti likās daudz tuvāka un ne vairs tik neiespējama kā vakarnieku laikā. 1912. gada dibināšanas svētki, liekas, bija pēdējie, kuŗi notika miera apstākļos. Tajos izdeva pirmo „Album Lettonorum".

1914. gadā sākās pirmais pasaules karš, kas, protams, iespaidoja arī Lettonias un Literāro vakaru dzīvi. Daudz aktīvo studentu iesauca armijā, daudzi iestājās brīvprātīgi latviešu strēlnieku pulkos un cīnījās frontē. Ar 1916. gadu Lettonias telpās mitinājās Latviešu bēgļu palīdzības komiteja. Arī 1917. gada revolūcija rāva dziļas brūces letoņu rindās.

Šai nemiera un pārejas laikā sāka īstenoties jau agrāk iecerētā ideja par Latvijas autonomiju. Tās augšanā un izveidošanā, protams, sava nozīme piekrita arī literārajiem vakariem, kuŗu pārrunās un debatēs bieži vien atrada pareizo pieeju un nostāju mūsu tā laika politiskajā dzīvē. 1917. gada 29. novembrī Valkā izveidoja Latviešu pagaidu nacionālo padomi, par kuŗas priekšsēdi ievēlēja letoni Voldemāru Zāmuēlu. Vācu okupācijas laikā, tās armijai sabrūkot, izkristallizējās ideja par neatkarīgu Latvijas valsti. Letoņi kopā ar visu latviešu tautu varēja priecāties, ka arī viņi laika tecējumā tieši vai netieši pielikuši savas domas un rokas šī vienreizējā notikuma īstenošanā. Līdz 1920. gada 23. februārim, kad Lettonia nolēma pārcelties uz Rīgu, Literārie vakari notika visai nerēgulāri, jo lielākā daļa aktīvo tautiešu atradās Latvijas armijā — Studentu rotā. Savos 50 Tērbatas gados Lettonia piešķīrusi krāsas 461 tautietim.

Ar 1920. gada 23. februāri sākās jauns posms Lettonias dzīvē. Sapņaini klusās universitātes pilsētas Tērbatas vietā bija stājusies lielpilsēta Rīga, kur drudžainā steigā ritēja Latvijas valsts izveidošanas darbs. Lai gan kā Lettonias filistri, tā arī tautieši bija aktīvi iesaistījušies Latvijas valsts jaunceļšanas darbā, kuŗā daudziem no viņiem piekrita izcila vieta, tomēr katrs daļu sava laika ziedoja arī korporācijas dzīvei.

Neatkarīgās Latvijas gadi bija visproduktīvākie Lettonias vēsturē. Daudzu vakarnieku un Tērbatas laika letoņu sapņi nu bija īstenība. Svētīgs un mērķtiecīgs darbs tagad varēja notikt pašu brīvā valstī, tautas un valsts varas atbalstīts. Straujš jaunu locekļu pieaugums arī nodrošināja Tērbatas laika gara un tradīciju turpināšanu.

Lettonias literārie vakari paturēja savu autonomiju arī Rīgas posmā, saskaņā ar 1882. gadā noligto līgumu, un visu Rīgas vēstures laiku tie notika katru sestdienu. Literārajiem vakariem Rīgas posmā (1920. — 1940.) bija it kā divas sejas: viena bezbēdīgas jautrības pilna, otra dziļas nopietnības apgarota. Jau cieņu sasniegušie filistri nekad neatteicās dot daļu no sava gara bagātību pūra Lettonias literārajos vakaros. Sevišķi vērtīgi un izcilli kļuva tie vakari, kuŗos filistri apcerēja interesantas zinātniskas vai arī aktuālas nacionālpolitiskas problēmas. Filistrs māc. Arturs Voitkus, tagad Montrealā, šos referātu vakarus skaisti raksturojis par „diženu gara smēdi, kur mūsu tautas gaišākās galvas apmainījās atziņām un jāva tajās klausīties arī visjaunākiem", vēl piemetinot, ka „tie bija pacilāti brīži, un tajos jutu karstu lepnumu saviļņojam sirdi, ka arī es drīkstu būt viņu pulkā".

Šie nedaudzie, bet raženie gadi latviešu tautai devuši lielāku skaitu zinātnieku un valstsvīru: 44 Latvijas un citu universitāšu mācībspēkus, no tiem 17 profesorus, kuŗi ieņēma 3 rektoru, 3 prorektoru un 9 fakultāšu dekānu amatus; vairāk nekā 200 teologu, no tiem vienu archibīskapu, vairākus bīskapus, prāvestus un lielāku skaitu draudžu mācītāju; lielāku skaitu valsts un pašvaldību darbinieku, ieskaitot vienu valsts prezidentu, izglītības un citus ministrus, vairākus sūtņus, krietnu skaitu departamentu direktoru; lielāku skaitu juristu, ieskaitot vairākus senātorus, prokurorus, tiesu palātas priekšsēdi un daudzus tiesnešus un advokātus; lielu skaitu ārstu, no tiem 13 slimnīcu direktoru; Latvijas armijas virsniekus, no tiem vienu ģenerāli un 9 pulkvežus; krietnu skaitu skolotājus, ieskaitot vairākus skolu direktorus.

Pēc 20 brīvībā un raženā darbā aizvadītiem gadiem Lettonia kopā ar visu latviešu tautu piedzīvoja un cieta baigā gada notikumos, arī sekojošo okupāciju un kaŗa norisē. Varēja likties, ka, zaudējot tik daudz locekļu deportāciju laikā, izklīdinātus un neretī vajātus kaŗa laikā, lielai daļai mirstot varoņu nāvē Latviešu leģiona pulkos un sekojošajās bēgļu gaitās izklīstot pa visdažādākajām zemēm, Lettonias dzīve izbeigsies. Taču jau dažus gadus pēc dzimtenes atstāšanas korporācija atjaunoja savu darbu, vēl bēgļu gaitu ēnā, sazinoties un jau radot mazākas letoņu grupiņas vairākās bēgļu nometnēs Vācijā. 1947. gadā Eslingenā sapulcējās vairāk nekā 100 letoņu, kad arī nolēma, ka Tērbatā iesāktais darbs un ideoloģija turpināma. Ar šo sanāksmi Lettonias dzīve jāuzskata par atjaunotu, jo korporācijā atkal uzņēma jaunus locekļus, kuŗi bija gatavi turpināt tās ideoloģiju, tradīcijas un nacionālo garu. Vācijas posmā uzņemti 29 jauni biedri.

Lielākam skaitam latviešu tālākajā izceļošanā nokļūstot ASV, Kanadā, Zviedrijā un Austrālijā, tur izveidojās jau krietnas Lettonias kopas, tomēr nezaudējot savu kopības principu un uzsverot, ka Lettonia var būt tikai viena, kaut arī tās locekļi dzīvo dažādās vietās. 1964. gadā notika trīs kontinentu kopu senioru apspriede, kuŗā noteica vadlīnijas Lettonias darbībai ārpus Latvijas. Letoņu rindas dažādajās zemēs un kopās turpināja augt. 100 gadu laikā Lettoniā pavisam uzņemti 1775 locekļi, bet pašreizējais dalībnieku skaits pārsniedz 700, no kuŗiem vairāk, nekā puse, nedaudz pāri 400, ir uzņemti Lettonias vēstures periodā pēc otra pasaules kaŗa. Darbs norisinās 21 kopā 3 kontinentos. Arī Lettonias literāro vakaru iestādījums turpinās, tiem notiekot visdažādākajās rietumu pasaules pilsētās. Tāpat kā Tērbatas un Rīgas posmos, letoņi arī tagad aktīvi piedalās latviešu vispārējā nacionālpolitiskajā, kultūrālajā un reliģiskajā dzīvē, būdami vairāku nozīmīgu organizāciju vadītāji, piemēram, P. Eglītis ir Latvijas ev.-lut. baznīcas virsvaldes priekšsēdis, P. Lejiņš — Brīvās pasaules latviešu apvienības un Amerikas latviešu apvienības priekšsēdis, A. Gārša, A. Bērziņš un J. Ritenis bijuši Latviešu apvienības Austrālijā priekšsēži, A. Tērmanis vadījis Eiropas latviešu jaunatnes apvienību, bet U. Grava un I. Bērziņš — Amerikas latviešu jaunatnes apvienību.

Tagad pienācis svētku laiks, un letoņi pošas ceļā uz Čikagu, kur atrodas Lettonias globālais sēdeklis, lai pabūtu kopā ar saviem laika biedriem, draugiem un labvēļiem. Čikagā svētki notiks no 20. — 23. februārim, bet Toronto kopas pateicības dievkalpojums un svētku akts ar literāro vakaru paredzēts 28. februārī.

Taču šīs sanāksmes nav tikai svētku svinēšana vien, bet reizē arī mūsu gara un mūsu pārliecības stiprināšana turpmākajām dienām un nākotnes darbam. Apzinoties esam liela nacionāla garīgā mantojuma glabātāji un sargātāji, letoņu vidū jo nopietnāka un dziļāka būs apņemšanās dzīvot un strādāt savai tautai un tēvzemei.

Imants Alksnis

1970. gada jaunie modeli
CHEVROLET CHEVELLE
CAMARO
OLDSMOBILE CHEVY II
APSKATĀMI MŪSU JAUNAJĀS SKATES TELPĀS.
Tagad izdevīgākais laiks iegādāties pagājušā gada automašīnas par pazeminātām cenām.
ROBERTSON MOTORS 1555 Danforth Ave., Toronto
Sazinieties ar mūsu firmas latviešu pārstāvi Hans PLAUDE Tel. HO 6-1131

Government Information

TIESLIETU DEPARTAMENTA ZIŅOJUMS

SAIMNIEKU UN ĪRNIEKU LIKUMA JAUNIE NOTEIKUMI 1968—69

Ontario valdība leģislātūrā ierosināja likumprojektu Saimnieku un īrnieku likuma noteikumu grozījumam, kas pieņemts ar nosaukumu Saimnieku un īrnieku likuma grozījumi 1968–69. Šis likums stājies spēkā 1970. gada 1. janvārī.

Galvenie noteikumi ievērojami, neatkarīgi no īres līgumā teiktā; tie ir sekojoši:

1) Divdesmit vienas dienas laikā pēc tam, kad īrnieks parakstījis un nodevis īres līgumu, saimniekam jāapgādā īrnieks ar īres līguma oriģināla apstiprinātu kopiju.

2) Pēc 1970. gada 1. janvāra jaunas drošības iemaksas aizliegtas, izņemot viena mēneša īres iemaksu kā nodrošinājumu pēdējā mēneša īrei, par ko saimniekam gadā maksājami 6%.
Pirms 1. janvāra iemaksāto drošības naudu atļauts paturēt līdz īres līguma notecēšanai vai tā atjaunošanai, par depozitu maksājot 6% gadā. Tā atmaksājama 15 dienu laikā pēc īres līguma izbeigšanās, izņemot, ja īrnieks ar mieru, vai arī ar tiesas lēmumu saimniekam piešķirtas tiesības noteiktu summu aizturēt.

3) Saimnieks nav tiesīgs aizturēt īrnieka mēbeles vai citu mantu nenokārtotas īres gadījumā.

4) Īres līgumi pakļauti tiem pašiem noteikumiem kā vispārējie līgumi.

5) Izņemot vajadzības gadījumos (emergency), saimnieks nav tiesīgs ieiet izīrētās telpās bez 24 stundu iepriekšēja rakstveida paziņojuma. Apmeklējuma laikam jāizvēlas dienas stundas, kas paziņojumā minamas.

6) Saimnieks nedrīkst prasīt īres samaksu ar vēlāku datumu datētiem čekiem.

7) Saimniekam jāpieļauj sabiedrisku amatu kandidātu un personu, kas vāc balsis viņu labā, iekļūšana īrētajās telpās.

8) Aizliegts mainīt atslēgas īres līguma laikā, izņemot pēc saimnieka un īrnieka savstarpējas vienošanās.

9) Saimnieks atbildīgs par īrēto telpu uzturēšanu labā stāvoklī, piemēroti apdzīvošanai. Īrnieks atbildīgs par īrēto telpu tīrību un paša vai citu personu, kuŗiem atļāvis savas telpas apmeklēt, izdarīto bojājumu salabošanu.

10) Ja īres maksāšanā nav ieturēts termiņš, īrnieks var izlabot savu pārkāpumu, samaksājot īres parādu, un tādā veidā atbrīvoties no konsekvencēm, kas paredzētas līgumā īres maksas nenokārtošanas gadījumā.

11) Ja īpaša īres līguma nav, dzīvokļa uzteikšanai noteikti sekojoši veidi.
Saimnieks vai īrnieks var uzteikt dzīvokli ar vārdiem vai rakstveidā. Lai uzteiktu nedēļas īri, paziņojums jāizdara īres nedēļas pēdējā dienā vai arī pirms tās, lai uzteikums būtu spēkā nākošās īres nedēļas pēdējā dienā.
Paziņojums par mēneša īres uzteikumu jāizdara īres mēneša pēdējā dienā vai pirms tās, lai tas stātos spēkā nākošā īres mēneša pēdējā dienā.
Paziņojums par gada īres izbeigšanu jāizdara 60 dienu pirms īres gada beigām vai ātrāk, lai tas būtu efektīvs īres gada pēdējā dienā.
Saimnieks tiesīgs saņemt kompensāciju par telpām, kuŗas īrnieks nav atbrīvojis pēc tam, kad saņēmis uzteikuma rakstveida paziņojumu.

12) Saimnieks nevar atgūt izīrētās telpas bez īrnieka piekrišanas vai tiesas lēmuma.

13) Depozitu, īrnieka mantības, atslēgas mainīšanas un balsu vākšanas noteikumu neievērošana saimniekam var sagādāt naudas sodu līdz 1000 dol.

14) Pašvaldības tiesīgas nodibināt saimnieku un īrnieku padomdotuves.

THE HON. JOHN ROBARTS
Prime Minister of Ontario

MĒS IE
Laulību un iesvētīb
Vizītkartes
Dokumentus b
Koncertu pr
Sarīkojum
Plakātus
Vēstul
Grā
Labs darbs.
PASŪTINĀJUMUS LŪ
AMBER PRINTERS
491 College St.
Ca
TEL.: 921-7

LATVIJAS KORPO
publicēju
Sadarbība Baltijas
56 lpp., bagātīgi ilus
Dabūjama: DV Grāmat
Cen
Toront

Vislabākās gaļas p
iegādājaties modernajo
tip-top
1727 Bloor St. West (1
Preti Keele
Yorkdale Shopping

Grāmata, ar ko
ieteicam
DAUGAVAS VANA
Aleksand
Cilvēcib
Sarkanā krusta ārsu
Autors ir Dānijas sarkanā
laika beigās, darbodamies Berl
bez tiesas vārdzināts Buturku
spilgti apraksta padomju biro
nigos likumus un soda nomet
iepazīstas ar latviešu paligārst
vērsts 10 gadu spaidu darbos.
šķirts. Pēc 10 necilvēcīgu mok
ģimene Dānijā sāk jaunu, brīv
Kaut grāmata izmaksā 196
un papildina nesen no Pad. s
necova liecības brīvajā rietum
imperijā, kas vēl šobaitdien n
„Cilvēcības vārdā" ar autor
Glīti iesieta 344. lpp. Cena

JAUNĀ
G
Archib. A. Lūsis — Jēzus līdz
T. Kikauka — Putni, rom.
Latgaļu tautas dziesmas (notis)
Indr. Gubņa — Rītdiena nes
H. Krauja — Ardievas vasarai,
B. Bičole — Ceļos, dzej.
Leonīds Slaucītājs — Sešos kon
Al. Tomsens — Cilvēcības vār
I. Grebzde — Tikai meitene, ja
G. Janovskis — Dziesma mežan
A. Dziļums — Vēja melderis,
A. Lindgrena — Pasaules labāk
Leonīds Slaucītājs 70
LATVIJAI 1918—68. Brīvās p
A. Eglītis — Pēdējais mohikānis
Dr. N. Vīksniņš — Latvijas vēst
Dz. Zeberiņa — Kad es maza
P. Aigars — Sarkanais vilciens
P. Aigars — Zaļie zīmeši, dze
A. Klīve — Brīvā Latvija, atm
J. Sudrabiņš — Pēdējās dienas
J. Miesnieks — Klaucēnu kund
P. Klāns — Karsta dzelzs, apcer
K. Pētersons — Pasaule paveras,
T. Dangavs — Strandējušo sala,
Ang. Gailīte — Rītausma
J. Vigmans — Viens no miljoni
I. Grebzde — Sērmūkšļu pagas
V. Toma — Sērdienes spēks, dz
Ing. Vīksna — Un gājiens neaps
G. Janovskis — Ēnu menuets,
Dr. Kiršteins — Kaliet sirdis ak
P. Jurevičs — Dzīve un likteņi
Edg. Dunsdorfs — Latvijas vēst
M. Valters — Atmiņas un sapņ
F. Donass — Politiskos krustce
H. Vītols — Atmodinātas atba
Dzintara gredzens, stāsti milai
A. Niedra — Varavīksna pār Rī
A. Freinats — Dzimtenes ārēs,
I. Grebzde — Vai ābele ziedēja?
J. Aukšķaps — Zinātnei un tēv
A. Dziļums — Celmlinieki, ro
Pasūtināšanai zvaniet Tālr.
DV GRĀ
491 College Street, T

MĒS IESPIEŽAM

- *Laulību un iesvētību ielūgumu kartes*
- *Vizītkartes*
- *Dokumentus biedrību vajadzībām*
- *Koncertu programmas*
- *Sarīkojumu biletes*
- *Plakātus, dziesmu lapiņas*
- *Vēstuļu veidlapas, aploksnes*
- *Grāmatas, žurnālus*

Labs darbs. — Mērena cena.

PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NODOT LAIKUS.

AMBER PRINTERS & PUBLISHERS LTD.

491 College St., Toronto 4, Ont.
Canada.
TEL.: 921-7121 (Code 416)

LATVIJAS KORPORĀCIJU APVIENĪBA
publicējusi izdevumu
Sadarbība Baltijas problēmu pētījumos
56 lpp., bagātīgi ilustrēts, 20x30 cm formāts
Dabūjama: DV Grāmatnīcā — 491 College Street,
Cena $1.50
Toronto 174, Ont.

Vislabākās gaļas preces un delikateses
iegādājaties modernajos eiropiešu stila veikalos

tip-top MEATS
delicatessen

1727 Bloor St. West (High Park), tālr. 766-4982
Pretī Keele apakšzemes stacijai
Yorkdale Shopping Centre, tālr. 787-1733

Grāmata, ar ko ikvienam latvietim ieteicams iepazīties!

DAUGAVAS VANAGU APGĀDĀ iznākusi
Aleksandra Tomsena

Cilvēcības vārdā

Sarkanā krusta ārsta gūsta gadi Vorkutā.

Autors ir Dānijas sarkanā krusta ārsts, kurš II pasaules kara beigās, darbodamies Berlinē, aizvests uz Pad. savienību, kur viņa tiesas vārdzināts Butirku cietumā un vēlāk deportēts. Autors spilgti apraksta padomju birokratiju, komūnisma kodolu, prētruļīgos likumus un soda nometnes. Gūstā strādādams par ārstu, viņš iepazīstas ar latviešu paligārsti Oliti Priedi, kuŗas nāves sods pārvērsts 10 gadu spaidu darbos. Viņš iemīl Oliti, bet tiek no viņas šķirts. Pēc 10 necilvēcīgu moku gadiem, pārvarot pēdējos šķēršļus, gimene Dānijā sāk jaunu, brīvu dzīvi.

Kaut grāmata iznākusi 1961. gadā, tās saturs pilnībā apstiprina un papildina nesen no Pad. savienības izbēgušā rakstnieka Kuzņecova liecības brīvajā rietumu presē par apstākļiem sarkanajā imperijā, kas vēl šobaltdien nav mainījušies.

„Cilvēcības vārdā" ar autora atļauju tulkojusi Silvija Ancāne. Glīti iesieta 344. l.p.p. **Cena $8.50.** Grāmatnīcām atlaide.

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

Archib. A. Lūsis — Jēzus līdzības un mūsu laikmets	$2.80
I. Kiķauka — Putni, rom.	$4.20
Latgaļu tautas dziesmas (notis)	$5.50
Indr. Gubņa — Rītdiena neskaitās	$4.00
H. Krauja — Ardievas vasarai, dzej.	$4.00
B. Bičole — Ceļos, dzej.	$4.50
Leonīds Slaucītājs — Sešos kontinentos	$8.00
Al. Tomsens — Cilvēcības vārdā	$8.50
I. Grebzde — Tikai meitene, jaunatn. rom.	$4.50
G. Janovskis — Dziesma mežam, rom.	$4.80
A. Dziļums — Vēja melderis, rom.	$5.80
A. Lindgrēna — Pasaules labākais Karlsons	$4.00
Leonīds Slaucītājs 70	$2.20
LATVIJAI 1918—68 Brīvās pasaules latv. mežkopju izd.	$10.00
A. Eglītis — Pēdējais mohikānis, stāsti	$7.50
Dr. N. Vīksniņš — Latvijas vēsture jaunā gaismā	$8.00
Dz. Zeberiņa — Kad es maza biju	$6.00
P. Aigars — Sarkanais vilciens (4 valodās)	$2.25
P. Aigars — Zaļie zīmeņi, dzej.	$2.00
A. Klīve — Brīvā Latvija, atmiņas	$10.00
J. Sudrabiņš — Pēdējās dienas Kurzemē, atm.	$3.80
J. Miesnieks — Klaucēnu kundzes meita, rom.	$5.80
P. Klāns — Karsta dzelzs, apcer.	$12.00
K. Pētersons — Pasaule paveras, ceļ. apr.	$10.00
T. Dangavs — Strandējušo sala, stāsti	$5.90
Ang. Gailīte — Rītausma	$4.00
J. Vigmans — Viens no miljoniem	$4.00
I. Grebzde — Sērmūkšļu pagasta ļaudis	$3.20
V. Toma — Sērdienes spēks, dzejoļi	$4.00
Ing. Vīksna — Un gājiens neapstājas, dzej.	$4.20
G. Janovskis — Ēnu menuets, rom.	$4.80
Dr. Kiršteins — Kaliet sirdis akmenī, brāļi	$5.00
P. Jurevičs — Dzīve un liktenis, refleksijas	$4.20
Edg. Dunsdorfs — Latvijas vēstures atlants	$4.50
M. Valters — Atmiņas un sapņi I d.	$9.50
F. Donass — Politiskos krustceļos	$4.00
H. Vītols — Atmodinātas atbalsis	$7.50
Dzintara gredzens, stāsti mīlai	$6.80
A. Niedra — Varavīksna pār Rīgu, rom.	$4.80
A. Freināts — Dzimtenes ārēs, stāsti	$4.50
I. Grebzde — Vai ābele ziedēja?, rom.	$5.50
J. Aukšķāps — Zinātnei un tēvijai	$4.50
A. Dziļums — Celmlinieki, rom.	$5.80

Pasūtināšanai zvaniet Tālr. 921-7121

DV GRĀMATNĪCĀ

491 College Street, Toronto 174, Ont. Canada.

Vai jūs moka augsts asins spiediens, stīvums plecos, bezmiegs?

Izmēģiniet šo pēc zinātniskām metodēm konstruēto magnetisko veselības lenti, tā palīdz!

Šī veselības lente zinātniski un klīniski pierādījusies par ļoti iedarbīgu pret dažādiem fiziska rakstura traucējumiem, kuŗus rada kā motoriskās, tā autonomās nervu sistēmas nekārtīga darbība, kā: stīvums plecos, muskuļu sāpes, aizcietējums, bezspēks, bezmiegs, augsts asins spiediens u. c. Tā savu vērtību pierādījusi arī parastās veselības un jaunības uzturēšanā. PATENTĒTA 43 VALSTĪS.

Pasūtiniet to jau šodien. Glīti nostrādāta, zelta krāsas magnētiska aproce tikai $10.95. Pircējiem Ontario pievienojams 5% tirdzniecības nodoklis.
Izgriezt un iesūtīt:

BAND SALES. BOX 3. SCARBOROUGH, ONT.
Prepaid or C.O.D.
I order ..... pcs. magnetic bracelets — ladies/mens
small — medium — large
Name .....
Address .....

KAKTIŅŠ

Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām
(mēbeļu, būvmateriālu u. c.). Lūdzam zvanīt katrā laikā.
LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd., Toronto.

Kanadas DAUGAVAS VANAGU nams
125 Broadview Ave., Toronto 250. tel. 465-5225
Piedāvā banketzāli sarīkojumiem, iesvētībām, kristībām, dzimšanas dienu jubilejām par jaunām cenām.
Pieprasiet telefoniski 465-5225

„Jautrais Odz"

DAUGAVAS VANAGU KLUBS
JŪS GAIDA CIEMOS
Atvērts no pirmdienas līdz ceturtdienai
no plkst. 4 — 12 naktī. Piektdienās un sestdienās atvērts no plkst. 12 dienā.
Uz rodnēšanos JAUTRAJA ODA!

apdrošināšana plus
VALD. BEBRIS
1653 VICTORIA PARK AVE. SCARB
tālr. 759-0266

L. LUNSKY
OPTIĶIS

Atvērts no pl. 9.30 — 6 vak.
Ar iepriekšēju pieteikšanos
470 College St., Toronto.
Tālr. WA 1-3924

IGAUŅU OPTIĶIS
J. RATAS
169 Danforth Ave. HO 5-6251

ACU PĀRBAUDE. ACEŅU PAGATAVOŠANA PĒC ĀRSTU RECEPTES. ZEISS STIKLI.
Spectīla atlaide sutījumiem uz dzimteni.

Estd. 1874
Turner & Porter
APBEDĪŠANAS BIROJS

Roncesvalles Chapel
423 Roncesvalles Ave.
LE 3-7 954
Yorke Chapel
2357 Bloor St. W.
Parkošana abās bēŗu mājās.

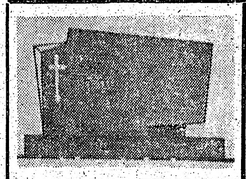

PIEMINEKĻI
Igauņu uzņēmums
YONGE MEMORIALS LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7
(starp Eglinton un Davisville)
487-2147, vakaros 445-8955
Kvalitātes darbs un eiropiešu mets

†

Mūsu trimdas līdzgaitnieks un draugs

Reinholds Ozols

dzimis 1912. gada 29. maijā Rīgā,
miris 1970. gada 30. janvārī Bruklinā.

Viņu mīļā pieminā paturēs
Marta un Ernests Milleri
Toronto, Kanadā

AUSEKLIS
JANSONS
Tālr. 698-7370
407 Birchmount Rd.
Scarborough, Ont.
Mēbeles, aizkari, grīdsegas, mēbeļu pārvilkšana.

TRANSPORTA UZŅĒMUMS
BALTIC MOVERS

Tālr. 534-1403, Toronto

FRANK VASS BA
ADVOKĀTS-NOTĀRS
263 College ielā, Toronto.
(pie Spadina Ave.)
TEL. WA 2-6112, 2-6111

Baltic PLASTERING

Izdaru visus nepieciešamos māju remontus iekšpusē un ārpusē.
Garantēts darbs. Mērenas cenas. Metro licence E 761.
Zvanīt katrā laikā Toronto 769-8280.

PASMAIDĪŠANAI

Maiga iemīlējusies ārstā, kuŗa pieņemšanas kabinets atrodas pretim viņas dzīvoklim. Tā kā viņai neveicas ar ieskatīto iepazīties, viņa beidzot apņēmīgi ieiet pie jaunā ārsta pieņemšanas stundā kā paciente un, apzināti bikli uzsmaidījusi, lēnām pogā vaļā blūzi. „Kur tad jums sāp?" ārsts iejautājas. „Vienalga, kur jums patīk..." Maiga atčukst.

☆

„Dakteŗa kungs," žēlojas Dievkociņa kundze, ieradusies pie ārsta, „ko lai es daru? Man nesen mirušais vīrs katru nakti rādās sapņos!" — „Vispirms atgādiniet viņam, ka mans pēdējais rēķins vēl nav samaksāts," ārsts dod savu lietpratēja padomu.

☆

„Esmu ieradies sakarā ar jūsu uzņēmuma sludinājumu laikrakstā," personālšefam paskaidro ienācējs. — „Labi, jūs varat tūlīt sākt darbu," uzrunātais atbild. — „Nē, to es nevaru!" apmeklētājs katēgoriski noraida piedāvājumu. — „Jā, mīļais cilvēk, vai tad jūs neesat kvalificēts stikla pūtējs, kādu mēs meklējam?" pārsteigts jautā personālšefs. — „Nē, esmu kvalificēts mēbeļu galdnieks," paskaidro apmeklētājs. — „Bet mīļais cilvēk, vai tad jūs nesapratāt mūsu sludinājumu?" personālšefs apjūk. „Jūs nevarat tūlīt sākt darbu, jūs arī neesat stikla pūtējs, bet gan mēbeļu galdnieks... Kādēļ tad jūs vispār nācāt šurp?" — „Lai jums pateiktu, ka jums ar manu darbu nav jārēķinās," paskaidro apmeklētājs.

☆

Līkbērziņš vakara tumsā pārsteidz savu meitu pie dārza vārtiņiem kāda jaunekļa apkampienos. „Tiklā!" viņš iesaucas. „Vai viņš tev kaut kādā veidā draudēja, ka tu ļauj sevi skūpstīt?" — „Jā, tēt," meita atbild, „viņš teica, ka nekad mani vairs neskūpstīšot, ja es pretošos!"

☆

„Saki, draugs, vai tad tu joprojām vēl neesi atradis darbu?" jautā Pēteris, kad Ansis viņu lūdz aiždot pāris dolaru. — „Diemžēl ne. Taču nesen es lasīju kādu darba piedāvājuma sludinājumu, arī aizgāju uz turieni, bet pie uzņēmuma vārtiem bija plakāts: Meklē abu dzimumu nekvalificētus strādniekus! Saki nu pats, cik gan ir cilvēku, kuŗi var lepoties ar abu dzimumu raksturībām?" draugs skumji paskaidro.

☆

Pirmdienas rītā Rudīte birojā stāsta savai draudzenei: „Sestdien es ar viņu iepazinos kādās viesībās, svētdiena bija debešķīga! Jā, un iedomājies tikai: faktiski viņš mani nemaz vēl nepazīst, bet jau vēlas mani precēt! Ko lai daru? — „Precies, iekām viņš ar tevi iepazinies," draudzene atbild.

☆

„Jā, kā tad tas īsti notika?" satriekta Ilga prasa Alisei, kuŗa tikko kļuvusi atraitne. — „Ak, es savu vīru sūtīju pie bodnieka, tepat pāri ielai, nopirkt bundžu konservēto zirņu. Nāca auto, un viņš bija beigts." — „Ak Dievs, ko tad tu darīji?" līdzjūtīgi vaicā Ilga. — „Ak, laimīgā kārtā man mājās bija vēl viena bundža ar pupiņām," paskaidro Alise.

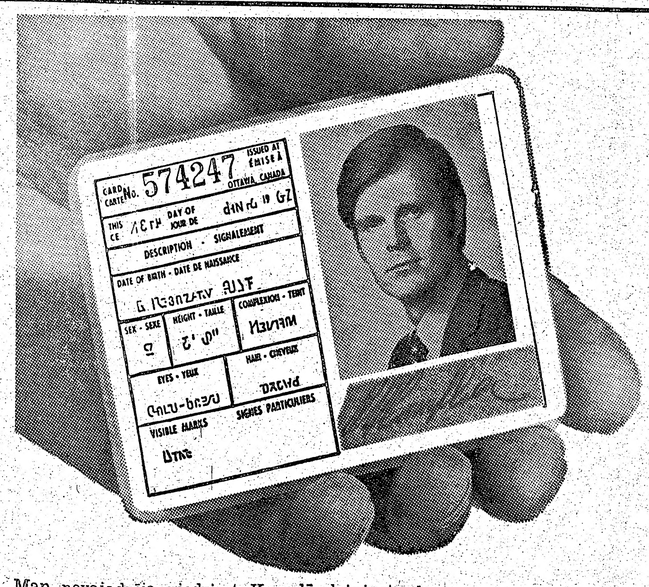

„Man nevajadzēja piedzimt Kanadā, lai justu lepnumu un gandarījumu būt par Kanadas pilsoni."
„Kopš es ieguvu pilsoņa tiesības šinī, manis izvēlētā valstī, es esmu bijis skaidrībā par manu tiesību pilnībā piedalīties šīs milzīgās brīvās zemes nākotnes attīstībā ar visām izdevībām."
„Kanadas karogs tagad ir mans karogs, un es atrodu prieku manā vienlīdzībā izdevības un pienākumu ziņā ar visiem, pār kuŗiem šis karogs plīvo."

Vai Jūs esat gatavs izmantot šīs privilēģijas un uzņemties atbildību sakarā ar Kanadas pilsoņu tiesībām? Stājieties sakarā ar Canadian Citizenship Court Jūsu apkārtnē. Šīs iestādes ierēdņi ir gatavi Jums sniegt palīdzību Halifaksā, Monktonā, Montrealā, Otavā, Sadberijā, Toronto, Hamiltonā, Sv. Katrīnās, Kičenerā, Lodonā, Vindzorā, Vinipegā, Reginā, Saskatūnā, Kalgarijā, Edmontonā un Vankuverā. Vai arī rakstiet uz šādu adresi:

REGISTAR OF CANADIAN CITIZENSHIP;
SECRETARY OF STATE DEPARTMENT,
OTTAWA, ONTARIO

„Es pats IZVĒLĒJOS kļūt Kanadas pilsonis."

GOVERNMENT OF CANADA

Maskava vēlas izspiest sabiedrotos no Berlines

Pad. savienības notā, kuŗa vienā laikā iesniegta ASV, Anglijas un Francijas sūtniecībām Maskavā, izteikta gatavība uzsākt sarunas par Berlīnes nākotni. Maskava ierosinājusi padomju sūtņa Austrumvācijā Abrasimova tikšanos ar trīs Bonnā akreditētajiem rietumvalstu sūtņiem sabiedroto kontrolkomisijas ēkā Rietumberlīnē.

Pad. savienības vieta šajā kontrolkomisijā palikusi tukša kopš 1948. gada 20. marta, kad maršals Sokolovskis to atstāja Berlīnes blokādes un sabiedroto izveidotā „gaisa tilta" laikā. Bet šo ēku uzturēja jaunas lietošanas kārtībā visus aizvadītos gadus gadījumam, ja krievi „apdomātos" un atkal vēlētos tajā atgriezties.

Maskava savā notā uzsvērusi 1945. gada Potsdamas līguma „pārkāpumu", pieļaujot Rietumvācijas politisku aktīvitāti Rietumberlīnē, kuŗu Pad. savienība joprojām uzskata par atsevišķu politisku vienību, ne Rietumvācijas sastāvdaļu. Kopš 1964. gada Pad. savienība un Austrumvācijas komūnisti dažādā veidā atkārtoti mēģinājuši „nogriezt" Rietumvācijas politisko klātieni Rietumberlīnē. Rietumu politiskie novērotāji domā, ka tagad Pad. savienība mēģinās iespaidot savus kaŗa laika sabiedrotos pārveidot Berlīni par atsevišķu četru varu okupētu apgabalu.

Rietumberlīni ar 2.300.000 iedzīvotājiem pašreiz pārvalde Rietumu sabiedrotie sakarā ar četru varu Lielberlīnes statusu, kuŗš attiecas arī uz komūnstu pārvaldīto Austrumberlīni. Tas ietverts Potsdamas līgumā, kuŗu parakstījuši visi četri otra pasaules kaŗa laika sabiedrotie — ASV, Anglija, Francija un Pad. savienība. Taču Maskavas notā ignorēta Rietumu vēlēšanās runāt par visu Berlīni, izteicot gatavību tikai sarunām par Rietumberlīni. Piezīmes liecina, ka Maskavas stratēģijas mērķis tagad ir izplest savu kontroli arī pār Rietumberlīni un izspiest sabiedrotos no tās pavisam.

Maskava visu laiku nemitīgi centusies uzturēt savu klātieni Rietumberlīnē, gan ar militārajām vienībām tukšā Špandavas cietuma apsargāšanai, gan arī piedaloties Berlīnes četru varu gaisa satiksmes drošības pārraudzībā, kuŗa kontrolē visu gaisa satiksmi ar pilsētu, un paturot savu goda sardzi pie padomju uzvaras pieminekļa Brandenburgas vārtu tuvumā. Maskava neatlaidīgi pastāv uz šīm tiesībām, ietiepīgi norādot, ka apsargās Špandavas cietumu arī pēc vienīgā, tagad 75 gadus vecā Rūdolfa Hesa nāves, kuŗš pašreiz dziedinās britu militārajā slimnīcā.

ASV ārlietu ministrija Vašingtonā norāda, ka padomju nota, kuŗa iesniegta ASV, Anglijas un Francijas sūtniecībām Maskavā, nesatur atbildi uz ASV 16. decembŗa priekšlikumu mazināt Berlīnes saspīlējumu. Tā vietā nota atkārto padomju ārlietu ministra Gromiko pērnā gada 10. jūlija izteicienus Pad. savienības augstākās padomes sēdē Maskavā, ka Pad. savienība apspriestu Berlīnes jautājumu, ja visas trīs rietumvaras, kuŗas uztur savus militāros spēkus Rietumberlīnē, vadītos no Eiropas „drošības interesēm". Jau toreiz Gromiko apgalvoja, ka saspriegumu radot vienīgi „Bonnas nelikumīgā politiskā aktīvitāte" Rietumberlīnē.

Piezīmējams, ka ASV 16. decembŗa nota prasīja atvieglināt satiksmi starp Berlīni un Rietumvāciju abos virzienos, atjaunot telefona satiksmi starp abām dalītās pilsētas daļām, kā ar mazināt tirdzniecības, pasta un transporta ierobežojumus.

ZIEMEĻVIETNAMIEŠI IELAUZUŠIES DZIĻĀK LAOSĀ

Ziemeļvietnamieši ielauzušies Jaras līdzenumā, Kangkajas tuvumā, savā pirmajā šāgada lielākā ofensīvā Laosā. Trīs stundu ilgās cīņās ziemeļvietnamieši atstāja kaujas laukā daudz kritušo, iebrūkot Jaras līdzenumā ar 15.000 vīru lieliem spēkiem, kuŗi nesen papildināti ar jaunām vienībām un operē šai apgabalā pirmo reizi. Komūnistu uzbrukums sākās divas dienas pēc šī apgabala 10.000 bēgļu evakuācijas, kuŗu veica amerikāņu helikopteri un laotiešu smagās automašīnas, kad bija iegūtas ziņas par gaidāmo uzbrukumu.

Japāņi izšāvuši orbītā savu pirmo satelītu

No Tokio ziņo, ka Japāna 11. februārī sekmīgi izšāvusi zemes orbītā savu pirmo mākslīgo satelītu, tā kļūdama par ceturto valsti pasaulē, bet pirmo Āzijā, kuŗa to iespējusi pašas spēkiem. Satelīts, apgādāts ar attiecīgiem novērošanas instrumentiem, ievirzīts zemes orbītā ar četru pakāpju raķeti. Japāņu zinātnieki vēl šogad plāno izšaut vēl pilnīgāk attīstītu zemes satelītu.

Pēc četriem iepriekšējiem nesekmīgiem mēģinājumiem japāņu satelīts tagad ievadīts orbītā no Uchinouras izplatījuma centra Kiušu salā, Japānas dienvidos. Attiecīgus mēģinājumus Japāna izdarījusi jau kopš 1966. gada septembŗa, lai panāktu Pad. savienību, ASV un Franciju.

Japāņi jau sen pazīstami kā zemas izmaksas preču ražotāji, tā sekmīgi konkurējot ar daudzām citām valstīm pasaules tirgū. Arī viņu 54 pēdu garā raķete izmaksājusi tikai 330.000 dol., bet amerikāņi, piemēram, tā paša panākšanai izdevuši miljonus.

Japāna kā rūpniecības ziņā augsti attīstīta valsts savos zinātniskajos pētījumos strauji seko „atzītajām" pasaules lielvarām, tādēļ gluži bez pamata nav apgalvojumi, ka tai drīz būs arī sava atombumba. Japāņu atklāti paustā vēlēšanās novilcināt atomkontroles līguma ratificēšanu apmēram divus gadus, varētu būt laiks, kuŗš tiem vajadzīgs savas atombumbas attīstīšanai.

Šāgada aizvadītās nedēļas rāda, ka ASV prezidenta Niksona sapnis Jaungada naktī var arī īstenoties.
Ed. Keiša karikatūra

Vai Jaltas ēras beigu sākums?

(Pārnesums no 1. lpp.)

sfairām, galu spēku līdzsvarošanai un galu visiem citiem starptautiskajiem gājieniem, kuŗi gadu simtos izmēģināti un vienmēr bijuši nesekmīgi..."

Bet, varbūt, aiz šī rētoriskā absurda Rūzvelts patiesām vēlējās apslēpt Jaltas konferences īsto konsekvenci — pasaules sadalīšanu divu lielo varu starpā? Ja tas tiešām tā, tad Jaltas gars vēl šobrīd ir dzīvs. Abām lielvarām starplaikā nav bijis domstarpību trūkuma, bet pašos pamatos vismaz rietumu partneris līdz šim gandrīz neticami pedantiski turējies pie Jaltas līguma punktiem. Arī citos jautājumos, lai noteikšana pasaulē paliktu tikai Jaltas partneŗa rokās, abas varas rīkojušās apbrīnojamā saskaņā. Piemēram tikai jāatceras lielo saskaņu gādībā par to, lai varenie atomieroči nenonāktu citu valstu rokās. Maskava un Vašingtona atrada kopīgu valodu un deklarēja, ka atomieroču monopola klubā jauni biedri nav uzņemami.

25 gadu laikā vispārējā aina tomēr mainījusies. Neprasot „abu lielo" atļauju, Francijas prezidents Degolls un sarkanās Ķīnas diktātors Maocetungs, kuŗi, cita vidū, ielūgumus uz Jaltas konferenci nebija saņēmuši, tika pie savām atombumbām. Nepaies ilgs laiks, kad no pelniem atdzimušā Rietumvācija un Japāna arī pieteiks savas vitālās intereses pasaules politiskajā forumā. Tāpat nepaies ilgs laiks, kad atombumbas būs arī vāciešiem, japāņiem, droši vien, arī Izraēlai, un kas gan zina, vai kādā dienā ar tām nežvadzinās arī kāda kareivīga moru valsts melnajā kontinentā.

Divu lielvaru — ASV un Pad. savienības — visvarenība sākusi lēnām drupt. Abas taču bija tieši tās lielvalstis, kuŗas pasaulei solīja Apvienoto nāciju ietvaros tā dēvēto drošības padomi, kas apdzēsīs katras kaŗa draudu dzirksteles uzliesmošanu visā pasaulē. Taču no veto tiesībām šai drošības padomē līdz šim atteikties nav bijis prātā ne Maskavai, ne arī Vašingtonai. Drošības padome, kuŗā statistu lomām pieaicinātas arī mazākas varinas, laika tecējumā izrādījusies par Jaltas partneŗu izperinātu vanckaru.

Jāatceras tikai Indijas un Pakistānas konflikts, tāpat notikumi Āzijā, Kongo, Nigērijā, Vietnamā un beidzot žīdu un arabu konfrontāciju. Mazā Izraēla Jaltas dižvarām, kuŗas, lai nenokļūtu matos pašas savā starpā, nāk ar receptēm, kā izbeigt draudīgo saspīlējumu Bībeles zemē, skaidri un gaiši pateikusi: jūs esat gan lieli un vareni, bet tas jums nedod nekādas tiesības iejaukties ķīviņā, kuŗu mēs nokārtosim bez jūsu nelūgtajiem padomiem.

Zīmīgi, ka tieši Jaltas konferences 25 gadu „jubilejas mēnesī" prezidents Niksons paredzējis nākt klajā ar plašu ASV ārpolītikas deklarāciju. Var rēķināties, ka šī deklarācija būs solis tuvāk Jaltas līguma saplēšanai. Ka tas tā, par to liecina Niksona ārlietu ministra Rodžera nesen izteiktā zīmīgā fraze: „Šajās dienās un laikā ir pilnīgi nereāli, ja lielvalstis mēģina uzspiest atrisinājumus citām valstīm pret to gribu..." Par šo jauno „Rodžera doktrīnu" var tikai priecāties, jo var pienākt laiks, kad to izlietos ar atpakaļejošu spēku. Vismaz mēs tā ceram.

Atzīmējot Jaltas 25 gadu „jubileju", iemetīsim skatienu valstī, kuŗas karogs vēl plīvo Krimas salā, ar kuŗas iedzīvotājiem pēc Jaltas konferences tik nežēlīgi un asiņaini izrēķinājās Rūzvelta un Čērčila piemuļķotājs Staļins. Atzīmēsim, ka tagadējie Kremļa valdnieki, kuŗi ne gudrībā, ne viltībā nav pielīdzināmi Staļinam, savas starptautiskās politikas pamatā vēlas par katru cenu paturēt Jaltas noteikto status quo. Labi informētas aprindas norāda, ka Maskavas Helsinkos uzsāktās sarunas ar ASV uzskata tikai par jaunu Jaltas gara diplomātisku manevru — gājienu, kuŗš Kremlim nepieciešams saimniecisku un politisku sarežģījumu dēļ pašu mājās.

Padomju saimniecība jūtami klibo, un to atzīst arī paši komūnisti savā presē. Jaunas fabrikas, kuŗām pēc plāna jāsāk ražošana trīs gadu laikā, stāv vēl nepabeigtas jau divpadsmit gadu. Valsts produkcija pagājušajā gadā palielinājusies tikai par 2,5%, kas ir zemākā likme kopš 1965. gada. Smagās rūpniecības mugurkauls — padomju tēraudrūpniecība — pēc pašiem padomju datiem, palielinājusies tikai par 3,3%, kas ir zemākais pieaugums kopš 1945. gada. Bet lauksaimniecības produkcija Kremlim sagādā vislielākās galvassāpes. Tā labības raža salīdzinājumā ar 1968. gadu pērn bijusi par 11 milj. tonnām mazāka. Lielpilsētās padomju pilsoņi sākuši kurnēt par gaļas un piena produktu trūkumu. Par reformām, kuŗu nolūks bija mazināt birokratu varu, dodot atsevišķu uzņēmumu vadībām lielāku patstāvību, vairs nerunā. Vēl joprojām pamatā ir centrālizēti plāni, centrālizēti budžeti, centrālizēta cenu politika. Patērētājiem trūkst pirmās nepieciešamības preču, bet tai pašā laikā partijas „demokrati", kā nesen atzīmēja padomju prese, lielus līdzekļus atvēlējusi jaunu futbola stadionu celšanai. Strādniekiem pārmet nevīžību, izšķērdību un dzeršanu. Tā Kazachstānā uz katriem 3 strādniekiem esot viens priekšstrādnieks. Pagājušajā gadā puse no Kazachstānas strādniekiem mainījuši savas darba vietas, ka 1960. gadā padomju rūpniecība izmeta tirgū preces, kuŗas bija tik zemas kvalitātes, ka šo brāķi atteicās pirkt pat preču trūkumā izsalkušais padomju pilsonis, un tā pašreiz padomju noliktavās stāvot brāķi 5,5 bilj. dolaru vērtībā.

Atgriežoties pie prognozes par eventuālu Jaltas ēras beigu sākumu, jāpiemin vēl Vašingtonas un Pekingas diplomātu sarunas Varšavā. Nekas liels līdzšinējās ķīniešu un amerikāņu sarunās vēl nav panākts, bet jau fakts vien, ka amerikāņi ar ķīniešiem apsēdušies pie konferences galda, norāda, ka Vašingtonas un Pekingas līdzšinējo attieksmju ledus sācis pamazām kust. Šis atkusnis nebūt nav pa prātam Maskavai, jo pilienu pa pilienam arī te var izveidoties jauns politisks pavasaŗa strauts, kas, varbūt, sekmēs Jaltas līguma aizskalošanu nezināmā likteņa nolemtā atvarā.

Ja šāgada februārī mūsu teiksmainais Zilā kalna rūķītis iedomātos uzkāpt kalngalā un palūkoties, cik bieza vēl ir migla ap kalnu, zem kuŗa dus teiksmainais latvju virsaitis, tad var gadīties, ka mazais gariņš konstatē: „Kas gan to būtu domājis, ka aiz miglas jau saredz pirmo saules stariņu!"

Ja Maskava pildīs solījumu, tad šogad caurmēra padomju pilsonis izpelnīšot 133 dol. mēnesī un varēšot rēķināties ar 117 kvadrātpēdu lielu platību savai pajumtei. Centrālie plānotāji Maskavā apgalvo, ka šogad katrai trešai padomju ģimenei būšot savs ledusskapis. Bet — vai tam ir daudz ticētāju pašā Pad. savienībā?

Par to, kā īsti darbojas padomju saimniecība, liecina kaut vai tas,

Piezīmēsim, ka rūķītis par Jaltu un starptautiskajiem notikumiem pēdējo 25 gadu laikā nav neko daudz informēts.

Aleksandrs Ķegumnieks

Austrumvācija aicina Brantu uz sarunām

Komūnistiskās Austrumvācijas ministru prezidents Štofs beidzot uzaicinājis Rietumvācijas kancleru Brantu tikties Austrumberlīnē vēl šai mēnesī, lai runātu par līguma uzmetumu abu Vāciju turpmākajām attieksmēm. Šo Štofa aicinājumu Brantam personīgi nodevis speciāls Austrumvācijas emisārs kanclera kancelejā Bonnā. Vēstulē Brants aicināts 19. vai 26. februārī ierasties Austrumvācijas ministru padomes ēkā.

Rietumvācijas valdības referents Ālers preses konferencē Bonnā paskaidrojis, ka kanclers savu atbildi dos tuvākajās dienās. Ziņas, kuŗas iegūtas no informētiem avotiem Bonnā, apšauba, ka kanclers tūlīt atsauksies Štofa aicinājumam, taču šādu iespēju pilnīgi neizslēdz. Arī valdības preses referents Ālers, apstiprinot kanclera gatavību apspriesties ar Austrumvācijas ministru prezidentu, ja šī satikšanās būtu „nozīmīga", nedomāja, ka tā varētu notikt jau Štofa minētajā laikā. Diplomātiskās aprindas Bonnā pielaiž iespēju, ka Brants vispirms izšķirsies sūtīt uz Austrumvāciju savu iekšlietu ministru Franki, lai tas ievadītu sarunas un sagatavotu kancleram ceļu uz Austrumberlīni.

Pārņemot kanclera amatu pagājušā gada rudenī, Brants izteica gatavību sarunām ar Austrumvāciju par neuzbrukšanas pakta parakstīšanu un oficiālu attieksmju izveidošanu ar austrumbloku valstīm, vēlāk arī ievadot sarunas varas nelietošanas un citos jautājumos ar Maskavu un Varšavu.

Austrumvācija jau 15. decembrī iesniedza Bonnai līguma projektu abu Vāciju turpmāko attieksmju izveidošanai uz divu suverēnu valstu bazes, kam Brants nepiekrita, aizbildinoties, ka tas „iecementētu" Vācijas sadalījumu. Brants izšķīrās sarunu ievadīšanai sūtīt uz Austrumberlīni iekšlietu ministru Franki, tādā kārtā izvairoties šīm apspriedēm piešķirt divu suverēnu valstu sarunu nozīmi, pasvītrojot, ka tā ir pašu vāciešu iekšēja lieta. Tā visu laiku bijusi Branta formula vāciu vienības saglabāšanai.

Raksturīgi, ka Štofs savā aicinājumā nav pieminējis agrāko Branta priekšlikumu par neuzbrukšanas pakta sarunām, kuŗas kļuvušas par Bonnas jaunās austrumu politikas stūrakmeni.

SAIGONA PĀRŅEM AIZSTĀVĒŠANOS

ASV aizsardzības ministrs Lērds 13. februārī izteicies, ka t. s. „vietnamizēšanas" programma īstenojas sekmīgi, kaut komūnistu spēki vēl rada nopietnus draudus Dienvidvietnamai. Pirms izlidošanas uz Havaju Lērds apmeklēja dienvidvietnamiešu spēku galveno mītni Trungletu, 30 jūdžu attālumā no Saigonas. Pašreiz Saigonas valdības kaŗaspēks nomaina no šī apvidus aizejošās amerikāņu vienības. Lērds jautājis dienvidvietnamiešu spēku komandierim, vai viņš spēs nodoto apgabalu aizsargāt, saņemdams apstiprinošu atbildi. ASV aizsardzības ministram arī paskaidrots, ka dienvidvietnamiešu armijā tagad strauji samazinājies dezertieŗu skaits, jo uzlabots vienību uzturs, tāpat vispārējie apstākļi kaŗaspēkā. Lērds no Saigonas izlidoja uz Havaju, lai tiktos ar ASV Pacifika flotes admirāli Makkeinu.

AKTUĀLAIS KANADĀ

★ Kanadas televīzijas un radio komisijas (CRTC) stingrā iestāšanās par pašu kanadiešu programmu raidīšanu izraisījusi vaimanas ASV programmu atbalstītājos. Galvenais no CRTC jaunajiem noteikumiem ir 60% Kanadā sagatavotu programmu izmantošana vakara raidījumos CBC raidītājā, kas stāsies spēkā rudenī. Komisija svītro britu un franču raidījumus, kā arī populāro ASV „World Series", kas dažu labu raidītāju Kanadā ievirza kļūmīgā stāvoklī. Apsveicama komisijas vēlēšanās samazināt programmu pārtraukumus, īpaši filmu raidījumos, toties reklāmas bojās ziņu un sabiedrisku notikumu raidījumus, kaut to daudzumu ierobežos uz 4 stundas laikā. Noteikumu oponenti aizrāda, ka cietīs raidījumu kvalitāte, ja ASV sponsoru kapitāls nebūs pieejams tik plašā mērā kā līdz šim.

★ Cik neefektīva, pat nožēlojami nepietiekama ir iestāžu rīcība lielākos negadījumos, rāda pēdējās nedēļas notikumi ar Libērijas tankkuģa „Arrow" vraku. Kuģis gāja bojā 8. februārī ap 400 jūdžu no Jaunskotijas piekrastes, pārlūzdams un ar savu izplūstošo eļļas kravu piegānīdams okeanu. Kravas kopīkais tilpums 3.800.000 galonu eļļas, no tās 1.000.000 galonu izplūduši, salā sacietējot un sagānot plašu territoriju. Transporta ministram Džēmisonam pārmesta nevērība un neprasme nelaimes novēršanā. Sevišķi neapmierināti ir piekrastes iedzīvotāji, kas norāda, ka nu reiz pavisam skaidri demonstrēta federālās valdības nespēja efektīvi rīkoties šādos negadījumos. Pacēlies jautājums, kādēļ valdības rīcībā nav jaunākā tipa ierīces kā ir ASV lūztošu tankkuģu noturēšanai virs ūdens līmeņa. Kritizē arī to, ka valdība glābšanas operācijas uzticējusi kādam velkonim, nesūtot ekspertus.

★ Vienreizēju spriedumu teicis Vankuveras tiesnesis Leslijs Bjūlijs, par sabiedriska miera traucēšanu tiesādams 22 gadus veco varjetē dziedoni Deilu Martinu. Bjūlijs, apgalvodams, ka viņu šokējusi ziņa, ka Martinam ir 3 ārlaulības bērni šajā „apdzīvotības eksplozijas" laikā un ļoti nomākusi doma, kādu nastu sabiedrībai uzliek šādu bērnu uzturēšana, 3 gadu pārbaudes laika spriedumam pievienojis klauzulu, ka šai periodā Martinam aizliegts „kļūt par tēvu". Aizstāvis jautājis „Vai noteikums spēkā arī tad, ja Martins apprecas?" — „Jā", atteicis tiesnesis. „Pārbaudes laikā viņam tādā gadījumā jādabū rakstveida atļauja"...

★ Inflācijas „apkaŗošana", kā vērojams no federālās valdības mantziņa Čarla Drūrija ziņojuma, izpaužas arī par 7,4 proc. palielinātos valdības izdevumos nākošā saimniecības gada budžetā, sasniedzot 12,9 bilj. dolaru, par 892 milj. dolaru vairāk nekā šogad. Stāvokli nespēj labot arī opozicijas līdeŗa Stenfīlda nopūtas par bezdarba vairošanos, nedz jaundemokratu līdeŗa Daglesa dedzīgā vēlēšanās aplikt ieguldījumus ar dažāda veida ierobežojumiem. Valdības budžets audzis saimnieciskās attīstības veicināšanas izdevumiem, bilingvālisma paplašināšanai, pasta gausās darbības atalgošanai, kā arī indiāņu un eskimu lietām (kuŗām pienāktos veltīt daudz efektīvāku vērību nekā līdz šim!) — Piebilstams, ka janvāŗa vidū bezdarbnieku skaits valstī bijis augstākais pēdējos gados — 485.000 jeb 6,1 proc. no visa strādātāju skaita. —ns

Pakistāna sūta arabiem savu kaŗaspēku

Moslemu Pakistāna nosūtījusi savu kaŗaspēku viena pulka stiprumā uz Jordāniju, lai palīdzētu tai cīņā pret Izraelu, kā vēstī ziņas no Beirutas. Pakistāna ar 100 milj. iedzīvotāju un 324.000 vīru lielu pastāvīgo armiju ir potenciāli spēcīgākā no visām moslemu arabu sabiedrotajām valstīm visapkārt Izraēlai. Ikvienas nozīmīgākās nearabu moslemu valsts, kā Pakistānas vai Turcijas iejaukšanās Vidējo austrumu konfliktā var līdzšinējās ģeopolitiskās sadursmes viegli izvērst reliģiskajā vai „svētajā kaŗā".

Pakistāna jau nosūtījusi uz Jordāniju arī savus gaisa spēku virsniekus karaļa Huseina lidotāju apmācīšanai, tāpat lielāku skaitu instruktoru Jordānijas bruņoto vienību apmācībām. Pakistānas gaisa spēku rīcībā pašlaik ir 250 kaŗa lidmašīnu. Ziņu par pirmo Pakistānas militāro vienību ierašanos Vidējos austrumos 11. februārī sniedzis Beirutas laikraksts „Al Nahar".

Jau arabu valstu konferencē pagājušā gada beigās Marokas galvaspilsētā Rabatā pārējo moslemu valstis apliecināja savu atbalstu arabiem Vidējo austrumu krizē. „Pakistāna no vienkāršas deklarācijas jau pārgājusi uz rīcību," teikts ziņojumā no Beirutas, kurienes laikraksts „Al Nahar" tālāk ziņo, ka Jordānijas karalis Huseins, tiekoties ar citiem arabu vadoņiem Kairo galotņu konferencē, steidzināJis mēģināt panākt arī Turcijas palīdzību. Atzīmējams, ka Turcijas armijā pastāvīgi zem ieročiem atrodas 500.000 vīru un startam gatavas 510 kaujas lidmašīnas.

SĪKĀS ZIŅAS

◉ Maskavā ar ievietošanu darba nometnē sodīts 23 gadus vecais norvēģu students Gunars Gengsets, kuŗu apcietināja 22. janvārī, kad viņš Ļeņingradā pie kāda veikal izdalīja skrejlapas, kuŗās prasīta cilvēku tiesību ievērošana Pad. savienībā.

◉ Čechoslovakija ir jau otra komūnistiskā valsts, kuŗa uzsākusi tiešu gaisa satiksmi ar Kanadu. Tā starp Montrealu un Prāgu notiks ar padomju Iļušina tipa lidmašīnām, bet Kanada to uzturēs ar Air Canada lidojumiem. Čechoslovakijas lidmašīnas atstās Prāgu katru pirmdienu, bet Kanadas — piektdienās. Tieša gaisa satiksme starp Montrealu un Maskavu uzsākta jau pirms 4 gadiem. Tagad bez pārsēšanās varēs lidot arī uz Prāgu.

◉ Izraēlas kaujas lidmašīnas atkal uzlidojušas Kairo priekšpilsētām, ziņojot, ka apkaroti ēģiptiešu militārie mērķi visapkārt galvas pilsētai. Jeruzalemē oficiāli noliedz, ka viena no uzbrucējām bijusi amerikāņu Phantom tipa strūklidmašīna. Šī ir jau trešā ASV ražotā Phantom tipa lidmašīna, kuŗu arabi apgalvo iznīcinājuši Izraēlas uzbrukumos. Telaviva ziņojusi, ka visas lidmašīnas neskartas atgriezušās savās bazēs.

◉ Izraēla izbūvējusi spēcīgus nocietinājumus okupētajā Golanas augstienē, tikai 35 jūdžu attālumā no Sīrijas galvaspilsētas Damaskas. Izraēlas militārās autoritātes aicinājušas laikrakstu reportieŗus un preses fotografus iepazīties ar jaunajiem nocietinājumiem, kuŗi apzīmēti ar nosaukumu „Augstiene 965". Tā paceļas 3000 pēdu virs Damaskas apkārtnes.

RODŽERS AR TITO IZMAIŅĀS IESKATIEM

ASV ārlietu ministrs Rodžers apspriedies ar Dienvidslavijas prezidentu Tito par Vidējo austrumu krizi, pasvītrojot Afrikas politiku, kuŗai seko prezidenta Niksona valdība. Rodžers un Tito, kuŗš arī pašreiz apceļo Afriku, sapratušies jautājumā par ieroču piegādes ierobežošanu Vidējiem austrumiem. Rodžers tomēr nav izteicies, vai Tito izlietos sava amata stāvokli, lai virzītu uz priekšu jauno ASV diplomātiju attieksmē uz Vidējiem austrumiem.

Rodžers tikās ar Tito Etiopijas valdnieka Hailes Selasi pilī pēc īsas audiences pie 78 g. vecā ķeizara. Rodžers ieradās Etiopijas galvaspilsētā Adisabebā 11. februāŗa vakarā kā trešajā apstāšanās vietā savā 10 dienu ilgajā Afrikas valstu apmeklējumā un gaŗā paskaidrojumā centās izgaismot ASV politikas pamatprincipus Afrikas kontinentā.

Divi veikalbiedri lidmašīnā apspriež savus tirdznieciskos darījumus, kad mašīna pēc dažu stundu lidojuma, tieši virs okeana, sāk neganti grīļoties un arvien vairāk zaudē augstumu. „Mēs krītam!" viens no veikalbiedriem uztraukts iekliedzas. „Lidmašīna krīt!" — „Ko tu uztraucies?" otrs atbild. „Nepieder taču tev..."